

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

29.12.2023 nr. 07/4-03/560/1912

La nr. 18-69-12930 din 04.12.2023

Referitor la număr unic 1109/MJ/2023

Ministerul Justiției
Copie: Cancelaria de Stat

La indicația Cancelariei de Stat nr.18-69-12930 din 11 decembrie 2023, Ministerul Finanțelor a examinat proiectul de hotărâre *privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judecătorești) (număr unic 1109/MJ/2023)*, și în limitele competențelor funcționale, comunică următoarele.

Prin proiectul de act normativ se propune revizuirea hărții judiciare, prin crearea judecătoriei Ialoveni și redistribuirea unora din sediile secundare ale judecătoriilor Bălți, Cimișlia, Edineț, Cahul, Strășeni, Comrat, Drochia, Hâncești și Ungheni, precum și reorganizarea și redenumirea curților de apel.

Astfel, odată cu crearea judecătoriei Ialoveni se impune crearea funcției de președinte și șef al Secretariatului judecătoriei cu costuri financiare suplimentare în sumă de 774,1 mii lei sau, 315,1 mii lei, în condițiile în care crearea funcției de președinte al judecătoriei Ialoveni va fi creată în baza actualei funcții de vicepreședinte care administrează sediul Ialoveni.

Totodată, în contextul în care la comasarea Curții de apel Comrat cu Curtea de apel Cahul se prevăd resurse economisite, ca urmare a lichidării a două funcții administrative, de președinte și șef al secretariatului, acestea se propun a fi redirecționate în scopul creării funcțiilor mai sus menționate în cadrul judecătoriei Ialoveni.

În acest sens, Nota informativă a proiectului la capitolul 4 „Fundamentarea economico-financiară”, compartimentul Crearea Judecătoriei Ialoveni urmează a fi completată cu mențiunea „implementarea proiectului de act normativ nu necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat”.

Digitally signed by Rosca Dina
Date: 2023.12.29 16:23:14 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Secretar general al ministerului

Dina ROȘCA

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

05.02.2023 nr. 07/4-03/52

La nr. 03/877 din 30.01.2024

Referitor la număr unic 1109/MJ/2023

Ministerul Justiției

Cu referință la demersul Ministerului Justiției nr.03/877 din 30 ianuarie 2024, Ministerul Finanțelor a examinat *proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare)*, număr unic 1109/MJ/2023, și în limitele competențelor funcționale, comunică că susține de principiu proiectul.

Totodată, în contextul în care, transformarea Curții de Apel Comrat în sediu secundar Comrat al Curții de Apel Sud va avea drept efect *reducerea actualei funcții de Președinte al Curții de Apel Comrat*, măsura dată poate necesita alocări de mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat, legate de demisia persoanei care nu se va regăsi în noua structură ca urmare a reorganizării, care la această etapă nu au fost estimate și nici luate în considerare de către autorii proiectului.

Prin urmare, în caz de necesitate Consiliul Superior al Magistraturii, în calitate de organ de autoadministrare judecătorească urmează să prioritizeze necesitățile stringente, și să identifice posibilități de acoperire a costurilor condiționate de demisia angajaților, *din contul și limita bugetului instituției, inclusiv prin redistribuiri interne de alocații.*

Secretar general al ministerului

Digitally signed by Roșca Dina
Date: 2024.02.05 18:51:28 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dina ROȘCA

Ex: Rotaru Ștefănița
Tel: 022-26-27-20
E-mail: stefanita-victoria.rotaru@mf.gov.md

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

26.02.2024 nr. 07/4-03/92

La nr. 03/1635 din 20.02.2024

Referitor la număr unic 1109/MJ/2023

Ministerul Justiției

Cu referință la demersul Ministerului Justiției nr.03/1635 din 20 februarie 2024, Ministerul Finanțelor a examinat repetat *proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare)*, număr unic 1109/MJ/2023, și în limitele competențelor funcționale, comunică lipsă de propuneri și obiecții.

Secretar general al ministerului

Digitally signed by Roșca Dina
Date: 2024.02.26 18:23:11 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dina ROȘCA

Ex: Rotaru Ștefănița
Tel: 022-26-27-20
E-mail: stefanita-victoria.rotaru@mf.gov.md

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 29-69-13359

Chișinău

20 decembrie 2023

Ministerul Justiției

Cu referire la nr. 18-69-12930 din 11.12.2023

Urmare a examinării proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) (NU 1109/MJ/2023), comunicăm despre susținerea acestuia.

Totodată, recomandam examinarea adițională a opțiunilor hărții judiciare propuse, considerând soluția organizării zonale/regionale a serviciilor publice desconcentrate, în corespundere cu prevederile art.31 alin.(3) din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, dar și oportunitatea transferării unor atribuții ale serviciilor publice desconcentrate către oficiile ce vor asigura acoperirea regională a acestora. Eventual, se pot considera scenariile zonale propuse la pct.240 din Strategia de reformă a administrației publice pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.126/2023: 1) organizarea pe baza regiunilor de dezvoltare (Nord, Sud, Centru, și după caz - mun. Chișinău), 2) organizarea pe 10 regiuni/raioane, în cazul entităților prestatoare de servicii publice cetățenilor, urmărind teritoriile acoperite de cele zece oficii teritoriale ale Cancelariei de Stat sau 3) model mixt, regionalizarea în funcție de serviciile prestate.

Secretar general al Guvernului

/semnat electronic

Digitally signed by Mija Artur
Date: 2023.12.21 08:02:44 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Artur MIJA

*ex.Ana Ionaș
tel.: (022) 250-224*

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 29-69-1214

Chișinău

2 februarie 2024

Ministerul Justiției

Cu referire la nr.03/877 din 30 ianuarie 2024

Urmare a examinării repetate a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) *(NU 1109/MJ/2023)*, și, în limita competențelor funcționale, comunicăm despre susținerea acestuia.

**Secretar general adjunct
al Guvernului**

/semnat electronic/

Andrei STRAH

Digitally signed by Strah Andrei
Date: 2024.02.02 17:59:41 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

*ex. Ana Ionaș
tel.: (022) 250-224*

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 29-69-2100

Chișinău

23 februarie 2024

Ministerul Justiției

Cu referire la nr.03/1635 din 20 februarie 2024

Urmare a examinării repetate a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) (NU 1109/MJ/2023), comunicăm despre susținerea acestuia cu următoarele propuneri.

La anexa nr.3 *Curțile de apel și judecătoriile din circumscriptiile acestora*, Curtea de apel sud, propunem aducerea în concordanță a locației de reședință a curții de apel cu Judecătoriile din circumscripția curții de apel și Sediul central al judecătoriei.

De asemenea, la Art. II - Legea nr. 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, articolul 1 aliniat (1), în contextul regulii privind caracterul concis și concret al actului normativ, precum și întru respectarea coerenței, considerăm oportun substituirea textului „literale c) și b) se abrogă” cu textul „literale c) și d) se abrogă”.

**Secretar general adjunct
al Guvernului**

/semnat electronic/

Digitally signed by Strah Andrei
Date: 2024.02.23 11:01:47 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Andrei STRAH

*ex. Ana Ionaș
tel.: (022) 250-224*

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**THE SUPREME COURT OF JUSTICE
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

mun. Chișinău, str. M. Kogălniceanu, nr.70,
Republica Moldova, MD-2009, tel. (+ 373 22) 22
15 47, tel./fax:(+ 373 22) 22 52 27,
e-mail: info@csj.md

Chișinău, M. Kogalniceanu 70 street,
Republic of Moldova, MD-2009, tel. (+373
22) 22 15 47, tel./ fax: (+373 22) 22 52 27,
e-mail: info@csj.md

Nr. 919 din 15 decembrie 2023

Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Cu referire la solicitarea Dvs nr. 18-69-12930 din 11 decembrie 2023 privind avizarea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (revizuirea hărții judiciare) înregistrat cu numărul unic **1109/MJ/2023**, Curtea Supremă de Justiție Vă comunică următoarele:

În urma examinării proiectului remis spre avizare cât și a notei informative, în temeiul art. 33 alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, dorim să menționăm că în principiu, Curtea Supremă de Justiție salută modificările propuse prin proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative.

Totodată, Curtea formulează următoarele obiecții și propuneri:

Art. II – Cu referire la pct. 2 din Legea nr. 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești- Curtea menționează că potrivit notei informative s-a propus ca localitățile din circumscripția sediului Nisporeni al Judecătoriei Ungheni să fie reflectate în circumscripția Judecătoriei Strășeni. Astfel potrivit proiectului remis spre avizare, Art. I, anexa nr. 2 din Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească, prevede că localitățile din circumscripția sediului Nisporeni sunt reflectate în circumscripția Judecătoriei Strășeni. În acest context Curtea remarcă că în anexa privind sediile judecătoriilor în perioada 1 ianuarie-31 decembrie 2027 din Legea nr. 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești nu s-a făcut nicio mențiune cu privire la atribuirea Judecătoriei Nisporeni.

Suplimentar Curtea consideră că atribuirea Judecătoriei Ungheni circumscripției Curții de Apel Bălți și judecătoriei Hîncești circumscripției Curții de Apel Cahul nu va micșora volumul de lucru per judecător la Curtea de Apel Chișinău, deoarece circumscripția sediului Nisporeni a fost reflectată în circumscripția Judecătoriei Strășeni, care la rîndul ei este atribuită circumscripției Curții de Apel Chișinău, iar

sediul Ialoveni, care a fuzionat prin contopire cu Judecătoria Hîncești a fost propusă ca crearea Judecătoriei Ialoveni, care de asemenea a fost atribuită circumscripției Curții de Apel Chișinău.

Art. III. Dispoziții finale și tranzitorii - În ceea ce privește intrarea în vigoare a modificărilor la anexa nr. 2 din Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească, și anume ce se referă la atribuirea localităților din raionul Nisporeni la circumscripția Judecătoriei Strășeni, care se vor aplica odată cu darea în exploatare a noului sediu al Judecătoriei Strășeni, Curtea menționează că în conformitate cu art. 76 din Constituția Republicii Moldova, legea intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei, aceeași idee este dezvoltată la nivelul legii organice (art. 56 din Legea nr. 100). Intrarea în vigoare a unui act normativ desemnează momentul temporal în care prevederile sale încep să acționeze în câmpul social. Prin urmare, Curtea consideră că intrarea în vigoare a legii condiționată de survenirea unui eveniment viitor (cu un anumit nivel de incertitudine), este incorectă din punct de vedere al conceptului „acțiunea legii în timp”. Astfel, Curtea consideră că aspectul menționat urmează a fi revizuit de către autorul proiectului, prin instituirea unei date calendaristice concrete la care legea (sau o parte din aceasta) urmează să intre în vigoare.

Digitally signed by Miron Aliona
Date: 2023.12.19 09:30:15 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Aliona Miron
Președinte interimar

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

MD-2009, mun. Chișinău, str. M. Eminescu, 5
Republica Moldova

www.csm.md; email: secretariat@csm.md

tel.: 022-990-990, fax: (+373 22) 22-73-20

THE SUPERIOR COUNCIL OF MAGISTRACY

5, M.Eminescu street, Chisinau,
Republic of Moldova, MD-2009

www.csm.md; email: secretariat@csm.md

tel: 022-990-990, fax: (+373 22) 22-73-20

AVIZ

cu privire la demersul Cancelariei de Stat, referitor la avizarea proiectului de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative
(*privind revizuirea hărții judiciare*)

21 decembrie 2023

mun. Chișinău

La 12 decembrie 2023, Consiliul Superior al Magistraturii a recepționat demersul Cancelariei de Stat, referitor la avizarea proiectului de Lege cu privire la modificarea unor acte normative (*privind revizuirea hărții judiciare*), (*număr unic 1109/MJ/2023*).

Potrivit autorilor, proiectul remis spre avizare a fost elaborat în scopul realizării acțiunii nr. 3.1.1 din Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022 – 2025, aprobată prin Legea nr. 211/2021: „Analiza hărții judiciare în vederea identificării necesităților de revizuire a unor circumscripții între instanțele existente din perspectiva corespunderii acestora necesităților sistemului judiciar și ale justițiabilului, după caz modificarea Legii nr. 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești”.

Prin intermediul proiectului se propune atingerea următoarelor obiective:

- consolidarea capacităților instituționale ale instanțelor judecătorești;
- îmbunătățirea calității actului de justiție și sporirea eficienței instanțelor judecătorești;
- asigurarea utilizării cât mai eficiente a fondurilor publice disponibile pentru instanțele judecătorești;
- îmbunătățirea calității justiției, inclusiv prin asigurarea repartizării uniforme a volumului de lucru în instanțele judecătorești;
- crearea premiselor pentru specializarea judecătorilor;
- modificarea arhitecturii instanțelor de apel.

În vederea identificării modului optim de reorganizare a sistemului instanțelor judecătorești, prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 59/6 din 16 aprilie 2020, a fost aprobat Planul de acțiuni al Consiliului Superior al Magistraturii (în continuare - CSM) pentru anul 2020.

În context, în scopul realizării acțiunilor respective, prin Hotărârea CSM nr. 122/10 din 26 mai 2020 a fost creat grupul de lucru pentru a analiza harta judiciară în vederea identificării necesităților de revizuire a unor circumscripții între instanțele existente din perspectiva corespunderii acestora necesităților sistemului judiciar și ale justițiabilului și, după caz, modificarea Legii nr. 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești.

Grupul de lucru și-a propus drept scop evaluarea rezultatelor implementării reformei de organizare a sistemului judecătoresc și înaintarea propunerilor de modificare a hărții judiciare, necesare pentru buna funcționare a instanțelor și realizarea drepturilor și necesităților justițiabililor.

Pe parcursul anului 2023, semestrul I, au fost organizate mai multe runde de discuții publice cu privire la optimizarea hărții judiciare din Republica Moldova, cu participarea reprezentanților sistemului judecătoresc și altor subiecți interesați.

În altă ordine de idei, în luna iulie 2021 a fost elaborat „Raportul privind evaluarea reformei judiciare”, realizat în cadrul Proiectului Uniunii Europene „Sprijin pentru prevenirea eficientă și combaterea corupției în sectorul justiției din Moldova”.

Raportul conține constatări cu privire la numărul de instanțe de judecată, numărul de judecători, amplasarea sediilor judecătoreștilor, volumul de lucru per judecător, volumul de lucru per instanță, infrastructura căilor de acces la instanțele de judecată reorganizate, numărul de angajați, evaluarea clădirilor și evaluarea implicațiilor financiare.

La fel, raportul cuprinde recomandări ce pot fi implementate pe termen scurt sau lung, inclusiv propuneri de modificare a Legii nr. 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești.

În scopul identificării celei mai optime soluții destinate reorganizării hărții judecătorești s-a ținut cont și de criteriile de amplasare și amenajare a teritoriilor clădirilor pentru instanțele judecătorești, aprobate prin Ordinul ministrului justiției nr. 1136/2017 cu privire la cerințele standard ale unei instanțe judecătorești din Republica Moldova.

Astfel, urmare a analizei efectuate atât de către reprezentanții grupului de lucru, cât și de către experții externi, s-a ajuns la concluzia că o eventuală reorganizare a unor circumscripții judecătorești este iminentă, or, instanțele ca și orice alte instituții ale statului ar trebui să fie accesibile.

Accesibilitatea poate implica disponibilitatea instanțelor competente în a primi cereri, existența condițiilor de acces fizic în instanțe, accesul la informație, accesibilitatea hotărârilor judecătorești. Respectiv, accesibilitatea se poate referi inclusiv la poziționarea geografică a unei instanțe. Locația îndepărtată nu trebuie să constituie un impediment pentru participarea în mod efectiv a părților la procedurile judiciare.

De asemenea, accesibilitatea se referă și la modul de acces în sedii a persoanelor cu probleme de sănătate.

Practica a demonstrat că instanțele mici sunt ineficiente, întreținerea sediilor acestora este costisitoare și nu contribuie la crearea unui mediu de muncă eficient, afectând astfel în mod negativ imaginea sistemului. Revizuirea hărții judiciare urmează a fi realizată din perspectiva numărului de locuitori în regiune, numărului de judecători în fiecare instanță, condițiile clădirii, volumului de lucru, și infrastructura localității.

La fel, în „Raportul privind evaluarea reformei judiciare” se concluzionează că revizuirea hărții judiciare este una necesară, bazându-se pe următoarele raționamente:

- crearea condițiilor pentru îmbunătățirea calității actului justiției și pentru utilizare eficientă a finanțelor publice în sectorul judecătoresc;

- stabilirea unui echilibru real în activitatea judiciară între instanțele de judecată de același nivel;
- asigurarea distribuirii aleatorii a cauzelor în instanțe;
- îmbunătățirea sistemului de recrutare a personalului de specialitate în instanțe.

În scopul identificării soluției optime s-a ținut cont de următoarele argumente:

- imposibilitatea formării completelor de judecată în sediile unde activează un număr mic de judecători, fiind necesară deplasarea judecătorilor din alt sediu al instanței pentru formarea completelor de judecată, implicând cheltuieli suplimentare de transport și timp;

- sporirea sarcinii de muncă pentru judecătorii din unele sedii ale judecătoriilor, determinată de prevederile art. 38, 39 ale CPC, conform cărora părțile la proces pot depune cererea de chemare în judecată la oricare din sediile instanței de judecată;

- tergiversarea examinării cererilor de recuzare/abținere sau a celor de accelerare a examinării cauzei de un judecător sau complet de judecată în cazul imposibilității transmiterii cererii spre examinare unui alt judecător sau complet din același sediu, or, potrivit art. 53 alin. (2) din CPC, „Recuzarea judecătorului se hotărăște, în lipsa acestuia, de un alt judecător sau de un alt complet de judecată, de regulă în aceeași zi [...]”;

- costuri și timp suplimentar pentru transmiterea documentelor între sedii;

- numărul mic de judecători în anumite sedii secundare, generează condiții de dezvoltare a fenomenului de corupție și/sau de promovare de interese subiective la nivel de localitate, ori PIGD își pierde din utilitate, în condițiile în care repartizarea dosarelor are loc pe fiecare sediu aparte;

- o problemă majoră, pentru instanțele judecătorești reprezintă volumul excesiv de dosare aflate în procedura magistraților, situație generată de numărul insuficient de posturi de judecători, de judecătorii suspendați și detașați, precum și de insuficiența funcționarilor publici (grefieri și asistenți judiciari), care contribuie direct la desfășurarea procesului de judecată;

- în rezultatul reformei hărții judiciare din anul 2017, în ultimii 5 ani în sediile Judecătoriei Chișinău s-a atestat un volum de lucru disproporționat în raport cu numărul efectiv de judecători, în cazul Judecătoriei Chișinău obiectivul Legii nr. 76/2016 nefiind realizat.

Totodată, unul din obiectivele Legii nr. 76/2016 a fost specializarea judecătorilor, însă, potrivit „Raportului privind evaluarea reformei judiciare”, în unele instanțe judecătorești cu un număr mic de judecători a fost posibilă doar specializarea prin efectul legii pe anumite categorii de dosare (insolvabilitate și contencios administrativ), drept urmare, nu a fost posibil de respectat distribuția echitabilă a sarcinilor între judecători.

Proiectul nu are drept scop majorarea sau micșorarea numărului general de posturi de judecători sau de angajați ai judecătoriilor și curților de apel.

De asemenea, proiectul nu prevede nici o modificare referitor la cuantumul salariului acestora.

Pentru implementarea proiectului va fi necesară redistribuirea de către CSM a numărului de judecători și de angajați ai instanțelor judecătorești, conform noii atribuirii a unor sedii secundare ale judecătorilor, indicate expres în proiect.

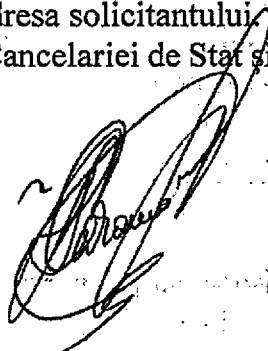
După cum a fost menționat supra, referitor la reorganizarea instanțelor judecătorești, proiectul propune:-

- a) crearea judecătoriei Ialoveni;
- b) reatribuirea unora din sediile secundare ale judecătorilor Bălți, Cimișlia, Edineț, Cahul, Strășeni, Comrat, Drochia, Hâncești și Ungheni;
- c) reorganizarea și redenumirea curților de apel.

În urma analizei proiectului remis spre avizare, precum și argumentelor prezentate în nota informativă, Consiliul Superior al Magistraturii consideră oportun de a susține proiectul privind modificarea unor acte normative elaborat de Ministerul Justiției (*privind revizuirea hărții judiciare*), cu prezentarea avizelor instanțelor judecătorești și a Asociației Judecătorilor în adresa solicitantului.

Avizul se remite Ministerului Justiției, Cancelariei de Stat și se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii.

**Președintele ședinței Plenului
Consiliului Superior al Magistraturii**

Sergiu CARAMAN

**CONSILIUL SUPERIOR
AL MAGISTRATURII**

MD-2009, mun. Chișinău, str. M. Eminescu, 5
Republica Moldova
email: secretariat@csm.md
tel: (+373 22) 99 09 90, fax: 22 22 73 20

**THE SUPERIOR COUNCIL
OF MAGISTRACY**

Chisinau, M. Eminescu 5 street,
Republic of Moldova, MD-2009
email: secretariat@csm.md
tel: (+373 22) 99 09 90, fax: 22 22 73 20

AVIZ

**la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(privind revizuirea hărții judiciare),
înregistrat de Cancelaria de Stat cu nr. unic 1109/MJ/2023**

01 februarie 2024

mun. Chișinău

Consiliul Superior al Magistraturii a examinat demersul Ministerului Justiției privind expunerea opiniei asupra proiectului Legii pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare), înregistrat de Cancelaria de Stat cu nr. unic 1109/MJ/2023 și intervine cu următoarele opinii și propuneri.

Art. I. – Anexele nr. 2 și 3 din Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15–17, art. 62), cu modificările ulterioare.

La Anexa 3 din Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15–17, art. 62), cu modificările ulterioare propunem ca Judecătoria Orhei să fie transferată din circumscripția Curții de Apel Centru în circumscripția Curții de Apel Nord din următoarele considerente.

Actualmente Curtea de Apel Chișinău dispune de 57 posturi de judecător, din care 16 funcții sunt vacante. Deci activează 41 judecători. În perioada de la 01.01.2023 până la 01.02.2024 cei 41 de judecători au avut în procedură în mediu 1124 dosare per judecător.

Curtea de Apel Bălți dispune de 24 posturi de judecători, din care 5 funcții sunt vacante. Deci activează efectiv 19 judecători. În perioada de la 01.01.2023 până la 01.02.2024 cei 19 judecători au avut în procedură în mediu 521 dosare per judecător.

Astfel, observăm că încărcătura per judecător la Curtea de Apel Chișinău este de 2,2 ori mai mare decât la Curtea de Apel Bălți.

Prin urmare, pentru a asigura un volum de lucru echilibrat al judecătorilor de la curțile de apel vizate, considerăm oportun de a transfera Judecătoria Orhei din circumscripția Curții de Apel Centru (actualmente Curtea de Apel Chișinău) în circumscripția Curții de Apel Nord (actualmente Curtea de Apel Bălți).

În susținerea acestei propuneri învederăm și faptul că traseul de deplasare de la Orhei până la Bălți este comod pentru justițiabili, chiar dacă ar fi o distanță mai mare de la Orhei până la Bălți, decât de la Orhei până la Chișinău.

Urmare a celor menționate supra, Consiliul Superior al Magistraturii avizează cu propunerile menționate proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare), înregistrat de Cancelaria de Stat cu nr. unic 1109/MJ/2023.

**Președintele interimar al
Consiliului Superior al Magistraturii**

Ex. Mihaela Serbușco
Tel. 022-990-819

Sergiu CARAMAN

**CONSILIUL SUPERIOR
AL MAGISTRATURII**

MD-2009, mun. Chișinău, str. M. Eminescu, 5
Republica Moldova

www.csm.md; email: secretariat@csm.md
tel.: 022-990-990, fax: (+373 22) 22-73-20

**THE SUPERIOR
COUNCIL OF MAGISTRACY**

5, M. Eminescu street, Chisinau,
Republic of Moldova, MD-2009

www.csm.md; email: secretariat@csm.md
tel: 022-990-990, fax: (+373 22) 22-73-20

A V I Z

cu privire la demersul Ministerului Justiției, referitor la avizarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) înregistrat de Cancelaria de Stat cu număr unic 1109/MJ/2023

27 februarie 2024

mun. Chișinău

La 21 februarie 2024 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a adresat Consiliului Superior al Magistraturii un demers prin care a solicitat examinarea și prezentarea obiecțiilor și recomandărilor asupra proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) înregistrat de Cancelaria de Stat cu număr unic 1109/MJ/2023.

Ministerul Justiției al Republicii Moldova a precizat că proiectul de lege ajustat, elaborat de autorul demersului este însoțit de nota informativă, sinteza obiecțiilor și propunerilor.

În drept, demersul este întemeiat în conformitate cu pct. 201 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610 din 3 iulie 2018.

Analizând proiectul de lege, precum și sinteza obiecțiilor și propunerilor, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii susține proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) înregistrat cu număr unic 1109/MJ/2023, totodată, intervine cu unele obiecții și propuneri de care urmează să se țină cont.

În vederea asigurării calității actului de justiție, a eficienței sistemului judecătoresc, a distribuției echitabile a sarcinilor între instanțele judecătorești, a utilizării eficiente a fondurilor publice, precum și în vederea creării premiselor pentru specializarea judecătorilor, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr.76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești.

Prin efectul Legii nr. 76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, sistemul instanțelor judecătorești din Republica Moldova a fost reorganizat, prin fuziune, fiind instituite 15 instanțe de judecată, cu stabilirea sediului de bază și a celor secundare, care și-au început activitatea la 1 ianuarie 2017. Prin această Lege s-a dispus ca unificarea sediilor judecătoriilor să se efectueze treptat până la 31 decembrie 2027.

La caz, urmare a modificărilor propuse de autor la art. 1 alin. (1) din Legea nr. 76 din 21 aprilie 2016, din numărul total de 15 judecătorii, vor rămâne 13 judecătorii, fiind asigurat numărul minim de locuitori recomandat de CEPEJ pentru constituirea unei instanțe.

Plenul Consiliului Superior al Magistraturii menționează că inițiativa de optimizare a hărții judiciare, trebuie să corespundă cerințelor sistemului judiciar și a

justițiabililor. Astfel, la elaborarea acestui proiect de lege urmează să se țină cont de criteriile de amplasare și amenajare a teritoriilor clădirilor pentru instanțele judecătorești, luând în considerare numărul de locuitori din fiecare circumscripție raională, inclusiv infrastructura rutieră națională, or, locația îndepărtată a unei judecătorii sau a unei curți de apel nu trebuie să constituie un impediment pentru participarea în mod efectiv a părților la procedurile judiciare.

Potrivit proiectului prezentat spre examinare, autorul propune la art. 1 alin. (1) din Legea nr. 76 din 21 aprilie 2016 modificarea sediilor următoarelor instanțe judecătorești:

- Judecătoria Bălți, pe lângă sediile secundare la Fălești și Sângerei, va mai avea un sediu secundar la Glodeni;
- Sediul Leova al Judecătoriei Cimișlia va fi transferat la Judecătoria Hâncești;
- Judecătoria Cimișlia cu localitățile arondate anterior sediului Basarabeasca al Judecătoriei Cimișlia, și cu cele arondate sediului Cimișlia, va fuziona cu Judecătoria Comrat, devenind sediu secundar al Judecătoriei Comrat. Astfel, Judecătoria Comrat va avea sedii secundare în or. Ceadâr - Lunga și or. Cimișlia (inclusiv localitățile din raionul Basarabeasca);
- Sediul secundar Dondușeni al Judecătoriei Edineț se transferă la Judecătoria Drochia, astfel încât după modificare, Judecătoria Edineț va avea sedii secundare în or. Briceni și or. Ocnița, iar Judecătoria Drochia va avea sedii secundare în or. Râșcani și or. Dondușeni.
- După transferul sediului secundar Leova de la Judecătoria Cimișlia către Judecătoria Hâncești, această judecătorie va avea sedii secundare în or. Ialoveni și or. Leova;
- Judecătoria Anenii Noi cu sediul secundar Bender (Varnița) va fuziona cu Judecătoria Căușeni. Astfel, Judecătoria Căușeni va avea sedii secundare în or. Ștefan - Vodă, or. Anenii Noi și Bender (Varnița);
- Sediul secundar Vulcănești al Judecătoriei Comrat se transferă la Judecătoria Cahul, Judecătoria Cahul urmând să aibă sedii secundare în or. Taraclia, or. Cantemir și or. Vulcănești.

În asemenea circumstanțe, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii va prezenta obiecțiile sale cu privire la proiectul de modificări propuse, care aparent nu au fost discutate în rundele anterioare când a fost dezbătut proiectul inițial.

La acest capitol, notăm că, obiecțiile parvenite de la colectivele judecătoriei Cimișlia și Anenii Noi scot în evidență unele devieri la datele statistice indicate cum ar fi distanțele dintre unele localități, precum și numărul populației la care se face referință.

În acest context, notăm că Judecătoria Cimișlia a depus în adresa Consiliului Superior al Magistraturii o opinie asupra modificărilor propuse considerând, proiectul de revizuire a hărții judiciare unul prematur cu propunerea revizuirii acestuia, ținând cont de numărul populației, aspectul lingvistic, calitatea și eficiența actului justiției, cheltuielile adiționale, precum și de impactul real asupra angajaților și justițiabililor (copia adresării se anexează).

O altă opinie care vine să contrazică poziția expusă în nota informativă ar fi și argumentele Judecătoriei Anenii Noi, conform cărora soluția propusă contravine

angajamentelor anterioare și discuțiilor în cadrul Comisiilor de specialitate. Aici obiecția se referă inclusiv și la numărul de populație care a fost indicat pentru mun. Bender ca fiind de 5000 persoane, deși doar numărul populației s. Varnița este de peste 5000 de persoane.

În plus, considerăm argumentele expuse în nota informativă la proiectul de lege în susținerea fuzionării Judecătoria Anenii Noi la Judecătoria Căușeni, precum că ar avea un volum mic de muncă nu corespund datelor prezentate, or cel mai mic număr de dosare s-au înregistrat la Judecătoria Criuleni. Mai mult, raționamentul autorului proiectului că infrastructura rutieră între localitățile din aceste raioane este bună, aceste orașe fiind pe traseul drumului republican R-30 Anenii Noi – Căușeni – Ștefan -Vodă – frontiera cu Ucraina, nu poate fi un argument plauzibil pentru lichidarea unei instanțe judecătorești prin fuziune.

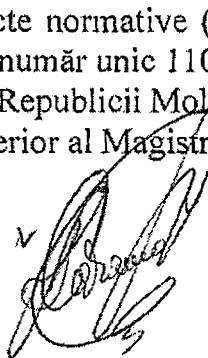
Totodată, în ședința Consiliului Superior al Magistraturii, un membru a propus examinarea scenariul potrivit căruia sediul Judecătoria Cimișlia să fie sediul central, cu sediile secundare Comrat și Ceadâr-Lunga, un scenariu care se pliază inclusiv și conform Legii cu privire la statutul juridic special al Gagauziei nr. 344 din 23 decembrie 1994, deoarece sediul secundar al Curții de Apel Sud va fi localizat în or. Comrat.

Raportând proiectul de lege de modificare a hărții, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii consideră că la etapa aceasta urmează a fi lăsat în vigoare proiectul propus spre avizare anterior, doar cu propunerea ca Judecătoria Orhei să fie transferată din circumscripția Curții de Apel Centru în circumscripția Curții de Apel Bălți (Nord).

Plenul Consiliului Superior al Magistraturii avizează cu obiecții și propuneri proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) înregistrat de Cancelaria de Stat cu număr unic 1109/MJ/2023.

Avizul se remite Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Cancelariei de Stat și se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii (www.csm.md).

**Președintele ședinței al
Consiliului Superior al Magistraturii**

Sergiu Caraman

Asociația obștească "Asociația Juristilor Administrativi din Moldova"
Adresa: Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 202, Chișinău, MD2004
IDNO: 1023620006459 Email: asociatia.ajam@gmail.com
Website: www.ajam.md Facebook: /ajamoldova

Dreptatea fără putere este neputincioasă,
puterea fără dreptate este tiranică.
Blaise Pascal

În atenția D-lui Stanislav Copețchi, Secretar de Stat, Ministerul Justiției

Ref.: Scrisoarea din 03/877 din 30 ianuarie 2024 privind consultarea publică a proiectului de Lege
Înregistrat de Cancelaria de Stat cu nr. unic 1109/MJ/2023

Aviz AJAM din 20.02.2024

**la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative
(privind revizuirea hărții judiciare)**

Prezentul Aviz este prezentat de către Asociația Juristilor Administrativi din Moldova (AJAM) la solicitarea Ministerului Justiției nr. 03/ 877 din 30 ianuarie 2024. AJAM a analizat proiectul de lege transmis spre consultări publice și prezintă în continuare obiecțiile, propunerile și recomandările sale.

I. Despre proiectul supus consultărilor.

1.1. Potrivit Notei informative, proiectul a fost elaborat în vederea realizării acțiunii nr. 3.1.1 din Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025, aprobată prin Legea nr. 211/2021: „*Analiza hărții judiciare în vederea identificării necesităților de revizuire a unor circumscripții între instanțele existente din perspectiva corespunderii acestora necesităților sistemului judiciar și ale justițiabilului, după caz modificarea Legii nr. 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești*”.

1.2. Autorii proiectului consideră că este necesară modificarea Anexei nr. 2 la Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească în scopul reconfigurării numărului de judecătorești și a localităților din circumscripțiile acestora, conform noii repartizări a sediilor secundare ale instanțelor judecătorești.

1.3. Proiectul de lege intervine cu modificări și la Anexa nr. 3 din Legea nr. 514/1995 în scopul reconfigurării listei curților de apel, redenumirii și reorganizării acestora după cum urmează:

- Curtea de Apel Chișinău – în Curtea de Apel Centru;
- Curtea de Apel Bălți – în Curtea de Apel Nord;
- Curțile de Apel Cahul și Comrat vor forma o instanță unică – Curtea de Apel Sud (cu două sedii).

II. Justiția este un serviciu public.

2.1. Orice intervenție legislativă în modificarea sistemului judecătoresc, trebuie să fie analizată *prima face* prin prisma drepturilor și intereselor justițiabilului. În acest sens, realizarea „economiei bugetare” din contul interesului justițiabilului este o practică legislativă inadmisibilă. Or, instituțiile statului au misiunea de a rezolva problemele cetățeanului, din contul aporturilor financiare comune și nu de a realiza economii bugetare din contul drepturilor și interesului cetățeanului.

2.2. Eficientizarea financiară a „fondurilor publice atribuite instanțelor judecătorești”, trebuie să se afle într-un just echilibru de proporționalitate cu interesul public, deservit de sistemul judiciar și urmează a fi analizată global. Componenta principală a interesului public este respectarea drepturilor omului.

2.3. Potrivit notei informative – reținând că „eficientizarea este obiectivul” care a justificat modificarea hărții judecătorești – lipsește o analiză financiară a costurilor și presupusul avantaj care urmează a fi realizat.

2.4. În nota informativă se operează cu „ineficiența”, costurile de „întreținere a sediilor” etc., dar lipsește analiza impactului în privința costurilor de acces la justiție și modul în care aceste costuri urmează a fi echilibrate. Aparent, „interesul financiar”, domină interesul general al justiției, de a oferi apărare efectivă a drepturilor omului.

2.5. Alături de principiile constituționale că justiția este un serviciu public sedentar și permanent, subliniem că, justiția, ar trebui să fie „aproape de cetățean”, motiv din care analiza „salvgărdării” interesului justițiabilului în cadrul reorganizării hărții judecătorești promovată de către Guvern, trebuie să fie însoțită de analiza impactului de costuri pentru justițiabil, în raport cu costurile care se propun a fi reduse de către Guvern și cum aceste sunt reflectate în politicile bugetare. De exemplu, deplasarea justițiabilului cu domiciliul în Ceadâr -Lunga/Comrat la Curtea de Apel Sud, sediul Cahul (sediul Central) pentru examinarea unei cauze civile, de contencios administrativ sau de insolabilitate descurajează și îngreunează economic dreptul de acces liber la justiție.

2.6. Aparent, modificarea hărții judecătorești, în cumul cu modificările recente a „costului accesului la justiție” (legea taxei de stat), rezolvă „sarcina judiciară” și eficiența administrării actului de justiție, din contul, „distanțării cetățeanului” de justiție. Proiectul de lege denotă o problemă din perspectiva corespunderii cu Acquis-ul Uniunii Europene (capitolele 23 și 24). În opinia noastră, justiția în calitate de serviciu public, devine un lux, la care accesul este determinat de situația materială.

2.7. Statul având obligația pozitivă de a asigura accesul liber la justiție, art.20 din Constituție, și totodată de a nu admite practici discriminatorii în politicile sale legislative privind accesul la justiție, nu v-a livra un mecanism juridic compensatoriu pentru categoriile de justițiabili, dezavantajați prin intervenția legislativă în harta judecătorească, lăsând să se perceapă că Guvernul este preocupat în exclusivitate de „economii bugetare” și confortul sistemului judecătoresc, nu și de interesul cetățeanului în accesul efectiv la justiție.

2.8. Totodată, în sensul art.16 din Constituție, similitudinea de tratamente în raport cu persoanele aflate în situații diferențiate, antrenează o violare a principiului egalității și de acces la justiție.

III. Intervenții legislative în justiție, aparent motivate politic.

3.1. Lipsa motivării proporționalității intervenției legislative în organizarea judecătorească, în raport cu interesul general al justiției cu referire la desființarea sediului Curții de Apel Comrat, induc dubii rezonabile privind promovarea intereselor politice din contul interesului justiției.

3.2. Principiul loialității constituționale în coroborare cu principiul statului de drept, trebuie să se regăsească în conceptul de reformare și eficientizare a justiției. Potrivit art.111 din Constituție, unități teritoriale autonome Găgăuzia, i se recunoaște un statut constituțional special.

3.3. În acest sens, în conformitate cu prevederile art.3, alin.(1), lit. „a”, lit. „c” alin.(4), din Legea nr. 100, modificarea statutului constituțional special al unității administrative Găgăuzia, precizat prin Legea nr. 344 din 1994, nu poate fi realizat în alt mod decât prin modificarea legii în cauză, pentru care Constituția la alin.(7) art.111, instituie o procedură legislativă specială.

3.4. Potrivit prevederilor art.20 din Legea nr. 344/1994, în teritoriul autonomiei Găgăuzia, există o „Curte de apel” cu sediul în mun. Comrat, în calitate de instanță de gradul doi. Deci, modificarea statutului autonomiei Găgăuzia, definit de Legea nr. 344/1994, cu ocazia modificării modului de organizare a justiției în teritoriul autonomiei, nu poate fi realizat altfel, decât prin modificarea Legii privind statutul autonomiei, în conformitate cu procedura legislativă specială, reglementată la art.111 alin.(7) din Constituție.

3.5. Algoritmul cu care se operează la anexa 3 și art. III alin.2, lit. „c” (fuziune care implică desființare instanței prin contopire) din proiectul de lege, sediul secundar și principal, reprezintă în opinia noastră o modalitate de eludare a procedurii constituționale de modificarea statutului constituțional special al autonomiei Găgăuzia. Aceasta ar mai putea genera conflicte între puterea publică locală, cetățenii care locuiesc în Găgăuzia și autoritățile publice centrale.

3.6. În vederea aderării unui stat în UE trebuie întrunite anumite criterii. Aceste criterii (cunoscute drept Criteriile de la Copenhaga) au fost stabilite de Consiliul European de la Copenhaga în 1993 și întărite de Consiliul European de la Madrid în 1995. Unul din acestea este „stabilitatea instituțiilor care garantează democrația, statul de drept, drepturile omului, precum și respectarea și **protejarea minorităților**”.

3.7. Modificarea legislativă referitor la fuziunea prin contopire a curților de apel Cahul și Comrat ar fi poate mai judicioasă, dacă sediul central al Curții de Apel Sud ar fi în Comrat, iar specializarea pentru cauzele civile și administrative instituită în sediul central, și garantată direct prin reglementare legislativă organică, sau invers (specializarea pentru cauzele civile și administrative în sediul secundar Comrat), ori o soluție mixtă. Oricum procedura legislativă constituțională specială trebuie respectată referitor la reorganizarea Curții de Apel Comrat.

IV. Criterii legale de bază privind specializarea judecătorilor – doar prin Lege organică.

4.1. În art. III. – Dispoziții finale și tranzitorii alin.(4) lit. c) din proiectul de Lege este prevăzut că, până la intrarea în vigoare a prezentei legi: Consiliul Superior al Magistraturii va aproba regulile de bază privind specializarea judecătorilor.

4.2. Regulile de specializare a judecătorilor constituie norme de organizare judecătorească, ele nu pot fi create prin acte administrative normative aprobate de către Consiliul Superior al Magistraturii. Actul administrativ normativ poate conține norme juridice secundare, dar nu primare. Regulile de bază ar trebui instituite prin lege organică pentru a oferi garanție independenței și inamovibilității judecătorului, dreptului la carieră a judecătorului, dar și stabilitate juridică, inclusiv protecție juridică efectivă specializată în special pentru anumite domenii ale dreptului (e.g. în domeniul dreptului administrativ, dreptului penal, insolvență etc.)

4.3. Mai mult, conform art.115 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova **organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sunt stabilite prin lege organică**, dar nu prin act normativ subordonat legii.

4.4. Această prevedere legală din punct de vedere a independenței judecătorului și protecției juridice specializate a drepturilor omului nu poate fi acceptată în această variantă. De fapt ea reprezintă o reiterare a prevederilor art.3 alin.(4) lit. b) din Legea cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești 76/21.04.2016, care prevedea că, Consiliul Superior al Magistraturii, până în data de 1 ianuarie 2017 „va aproba regulile de bază privind specializarea judecătorilor”. Aceste reguli n-au fost aprobate nici până în prezent.

4.5. Consiliul Superior al Magistraturii ar putea să aprobe reguli secundare (specifice) de detaliere a celor de bază privind specializarea judecătorilor. A se vedea Opinia Comisiei de la Veneția (nr. 1086/2022 din 20 iunie 2022 referitoare la amendamentele la Legea cu privire la Procuratură, CDL-AD(2022)018, §§18-23, 42), în care s-a remarcat printre altele că, „principiile de bază care reglementează procesul de evaluare ar trebui descrise în lege”.

4.6. Proiectul de lege referitor la aprobarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a regulilor de bază privind specializarea judecătorilor denotă probleme din perspectiva corespunderii cu Acquis-ul Uniunii Europene (capitolul 23).

V. Recomandări.

5.1 Considerăm că proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) nu poate fi promovat și adoptat în această versiune.

5.2. Optimizarea hărții judecătorești trebuie să producă ca efect **aproprierea justiției de cetățean**, sporirea încrederii în justiție, **consolidarea protecției efective a drepturilor omului prin specializarea justiției**, dar nu poate fi redusă la o simplă chestiune bugetară, financiară sau alte motive similare. Ea mai trebuie să țină cont de organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova sau de eventuala concepție de reformare a ei, inclusiv să se coreleze cu felul cum este organizată teritorial activitatea instituției procuraturii, poliției și a altor instituții de aplicare a legii.

5.3. În condițiile în care art.20 din Legea nr. 344/1994, în teritoriul autonomiei Găgăuzia, prevede că există o „Curte de apel” cu sediul în mun. Comrat, în calitate de instanță de gradul doi. Deci, modificarea statutului autonomiei Găgăuzia, definit de Legea nr. 344/1994, cu ocazia modificării modului de organizare a justiției în teritoriul autonomiei, nu poate fi realizat altfel, decât prin modificarea Legii privind statutul autonomiei, în conformitate cu procedura legislativă specială, reglementată la art.111 alin.(7) din Constituție.

5.4. Specializarea judecătorilor implică independența judecătorească, inamovibilitatea, dreptul la carieră și protecția efectivă a drepturilor omului, astfel, reieșind din prevederile art.115 alin.(4), art.72 alin.(3) lit. e) și p) din Constituție, **regulile de bază privind specializarea judecătorilor ar trebui să fie reglementate prin lege organică**, dar nu prin act administrativ normativ adoptat de Consiliul Superior al Magistraturii.

Cu respect,

Nicolae Fală,

Președinte Consiliu AJAM

Profesor de drept ULIM, formator INJ

Tel. 079770803

20 februarie 2024, Chișinău

Digitally signed by Fală Nicolae
Date: 2024.02.20 00:07:08 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Nr. 2326 din 01.02.2024

Dezacordul repetat al Judecătoriei Edineț cu privire la Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) (număr unic 1109/MJ/2023) și anume privind activitatea Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni după implementarea reformei de reorganizare a sistemului judecătoresc

La data de 30 ianuarie 2024 în adresa Judecătoriei Edineț a parvenit informația Ministrului Justiției cu privire la prezentarea avizelor/expertizelor a Proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) (număr unic 1109/MJ/2023).

Ținând cont că la modificările propuse este vizată și Judecătoria Edineț, întreg colectiv și-au expus dezacordul în luna decembrie, cele menționate au fost anexate la capitolul „sinteză” din proiectul vizat.

Suplimentar, repetat atenționăm că cele invocate din „Note”, precum că reorganizarea în partea ce ține fuzionarea sediului Dondușeni la judecătoria Drochia se face în beneficiul cetățeanului, nu are nici o parte probatorie, ba din potrivă:

- Distanța dintre Dondușeni către Drochia este de 36 km, pe lângă distanța Dondușeni- Edineț (35 km), distanță identică pe care justițiabilul trebuie să o parcurgă sau într-o direcție sau în alta. În ceea ce privește accesul justițiabililor din Dondușeni la sediul central Edineț, zilnic sunt rute Dondușeni – Edineț la orele: 07:10; 09:00; 10:50 și respectiv Edineț- Dondușeni: 7:25; 11: 20; 13:20;
- Pe parcurs, judecătoria Edineț a organizat mai multe evenimente pentru a fortifica relația cu comunitatea și inclusiv au fost organizate întruniri cu cetățenii din raza teritorială Dondușeni, care pe parcurs au comunicat că nu întâmpină dificultăți în caz de necesitate de a se deplasa la sediul Central, fapt dovedit și de rezultatele sondajului: la capitolul „Percepția cu privire la încredere în sistemul Judecătoresc, accesul la informație privind drepturile justițiabililor și suficiența resurselor materiale al judecătoriei”, în cea mai mare măsură 89% dintre respondenții din sediul Dondușeni consideră că, au încredere în justiție și sunt mulțumiți de condițiile, accesul și suficiența resurselor materiale din sediul Dondușeni, scopul acestui sondaj a fost de a evalua măsura în care Judecătoria Edineț

a răspuns aşteptărilor justiţiabililor şi de a identifica factorii care au cauzat nemulţumire.

În cadrul discuţiilor, de către reprezentatii Agenţiei Administrare *Instanţe Judecătoreşti* s-a menţionat că: „..... judecătoria Edineţ este o instanţă prea mare, care la moment deserveşte peste 200 mii locuitori şi respectiv se întâmpină impedimente la gestionare....”

Însă judecătoria Edineţ pune întrebarea, oare cum va putea gestiona viitoarea judecătorie Bălţi, care la moment deserveşte peste 300 mii locuitori plus viitorul sediu Glodeni cu încă circa 42 mii locuitori??? Concomitent, unde se vor amplasa toţi angajaţii viitoarei judecătorii Bălţi în momentul unificării sediilor? Cât de mare urmează să fie construit viitorul sediu nou şi cum va putea deservi concomitent viitoarea judecătorie Bălţi peste 340 mii locuitori?

Acestea sunt câteva argumente suplimentare la cele transmise anterior, dar cert este faptul că, nu se atestă nici o rezonabilitate de a schimba un sediu de la o instanţă la alta.

Prin urmare, în vederea asigurării calităţii actului de justiţie, a eficienţei sistemului judecătoresc, a distribuţiei echitabile a sarcinilor între instanţele judecătoreşti, a utilizării eficiente a fondurilor publice, precum şi în vederea creării premiselor pentru specializarea judecătorilor pentru judecătoria Edineţ, inclusiv, şi unificarea unui PIGD per instanţă, solicităm repetat de nu modifica harta judiciară pentru instanţele Edineţ, Drochia şi Bălţi până la crearea condiţiilor de unificare a sediilor (construcţia sediilor noi a Palatelor de Justiţie).

Preşedintele interimar al
Judecătoriei Edineţ

Lilia Țurcan

Digitally signed by Țurcan Lilia
Date: 2024.02.01 12:40:16 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII JUDECĂTORIA HÎNCEȘTI

MD-3401, mun. Hîncești, str. Chișinăului, 7, tel: (+373 269) 23601, fax (+373 269) 23272 e-mail: jhn@justice.md

MD-6800, or. Ialoveni str. Prieteniei 4, tel: (+373 268) 22163, fax (+373 268) 22163 e-mail: jia@justice.md

Nr.3-732/24 din 02.02.2024

Ministerului Justiției al Republicii Moldova

e-mail: secretariat@justice.gov.md

copie: **Guvernului Republicii Moldova**

e-mail: secretariat@gov.md

copie: **Consiliului Superior al Magistraturii**

e-mail: secretariat@csm.md

OBIECȚII

**la Proiectul de Hotărâre privind aprobarea proiectului de Lege pentru
modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare)**

Prin efectul Legii nr. 76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, sistemul instanțelor judecătorești din Republica Moldova a fost reorganizat, prin fuziune, fiind instituite 15 instanțe de judecată, cu stabilirea sediului de bază și a celor secundare, care și-au început activitatea la 1 ianuarie 2017. În acest context, Judecătoria Ialoveni fuzionând prin contopire cu Judecătoria Hîncești, a format Judecătoria Hîncești (sediul Central și sediul Ialoveni).

Prin Lege, citată *supra*, s-a dispus ca unificarea sediilor judecătoriilor să se efectueze treptat până la 31 decembrie 2027.

Prin Hotărârea nr.122/10 din 26 mai 2020 Consiliul Superior al Magistraturii a constituit Grupul de lucru în vederea evaluării rezultatelor implementării reformei de organizare a sistemului judecătoresc și înaintarea propunerilor/amendamentelor referitor la noile modificări ale Hărții Judiciare, altor instituții ce contribuie la înfăptuirea justiției, necesare pentru buna funcționare a instanțelor și pentru a satisface drepturile și necesitățile justițiabililor.

Astfel, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 302/30 din 29 noiembrie 2021, a fost aprobat raportul de totalizare a ședințelor Grupului de lucru cu privire la reorganizarea Hărții Judiciare.

Conform Raportului de totalizare a ședințelor Grupului de lucru cu privire la reorganizarea Hărții judiciare, la pct. 3 s-a propus „Disjungerea sediului Ialoveni de sediul Central Hîncești”, **Opțiunea I - crearea unui sediu Central Ialoveni (la moment 8 judecători) cu completarea Planului de realizare a construcției noilor**

sedii centrale, cu includerea acțiunii de construire a unui Palat al Justiției al Judecătoriei Ialoveni (cu cel puțin 12 judecători).

La **Opțiunea II**, fuzionarea de facto a sediului Ialoveni cu sediul Judecătoria Chișinău (care va fuziona într-o clădire unică): nr. de judecători 8 Ialoveni – 155 Chișinău, noi instanțe judecătorești – 163 judecători; distanța mică, transport asigurat, Judecătoria Hîncești va activa separat la moment 8 judecători. Motivele: amplasarea ambelor instanțe în apropierea de Chișinău, instanțe mari, nr. de judecători, volumul de lucru se află în creștere. De majorat nr. judecătorilor cu 3-4 unități în fiecare instanță.

La 27 februarie 2023, Judecătoria Hîncești, a expediat în adresa Ministerului Justiției, Consiliului Superior al Magistraturii și Agenției de Administrare a Instanțelor de Judecată nota informativă prin care a optat pentru **Opțiunea nr. I – crearea Judecătoriei Ialoveni ca instanță separată, și Judecătoria Hîncești să devină instanță separată.**

Drept rezultat, la 12 decembrie 2023, Ministerul Justiției a publicat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative privind revizuirea hărții judiciare. (în continuare – proiectul de lege).

Potrivit prevederilor proiectului de lege, prin expunerea în redacție nouă a anexei nr. 2 la Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească, Ministerul Justiției propune modificarea circumscripțiilor judecătoriilor, astfel încât din 15 instanțe judecătorești de gradul întâi (judecătorii) instituite prin Legea 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, începând cu 1 martie 2024 vor funcționa 16 judecătorii, **urmare a formării judecătoriei Ialoveni prin dezmembrare cu separare de judecătoria Hîncești.**

Însă, conform Proiectului de Hotărâre privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare), prin care Guvernul a hotărât de a aproba și a prezenta Parlamentului spre examinare proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare), și anume, conform Anexei nr. 2, Judecătoria Hîncești, va avea în componența sa, sediul Ialoveni și sediul Leova, care anterior a fost în componența Judecătoriei Cimișlia.

În această ordine de idei, ne expunem dezacordul la Proiectul de Lege propus de Guvernul Republicii Moldova, cu indicarea următoarelor obiecții.

Inițial, s-a discutat referitor la crearea Judecătoriei Ialoveni, deoarece este necesară o instanță separată, având în vedere dezvoltarea ascendentă a raionului Ialoveni, inclusiv creșterea numărului populației în or. Ialoveni înregistrată în ultima perioadă, mărirea volumului de lucru prin creșterea anuală a numărului de dosare aflate în procedura judecătorilor de la sediul Ialoveni al judecătoriei Hîncești. Or, raionul Ialoveni este amplasat pe un teritoriu de 784 km² alcătuit din: 25 de primării, raionul propriu-zis este format dintr-un oraș: Ialoveni; 6 comune: Ruseștii Noi, Răzeni, Țipala, Zîmbreni, Mileștii Mici, Gangura și 33 de sate: Alexandrovca, Baltăț, Bardar, Budăi, Cărbuna, Cigîrleni, Costești, Dănceni, Gangura, Găureni, Hansca, Homuteanovca, Horești, Horodca, Malcoci, Molești, Misovca, Mileștii Mici, Mileștii Noi, Nimoreni, Piatra Albă, Pojăreni, Puhoi, Răzeni, Ruseștii Noi, Ruseștii Vechi, Sociteni, Suruceni, Țipala, Ulmu, Văratic, Văsieni și Zîmbreni.

Prin urmare, deși raionul Ialoveni este amplasat la distanța de 14 km de

Chișinău, este un raion care se dezvoltă de la an la an. Conform recensământului **din anul 2014 (Notă: Biroul Național de Statistică nu deține o informație actualizată, din motiv că nu s-a desfășurat un alt recensământ de atunci)**, populația raionului Ialoveni constituia 75 000 de locuitori, iar reeșind din informația prezentată de autoritățile publice locale, numărul locuitorilor este în permanentă creștere, ceea ce duce inevitabil la creșterea numărului de dosare civile, penale și contravenționale.

Astfel, conform datelor din PIGD, judecătorilor din Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, le revine anual a câte 1 100 de dosare, or, în anul 2022 au fost înregistrate și repartizate 3160 dosare numai în sediul Ialoveni al Judecătoriei Hîncești, totodată fiind înregistrată și restanța de 2544 dosare din anul 2021, activând doar cinci judecători, iar în anul 2023 au fost înregistrate și repartizate 3361 de dosare, activând doar patru judecători, restanța fiind de 1625 dosare din anul 2022, respectiv sarcina de lucru *per judecător* este în creștere de la an la an, comparativ cu anii precedenți.

La fel, în cadrul sediului Central al Judecătoriei Hancești, pentru perioada anului 2021 au fost înregistrate 4872 dosare, în perioada anului 2022 au fost înregistrate 4141 dosare, iar în perioada anului 2023, la situația din 18 decembrie 2023 - 4256 dosare.

Aceste cauze au fost distribuite pentru 7 judecători, dintre care 6 au exercitat efectiv fără întreruperi activitatea, unu din care exercita specializarea judecatorului de instrucție, fiind degrevat de la sarcina judecatorului de drept comun cu 50%.

Din numărul dosarelor evocate supra, doar în anul 2021 au fost înregistrate 1077 dosare de competența judecatorului de instrucție, în anul 2022 - 1149 dosare și la situația din 18 decembrie 2023 - 885 dosare - acestea fiind distribuite practic în competența unui singur judecător, în situația examinării primare.

Prin urmare, realizarea modificărilor hărții judecătorești, din perspectiva celor evocate în proiect, vin să supraaglomereze judecatorul specializat – în materia judecatorului de instrucție, din cadrul Judecătoriei Hîncești cu cauze generate de justitiabili penitenciarului nr.3 Leova, acest fapt destabilizând activitatea magistratului, afectând volumul accesibil de muncă a acestuia, care și acum este unul destul de remarcant, în contextul în care, în gestiunea Judecătoriei Hîncești, sunt repartizate spre examinare inclusiv materiale ce atestă competența de soluționare a chestiunilor apărute la executarea pedepsei penale, pentru categoria persoanelor deținute în Penitenciarul nr. 7 Rusca.

Deci, atribuirea a două instituții penitenciare, în gestiunea uneia și aceeași instanțe, în contextual în care, ambele sedii - sediul Hîncești și sediul ipotetic - Leova, în cumul înregistrează un singur echipament video de realizare a ședințelor prin intermediul videoconferinței, ar genera situații absolut dificile, care ar impune nu doar examinarea unui volum exagerat de dosare, dar și extinderea termenului de precăutare a acestora, în condițiile în care acestea poartă un caracter urgent.

La fel, în ipoteza în care, în componența Judecătoriei Hîncești, ar fi și raionul Leova, ar fi o sarcina mult mai mare și pentru Curtea de Apel Chișinău, deoarece Judecătoria Hîncești, se află în circumscripția Curții de Apel Chișinău, or, de fapt prin proiectul Legii se miza descărcarea Curții de Apel Chișinău de sarcina efectiv mare a dosarelor care se află în examinare.

Mai, urmează de evidențiat că, Judecătoria Hîncești are în componența sa, Penitenciarul Rusca, iar sediul Leova, la fel are în componența sa, Penitenciarul nr. 3,

care cu siguranță va majora sarcina de lucru a Curții de Apel Chișinău.

Mai mult, este de menționat că, distanța între or. Leova și or. Hîncești este de 60,7 km (1h, 2 min), de la or. Leova și or. Ialoveni este 85,5 km (1h,30 min), iar or. Leova și or. Cimișlia este de 50,8 km (43 min), or. Leova și or. Cahul este de 73,5 km (1h, 10 min), ceea ce rezultă că, cea mai optimă soluție, este de a menține sediul Leova în componența Judecătoriei Cimișlia.

Adițional, urmează de remarcat că, după ultimul recensământ desfășurat în anul 2014 conform datelor BNS, numărul de populație în raionul Leova este de 44 702 locuitori și în componența raionului intră 40 de localități, iar raionul Hîncești ocupă al al 3-lea loc pe republică, după numărul de locuitori, și anume 118 922 persoane, cu 63 de localități în componența sa.

Respectiv, subsumând numărul de localități din r-nul Ialoveni, r-nul Hîncești și r-nul Leova, precum și numărul de populație, distanța dintre aceste localități, s-ar crea un disconfort pentru justițiabili, cetățeni și localnici, or, de fapt revizuirea Hărții Judecătorești vine cu inovații, în vederea facilitării accesului la justiție.

Subsecvent, urmează de remarcat că, în fiecare instanță de judecată, există a câte un judecător specializat în materie de contencios administrativ și unul supleant, respectiv, la Judecătoria Hîncești, judecătorul specializat pentru examinarea cauzelor în contencios administrativ, se află cu sediul în Ialoveni, și în principiu, cauzele vor fi remise la Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, iar justițiabilii vor fi nevoiți să se deplaseze la o distanță mult mai mare.

Distinct de opinia inserată în Nota informativă/explicativă expediată Guvernului Republicii Moldova precum că, autoritățile publice, justițiabilii și cetățenii au solicitat de a anexa sediul Leova în componența Judecătoriei Hîncești, or, de fapt autoritățile publice locale, procuratura teritorială, avocații au solicitat ca Judecătoria Ialoveni să fie separată, inclusiv de Judecătoria Hîncești. Mai mult, prin Nota expediată la 29.12.2023 în adresa Ministerului Justiției de către corpul judecătoresc al Judecătoriei Hîncești, au fost aduse argumente împotriva comasării sediului Leova la Judecătoria Hîncești.

Este notabil faptul că, la Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, la zi judecătorii (în număr de 8) sunt asigurați cu sală de ședință – pentru fiecare judecător, birou – pentru fiecare judecător, asistent și grefier – pentru fiecare judecător, renovări efectuate recent în anul 2022.

Reiterăm repetat că nu poate fi reținută afirmația indicată în Nota informativă/explicativă precum că, Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni nu **dispune de Secție de evidență și documentare procesuală și arhivă**, or, aceasta vine în contradicție cu situația existentă în instanță.

Având în susținere cele relatate, cât și susținerea din partea autorității publice locale, a procuraturii teritoriale și a avocaților care activează în circumscripția Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, considerăm că **crearea judecătoriei Ialoveni este o decizie judicioasă, urmând a asigura calitatea actului de justiție**, a eficienței sistemului judecătoresc, a distribuției echitabile a sarcinilor între instanțele judecătorești, a utilizării eficiente a fondurilor publice, precum și în vederea creării premiselor **pentru specializarea judecătorilor**.

În același context, remarcăm că, terenul pentru construirea unui Palat al Justiției al Judecătoriei Ialoveni (cu cel puțin 10-12 judecători) va fi identificat cu ajutorul

autorităților publice locale de nivel I și II, care sunt dispuse să atribuie un astfel de teren, în termen restrâns, având în vedere colaborarea intensă între Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni și autoritățile publice locale, precum și interesul populației localității și a justițiabililor din acest segment.

Pe cale de consecință, solicităm respectuos să se țină cont de aspectele relatate și să se aprobe proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative privind revizuirea hărții judiciare prin crearea **Judecătoriei Ialoveni în urma dezmembrării și separării de Judecătoria Hîncești, menținerea Judecătoriei Hîncești cu un singur sediu, și menținerea sediului Leova în componența Judecătoriei Cîmislia.**

Cu respect,

Digitally signed by Albu Corina
Date: 2024.02.02 13:34:12 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Corina Albu
vicepreședinte interimar al Judecătoriei Hîncești

MD-3800, UTA Gagauzia or. Comrat,
str. Lenin 242, tel: 2-37-07

MD-3800, АТО Гагаузия г. Комрат,
ул. Ленина 242, тел: 2-37-07

Nr. 1550 din 02.02.2024

Ministerul Justiției

MD-2012, mun.Chișinău, str. 31 August 1989,nr. 82

La interpelare nr.03/877 din 30 ianuarie 2024

La moment judecătoria Comrat menține opinia expusă anterior asupra proiectului Legii privind revizuirea Hărții judiciare, conform căreia varianta optimă ar fi, după efectuarea reparației capitale a sediului central a judecătoriei din mun.Comrat și mărirea spațiului clădirii, de transferat personalul sediilor Vulcănești și Ceadăr-Lunga în sediul central.

Astfel, fiind unificate sediile într-un sediu unic ar fi posibilă atingerea obiectivelor propuse de Ministerul Justiției și anume:

1. consolidarea capacităților instituționale ale instanței judecătorești.
2. îmbunătățirea calității actului de justiție și sporirea eficienței instanței.
3. asigurarea utilizării cât mai eficiente a fondurilor publice disponibile pentru instanță.
4. îmbunătățirea calității justiției.
5. crearea premisilor pentru specializarea judecătorilor.

Proiectul propus la moment presupune reducerea numărului de judecători ai judecătoriei Comrat de la 10 la 8 și numărului de personal, ca rezultat va fi imposibil de atins obiectivele susmenționate.

În urma analizei rapoartelor prezentate, la judecătoria Comrat este cel mai mare volum per judecător pe întreaga Republica Moldova în anii 2022 și 2023.

Astfel, venim cu propunerea de majorarea numărului de judecători cu 3 unități și efectuarea reconstrucției sediului central al judecătoriei Comrat, ulterior cu transferul personalului din sediul Vulcănești și Ceadăr-Lunga în sediul central.

Concomitent se va menține, status quo al judecătoriei Comrat din considerente politice.

Președinte al
judecătoriei Comrat

Digitally signed by Botezatu Igor
Date: 2024.02.05 10:45:36 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Igor BOTEZATU

ex.L.Ivanciuc
tel. 0298 25897

**Consiliul Superior al Magistraturii
JUDECĂTORIA CIMIȘLIA**

**Высший Совет Магистратуры
СУД ЧИМИШЛИЯ**

MD-4101, or. Cimișlia, str. C. Stamati 1, tel./fax: 0241-2-23-64, tel.mob. 067104185, e-mail: jcm@justice.md

Nr. de ieșire 3153 din 02.02.2024

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

MD - 2012, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, nr. 82

tel.: +373 22 20 14 24

web: www.justice.gov.md,

e-mail: secretariat@justice.gov.md

Prin prezenta, la scrisoarea nr. 03/ 877 din 30 ianuarie 2024, Judecătoria Cimișlia analizând proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare), își exprimă acordul cu modificările operate și le consideră eficiente întru implementarea reformei de reorganizare a sistemului judecătoresc.

Președinte interimar

Dumitru CHERDIVARA

Digitally signed by Cherdivara Dumitru
Date: 2024.02.02 14:43:19 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Executor:
Lilia Balaban-Șef SGSM PJ și RP
Tel.024122023

Republica Moldova
Judecătoria Bălți
mun.Bălți, str.Hotinului, 43
tel./fax: 0231-2-22-12
www.jbl.instante.justice.md
e-mail: jba@justice.md

Республика Молдова
Суд Бэлць
mun.Бэлць, ул.Хотинская, 43
тел./факс.: 0231 2-22-12
www.jbl.instante.justice.md
электронная почта:
jba@justice.md

Nr.3249 din 01.02.2024

Ministerul Justiției al Republicii Moldova
mun.Chișinău, str. 31 August 1989, nr. 82
e-mail: secretariat@justice.gov.md

La data de 30.01.2024, în adresa Judecătoriei a parvenit circulara privind prezentarea unei note informative referitor la proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare), înregistrat de Cancelaria de Stat cu nr. unic 1109/MJ/2023, prin expunerea eventualelor recomandări sau obiecții.

În ordinea informației solicitate, Vă menționăm că, susținem proiectul propus din perspectiva organizării Judecătoriilor și localitățile din circumscripțiile acestora potrivit Anexei nr.2.

Venim cu o recomandare de modificare a redacției *Art.III. – Dispoziții finale și tranzitorii alin.(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.*

Considerăm că, momentul de intrare în vigoare a prezentelor modificări a Legii privind organizarea judecătorească, urmează a fi raportat anume la momentul începutul anului bugetar (la situația din 01.01.2025) astfel că, la elaborarea și aprobarea bugetului pentru anul următor de gestiune deja să fie luate în considerație modificările realizate (planificarea veniturilor, cheltuielilor, indicatorilor de performanță, etc.), pentru a asigura o administrare eficientă a surselor financiare din bugetele instanțelor de judecată.

Suplimentar, începutul și finalul unui an bugetar este însoțit de o amplă procedură de achiziție a bunurilor și serviciilor necesare pentru buna funcționare a instanței de judecată, astfel, în situația în care, modificările legislative ar interveni în cursul anului de gestiune, acest fapt ar genera dificultăți de acoperire a necesităților de bunuri și servicii pentru sediile nou fuzionate.

Mai menționăm că, redacția actuală a Art. III. – Dispoziții finale și tranzitorii, alin.(4) - (6), prevăd o serie de activități care urmează a fi realizate anume la începutul sau la finalul anului de gestiune.

Signed by Păcaleu Ion
Date: 2024.02.01 12:59:29 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Cu respect,
Președinte interimar al Judecătoriei Bălți

Ion PÂCALEU

NOTĂ DE POZIȚIE

*Opinie adițională cu privire la proiectul de lege pentru
modificarea unor acte normative - revizuirea hărții
judiciare*

AUTOR:

Angela Popil, membră a Grupului de Experți
în domeniul Justiției (GEJ)

Revizuit de:

Adrian Ermurachi,
Co-Director Executiv IPRE

Data: 5 februarie 2024

#JustițiePentruMoldova

Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană
și cofinanțat de Fundația Soros Moldova

Finanțat de
Uniunea Europeană

Notă de limitare a responsabilității

Această publicație a fost realizată cu sprijinul financiar al Uniunii Europene și Fundației Soros Moldova. Conținutul acesteia reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Asigurarea integrității, eficienței și independenței sistemului de justiție din Moldova – #JustițiePentruMoldova”, finanțat de Uniunea Europeană și co-finanțat de Fundația Soros Moldova. Conținutul materialului aparține autorilor și nu reflectă în mod necesar punctul de vedere al Uniunii Europene și Fundației Soros Moldova.

Ministerului Justiției al Republicii Moldova
Str. 31 August 1989, 82 mun. Chișinău
Email: secretariat@justice.gov.md
ina.cintaret@justice.gov.md

NOTĂ DE POZIȚIE:

Opinie suplimentară în contextul avizării repetate a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) nr. unic 1109/MJ/2023

Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE) a recepționat, spre avizare repetată, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) cu nr. unic de înregistrare 1109/MJ/2023, comunicat în anexă la scrisoarea Ministerului Justiției nr. 03/877 din 30 ianuarie 2024.

Analizând textul proiectului de lege remis pentru avizare repetată în coraport cu Opinia Grupului de experți în domeniul Justiției (GEJ), IPRE din 22 decembrie 2023¹, formulată asupra textului inițial al acestui proiect, constatăm că recomandările noastre au fost luate în considerare și, acolo unde s-a considerat judicios, proiectul de lege a fost modificat potrivit propunerilor noastre.

Prin această scrisoare de răspuns la invitația Ministerului Justiției de a examina proiectul de lege după prelucrarea avizelor recepționate în cadrul avizării primare, urmare a examinării proiectului de lege propus pentru avizare repetată, AO Institutul pentru Politici și Reforme Europene comunică lipsa de obiecții asupra intervențiilor deja operate în textul proiectului de lege comunicat pentru avizare. Cu toate acestea, experții Grupul de experți în domeniul Justiției (GEJ), IPRE recomandă analiza oportunității de modificare a proiectului de lege în sensul transferului Judecătoriei Orhei (cu toate sediile) din circumscripția Curții de Apel Chișinău (Centru) în circumscripția Curții de Apel Bălți (Nord).

Această recomandare vine în contextul discuțiilor avute în cadrul ședinței Consiliului Consultativ al Ministerului Justiției care s-a desfășurat la data de 11 ianuarie 2024 și în cadrul căreia s-a pus în discuție acest proiect de lege și raționamentele care au justificat intervențiile în structura hărții judiciare.

Analizând odată în plus argumentele autorilor proiectului de lege respectiv înțelegem că unul dintre obiectivele principale ale acestui proiect de lege este descărcarea Curții de Apel Chișinău (Centru) de volum de lucru excesiv și partajarea proporțională a volumului de lucru între curțile de apel.

Datele statistice publice arată existența unui volum disproporționat de mare între Curtea de Apel Chișinău (Centru) și Curtea de Apel Bălți (Nord), atât raportat la număr de dosare, volum de dosare per funcție de judecător, cât și raportat la număr de populație.

¹ IPRE, Notat de poziție cu privire la proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare), din 22.12.2023, disponibilă în RO la: <https://ipre.md/2023/12/29/nota-de-pozitie-cu-privire-la-proiectul-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-revizuirea-hartii-judiciare/>

Or, în anul 2022 Curtea de Apel Chișinău (Centru) a avut în examinare în total 42 595 dosare, iar în anul 2023 a avut în examinare 43 177 dosare, pe când Curtea de apel Bălți (Nord) în anul 2022 a examinat în total 8 961 dosare, iar în anul 2023 a avut în examinare 9 261 dosare.

În același timp, conform datelor Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești, Judecătoria Orhei a avut în anul 2022 în examinare 17 114 dosare, iar în anul 2023 a avut în examinare 17 488 dosare, fiind a treia instanță de fond cu cel mai mare volum de lucru din țară.

După numărul de populație, observăm că, circumscripția Curții de Apel Chișinău (Centru) cuprinde 1 405 500 populație, pe când circumscripția Curții de Apel Bălți (Nord) va acoperi doar 759 100 populație, inclusiv populația din raioanele Ungheni și Nisporeni, care se propun a fi arondate la această curte de apel prin proiectul de lege analizat.

Astfel, în cazul în care se va decide arondarea Judecătoriei Orhei la Curtea de Apel Bălți (Nord), numărul populației din circumscripția acestei instanțe de apel va crește până la 944 400, iar numărul populației din circumscripția Curții de Apel Chișinău (Centru) va descrește până la 1 220 200.

Cu referire la posibilitatea justițiabililor de a se deplasa de la sediile Judecătoriei Orhei la Curtea de Apel Bălți (Nord) vom menționa că distanța între mun. Bălți și or. Rezina este de 101 km, comparativ cu distanța din or. Rezina în mun. Chișinău care este de 104km, distanța între or. Telenеști și mun. Bălți este de 50 km, pe când distanța între or. Telenеști și mun. Chișinău este de 91km, iar în cazul or. Șoldănești, observăm că distanța între or. Șoldănești și mun. Bălți este de 84 km, iar între or. Șoldănești și mun. Chișinău distanța este de 113km.

Analizând infrastructura transportului rutier între sediile Judecătoriei Orhei și mun. Bălți unde își are sediul Curtea de Apel Bălți observăm că între or. Șoldănești, or. Rezina, or. Telenеști și or. Orhei și mun. Bălți există rute interurbane frecvente, atât directe, cât și prin tranzit. De exemplu, în cazul or. Rezina există 4 rute interurbane operate zilnic, dintre care 2 rute directe prin or. Șoldănești (<https://ro.scribd.com/document/373652221/doc148-doc>), iar în cazul or. Telenеști există 6 rute interurbane². Deși distanța între or. Orhei și mun. Chișinău (53km) este mai mică decât între or. Orhei și mun. Bălți (84km), datorită traficului intens și ambuteiajelor din mun. Chișinău, deplasarea la sediul Curții de Apel Chișinău (Centru) ocupă mai mult timp decât timpul necesar pentru parcurgerea distanței între or. Orhei și sediul Curții de Apel Bălți (Nord). Infrastructura drumurilor naționale pe traseul Orhei – Bălți este satisfăcătoare, aceasta fiind renovată în ultimii 10 ani, ultimul tronson de drum dat în exploatare în anul 2023 fiind tronsonul centurii or. Sângerei (30km), fapt care asigură deplasarea justițiabililor în timp util către și de la sediul Curții de Apel Bălți (Nord) spre localitățile lor de reședință.

Pe cale de consecință, urmărind intenția și scopul propus prin proiectul de lege analizat, se propune Ministerului Justiției, în comun cu autoritățile competente (Consiliul Superior al Magistraturii și Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești) să analizeze recomandarea noastră de modificare a proiectului de lege în sensul expus.

² <https://telenesti.md/2021/01/13/orarul-circulatiei-autobuselor-pe-rutele-interurbane-si-suburbane-care-curseaza-prin-statia-auto-telenesti/>.

OPINIE JURIDICĂ

la proiectul Legii privind revizuirea hărții judiciare (nr. 796/2023)

EXPEDIATĂ PRIN E-MAIL ȘI PUBLICATĂ PE CRJM.ORG

Nr./Data:	07/24 din 01 februarie 2024
Destinatari:	Ministerul Justiției e-mail: secretariat@justice.gov.md e-mail: ina.cintaret@justice.gov.md Copie: Consiliul Superior al Magistraturii e-mail: aparatul@csm.md
Prezentată de:	Centrul de Resurse Juridice din Moldova (www.crjm.org), persoane de contact: Vladislav GRIBINCEA, Director de Program, e-mail: vladislav.gribincea@crjm.org, Aurelia PALAMARCIUC, consilieră juridică, e-mail: aurelia.palamarciuc@crjm.org

La 30 ianuarie 2024, Ministerul Justiției a prezentat *proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare)*. Conform autorilor, proiectul a fost elaborat în vederea realizării acțiunii nr. 3.1.1 din Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022 – 2025 (Legea nr. 211/2021). Strategia prevede analiza hărții judiciare în vederea identificării necesităților de revizuire a unor circumscripții între instanțele existente din perspectiva corespunderii acestora necesităților sistemului judiciar și a justițiabililor.

CRJM analizat cu atenție prevederile proiectului nr. 796/2023. În general, susținem inițiativa de optimizare a hărții judiciare, care trebuie să fie aliniată la cerințele sistemului judiciar și nevoile justițiabililor. În același timp, considerăm că proiectul poate fi îmbunătățit substanțial pentru a atinge obiective stabilite de către autor.

Ultima versiunea a proiectului prevede existența în Republica Moldova a 15 judecătoria. Spre deosebire de abordarea din proiect, CRJM propune reducerea numărului judecătoriilor de la 15 la 12 pentru a asigura eficiența și sustenabilitatea sistemului judiciar, prin crearea unor instanțe suficient de mari pentru a oferi un management eficient și calitate, precum și pentru a permite specializarea judecătorilor și o distribuie aleatorie veritabilă a dosarelor.

În ceea ce privește curțile de apel, suntem de acord cu propunerea de a reduce la trei numărul curților de apel. Totodată, pentru a reduce volumul de muncă și a echilibra sarcina de lucru a judecătorilor în cadrul Curților de Apel Chișinău, propunem micșorarea și mai tare a competenței teritoriale. Propunerile înaintate pot genera o distribuție mai echitabilă a sarcinii între curțile de apel, astfel încât mai mult de jumătate din dosarele din țară să fie examinate de Curțile de Apel Sud și Nord. Aceasta de asemenea, va permite alocarea către Curtea de Apel Sud a unui număr mai mare de judecători pentru a spori eficiența acesteia.

Propunerile cu privire la numărul de judecători din fiecare instanță au fost formulate astfel încât volumul de muncă din fiecare instanță să se apropie cât de mult posibil de sarcina medie per nivelul respectiv de instanțe. Atunci când am formulat recomandarea cu privire la numărul de judecători per fiecare instanță, CRJM a plecat de la prezumția

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org
www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

că în fiecare instanță vor activa efectiv 90% din numărul de judecători alocat conform statelor de personal. La efectuarea calculelor am prezumat că numărul total al judecătorilor din judecătorii (372) și curțile de apel (97) rămâne neschimbat.

La baza analizelor noastre au stat datele statistice privind volumul de muncă al judecătorilor pentru anii 2022 – (01-09)2023 prezentate de Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești (AAIJ)¹ și datele la zi privind numărul judecătorilor din judecătorii și curțile de apel oferite de Consiliul Superior al Magistraturii. De asemenea, am folosit ultimele date oficiale privind populația din circumscripțiile teritoriale ale fiecărei judecătorești, prezentate de Biroul Național de Statistică. Propunerile CRJM urmăresc inclusiv și obiectivul de economisire a costurilor reformei, care la această etapă este evaluată la cel puțin 104,5 milioane de euro.

Având în vedere succesul reformelor similare în țări precum Estonia, Finlanda și Olanda, recomandăm acompanierea optimizării cu digitalizarea procedurilor judiciare.

În concluzie, propunerile noastre, susținute de tabele comparative și anexe cu date statistice, sunt prezentate detaliat în acest document.

Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice clarificări suplimentare.

Cu deosebit respect,
Digitally signed by Chirtoacă Ilie
Date: 2024.02.01 11:12:01 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ilie Chirtoacă, Președinte CRJM

¹ (datele pentru anii 2020 și 2021 nu au fost luate în calcul deoarece ar putea să nu fie reprezentative din cauza efectelor Pandemiei COVID-19).

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org
www.crjm.org

crjm.org

crjmolldova

OPINIE JURIDICĂ

la proiectul Legii privind revizuirea hărții judiciare (nr. 796/2023)

ASPECTE GENERALE

Decizia privind optimizarea este o politică cu realizare și impact de lungă durată, cheltuieli bugetare mari și care trebuie coroborată cu alte reforme conexe (inclusiv digitalizarea procedurilor judiciare și optimizarea procuraturilor teritoriale). Optimizarea hărții judecătorești, urmărește trei scopuri:

- eficientizarea justiției,
- sporirea calității actului de justiție,
- economisirea banului public.

Toate țările care au implementat cu succes asemenea reforme au ajuns la concluzia că optimizarea trebuie să meargă mână în mână cu debirocratizarea și digitalizarea procedurilor judiciare și dezvoltarea sistemului e-justiție. Odată cu dezvoltarea soluțiilor digitale în justiție, dispare necesitatea judecătoriilor amplasate la distanțe mici. De asemenea, instanțele mai mare permit specializarea judecătorilor, ceea ce la rândul său crește eficiența și calitatea justiției. În Estonia (teritoriul comparabil cu cel al Moldovei și o populație de două ori mai mică) sunt doar 5 judecătorii (inclusiv una specializată). În Finlanda (teritoriul de 10 ori mai mare și populația de 2 ori mai mare ca a Moldovei) sunt 20 de judecătorii. În Olanda (teritoriul puțin mai mare ca a Moldovei și populația de 7 ori mai mare) sunt 11 judecătorii. Reforme similare sunt în proces de implementare în alte țări, iar finalitatea acestora va fi – instanțe mai puține, însă mai mari și mai eficiente. Această experiență poate servi drept o sursă de inspirație și pentru Republica Moldova.

CRITERIILE PENTRU OPTIMIZARE

În 2015-2016, când a fost elaborat proiectul de comasare a celor 42 de judecătorii din Republica Moldova în 15, soluțiile au fost identificate în baza următoarelor criterii:

- crearea unor judecătorii suficient de mari pentru a putea oferi eficiență și calitate;
- un volum de muncă comparabil pentru judecători;
- proximitatea rezonabilă pentru justițiabili;
- starea clădirilor judecătoriilor existente în 2016.

Criteriile de mai sus au fost luate în considerație și la optimizarea hărții amplasării judecătoriilor din alte țări. Nota informativă la proiect de asemenea menționează: „Practica a demonstrat că instanțele mici sunt ineficiente, întreținerea sedii acestora este costisitoare și nu contribuie la crearea unui mediu de muncă eficient, afectând astfel în mod negativ imaginea sistemului. Revizuirea hărții judiciare urmează a fi realizată din perspectiva numărului de locuitori în regiune, numărului de judecători în fiecare instanță, condițiile clădirii, volumului de lucru și infrastructura localității.”

a. Judecătorii suficient de mari

Este general recunoscut că instanțele judecătorești mici nu pot fi eficiente din punct de vedere al calității și al vitezei examinării cauzelor. De asemenea, ele sunt scumpe în întreținere și nu sunt sustenabile pe termen lung. Instanțele judecătorești mari sunt considerate ca fiind mai bine adaptate pentru a oferi un management mai eficient și de calitate, ele pot răspunde mai bine oportunităților pentru economiile de scară (poate fi evitată dublarea funcțiilor), sunt mai puțin vulnerabile la apariția posturilor vacante sau schimbările bruște în volumul cauzelor parvenite în sistem. De asemenea, acestea permit oportunități mai bune de specializare și de utilizare a principiului colegialității

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org
www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

(mai mult de un judecător care prezidează) și, în cele din urmă, instanțele mari ar putea crea mai bine un mediu profesional sănătos, în care judecătorii să poată discuta și împărtăși cunoștințe cu privire la problemele juridice.

În opinia noastră, judecătoriile cu mai puțin de 9-10 judecători nu pot fi sustenabile și nu ar trebui să existe. Ele nu oferă nici posibilitate de specializare a judecătorilor, nici o distribuție aleatorie veritabilă a dosarelor în acea judecătorie, și nici nu permit gestionarea eficientă a situațiilor neprevăzute (ex. transferul sau aflarea judecătorilor în concedii de boală/îngrijirea copilului o perioadă îndelungată; recuzarea unui număr mare de judecători din instanță, etc, fenomene răspândite în justiția din Moldova). Numărul minim de 9 judecători per instanță a fost pus și la baza adoptării Legii cu privire la reorganizarea judecătorească. Numărul judecătorilor per instanță nu este o cifră discreționară. El este dependent de volumul de muncă al instanței respective. În secțiunea următoare vom analiza acest aspect.

Nota informativă a Proiectului face referire la un alt criteriu, cel cu care operează CEPEJ, care recomandă crearea unei instanțe judecătorești pentru circa 100.000 de locuitori.

b. Volumul de muncă a instanțelor de judecată

Volumul de muncă al judecătorilor afectează direct actul de justiție. Un volum inegal de lucru afectează în mod negativ calitatea lucrului judecătorilor supraîncărcați și motivarea judecătorilor per ansamblu, având în vedere că salariul judecătorilor nu este dependent de volumul de muncă al acestora. În Republica Moldova, volumul de lucru variază considerabil între judecătorii, fenomen care s-a atenuat totuși în ultimii ani datorită intervenției CSM și ajustării numărului funcțiilor de judecător din anumite instanțe judecătorești. Totuși, volumul de muncă foarte diferit este încă un fenomen larg răspândit la nivelul Curților de Apel.

CRJM a fost implicat în efectuarea studiului care a fost pus la baza Legii cu privire la reorganizarea judecătorească. Acea analiză a operat cu datele statistice privind volumul de muncă al judecătorilor din anii 2010-2013. Pentru această analiză, CRJM a analizat datele statistice pentru anii 2022-2023. O analiză preliminară a acestor date a confirmat că numărul dosarelor și materialelor examinate de sistemul judecătorec nu s-a schimbat considerabil în perioada 2014-2023.

c. Costul reformei

Optimizarea numărului de judecătorii are legătură directă cu costul reformei. Din cele 15 judecătorii existente, doar sediul uneia (Judecătoria Ungheni) este adaptat pentru a acomoda corespunzător toți judecătorii din acea judecătorie. Optimizarea hărții judecătorești presupune construcția a cel puțin 14 clădiri noi. În anul 2015, costul reformei era estimat la peste 55 de milioane de euro. Aceste costuri au crescut simțitor de atunci, rata inflației între anii 2016 și 2023 fiind de 85,02%. Prin urmare, în 2024 costul reformei va fi aproximativ de 5 milioane de euro. Aceste costuri pot fi reduse cu circa 25% prin renunțarea la judecătoriile cu un volum de muncă prea mic (potrivit estimărilor noastre, cel puțin 3 - 4 judecătorii).

d. Accesibilitatea instanțelor judecătorești

Motivul principal împotriva optimizării hărții judecătorești este apropierea instanțelor judecătorești mici de comunitățile locale, ceea ce oferă un confort cetățenilor pentru accesul la justiție. Acest argument decade odată cu îmbunătățirea rețelelor de transport. Totodată, reorganizarea instanțelor ține și de domeniul digitalizării procedurilor judiciare, inclusiv corespondența electronică cu părțile și implementarea sistemului de teleconferințe. Odată cu modificarea și implementarea acestora, vizitarea instanțelor judecătorești de justițiabili devine tot mai rară. În orice caz, acest argument singur nu este suficient pentru a menține judecătorii cu mai puțin de 9 judecători. Acest criteriu devine mai important în cazul identificării locului amplasării judecătoriilor cu mai mult de 9 judecători.

PROPUNERILE DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A PROIECTULUI

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org
www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

CRJM a analizat modul optim de reorganizare a sistemului judecătoriesilor. De asemenea, am analizat posibilitatea reducerii volumului de muncă al Curții de Apel Chișinău prin îngustarea competenței teritoriale a acesteia. La baza analizelor noastre am pus datele statistice privind volumul de muncă al judecătoriesilor pentru anii 2022 – (01-09)2023 prezentate de Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătoriesile (AAIJ) (datele pentru anii 2020 și 2021 nu au fost luate în calcul deoarece ar putea să nu fie reprezentative din cauza efectelor pandemiei) și datele la zi privind numărul judecătoriesilor din judecătoriesile și curțile de apel oferite de Consiliul Superior al Magistraturii. De asemenea, am folosit ultimele date oficiale privind populația din circumscripțiile teritoriale ale fiecărei judecătoriesile.

Propunerile cu privire la numărul de judecător din fiecare instanță au fost formulate astfel încât volumul de muncă din fiecare instanță să se apropie cât de mult posibil de sarcina medie per nivelul respectiv de instanțe. Atunci când a formulat recomandarea cu privire la numărul de judecător per fiecare instanță, CRJM a plecat de la prezumția că în fiecare instanță vor activa efectiv 90% din numărul de judecător alocat conform statelor de personal. La efectuarea calculelor am prezumat că numărul total al judecătoriesilor din judecătoriesile (372) și curțile de apel (97) rămâne neschimbat.

Ca urmare a acestor calcule, putem face recomandări cu privire la judecătoriesile care își justifică existența. De asemenea, am recomandat numărul de judecător care ar trebuie să existe în fiecare judecătoriesie și curte de apel. Am putut estima și cu cât se va reduce volumul de muncă al judecătoriesilor de la Curtea de Apel Chișinău ca urmare a îngustării competenței teritoriale propuse de noi.

Judecătoriesile

Ultima versiunea a proiectului prevede existența în Republica Moldova a 15 judecătoriesile. Această propunere nu corespunde criteriilor menționate mai sus. În rezultatul acestei propuneri, în țară vor exista cel puțin două judecătoriesile cu un volum de muncă prea mic pentru 9 judecător (Criuleni (6) și Cimișlia (7)). Alte două judecătoriesile au un volum de muncă pentru cel mult 9 judecător (Anenii Noi și Comrat). Totodată, și criteriul populației invocat de Ministerul Justiției nu este respectat. Astfel, judecătoriesile Anenii Noi, Criuleni, Cimișlia vor deservi o populație mai mică de 100.000 de locuitori.

Spre deosebire de abordarea din proiect, CRJM propune reducerea numărului judecătoriesilor de la 15 la 12. Potrivit calculelor obiective și potrivit criteriilor de mai sus, își justifică existența doar judecătoriesile **Edineț, Orhei, Drochia, Ungheni, Bălți, Chișinău, Soroca, Hîncești, Strășeni, Comrat, Cahul, Căușeni**. Nu se încadrează în criteriile de mai sus judecătoriesile **Criuleni (volum de muncă pentru 6,5 judecător)**, **Cimișlia (volum de muncă pentru 7 judecător)** și **Anenii Noi (volum de muncă pentru mai puțin de 9 judecător)** (a se vedea Anexa nr. 1). Competența teritorială a judecătoriesilor Criuleni și Ialoveni poate fi absorbită fără dificultăți de Judecătoriesia Chișinău. Judecătoriesia Cimișlia poate fi comasată cu judecătoriesia Comrat, creând la Comrat o judecătoriesie cu 17 judecător (volumul de muncă al Judecătoriesiei Comrat este suficient doar pentru 9-10 judecător), iar Judecătoriesia Anenii Noi poate fi comasată cu Judecătoriesia Căușeni, în care vor activa 19 judecător. Conform propunerilor CRJM, cele mai mici judecătoriesile vor fi: Strășeni - 11 judecător și Hîncești și Ungheni cu câte - 12 judecător. De asemenea, nu vor exista instanțe judecătoriesile care vor deservi mai puțin de 100.000 de locuitori (a se vedea Anexa nr. 2). Dacă propunerile CRJM vor fi respectate, costul reformei se va reduce cu 20-25 % din contul economiilor pentru construcția sediilor celor 3 judecătoriesile care nu se încadrează în criteriile stabilite.

Curțile de apel

În ceea ce privește curțile de apel există două mari provocări – supraîncărcarea Curții de Apel Chișinău (care în prezent examinează circa 70% din toate cauzele examinate de curțile de apel) și existența la sudul țării a două curți de apel prea mici pentru a fi eficiente.

Suntem de acord cu propunerea de a reduce la trei numărul curților de apel: Nord, Centru și Sud. Totodată, pentru a reduce volumul de muncă și a echilibra sarcina de lucru a judecătoriesilor în cadrul Curților de Apel, propunem micșorarea și mai tare a competenței teritoriale a acesteia. Propunerea Ministerului Justiției, deși urmează abordarea corectă, nu este în măsură să soluționeze pe deplin problema supraaglomerării Curții de Apel Chișinău.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org
www.crjm.org

crjm.org

crjmolldova

Potrivit estimărilor noastre, transferul Judecătoriei Ungheni în circumscripția Curții de Apel Nord va reduce volumul de muncă al Curții de Apel Centru cu circa 14%. Această reducere **nu va soluționa problema supraaglomerării Curții de Apel Centru**. De asemenea, aceasta **nu soluționează problema volumului redus de muncă al Curții de Apel Sud**. Acesta va fi suficient pentru cel mult 9 judecători, ceea ce este insuficient pentru a avea o instanță de apel eficientă (a se vedea Anexa nr. 3).

Propunem transferarea în competența Curții de Apel Nord atât a circumscripției judecătorei Orhei, cât și a judecătorei Ungheni. Aceasta va dubla volumul de muncă al acestei curți de apel și va justifica existența în această instanță a 34 de judecători. De asemenea, propunem transferarea în competența Curții de apel Sud a circumscripțiilor judecătorei Hîncești și Căușeni (inclusiv Anenii Noi). Aceasta va dubla volumul de muncă a Curții de Apel Sud și va justifica existența în această instanță a 17 judecători. În același timp, volumul de muncă al Curții de Apel Chișinău se va reduce cu 33%, suficient pentru ca în instanță să activeze 46 de judecători cu același volum de muncă ca și în alte curți de apel (a se vedea Anexa nr. 4). Această propunere va crea o distribuție mai echitabilă a sarcinii între curțile de apel, mai mult de jumătate din dosarele din țară fiind examinate de Curțile de Apel Sud și Nord. Aceasta de asemenea, va permite alocarea către Curtea de Apel Sud a unui număr mai mare de judecători pentru a spori eficiența acestora.

Schimbarea competenței teritoriale a curților de apel nu are un impact major asupra accesibilității sistemului de justiție. Timpul de călătorie dintre Judecătoria Orhei și Curtea de Apel Nord este comparabil cu timpul pentru călătoria de la Judecătoria Orhei la Curtea de Apel Centru. Același lucru se poate spune despre călătoriile de la Judecătoriile Căușeni și Hîncești până la Comrat. Mai mult, potrivit datelor statistice, în apel ajung să fie examinate doar circa 20% din cauzele examinate de judecătorii, iar în curțile de apel părțile de regulă sunt reprezentați de avocați.

Pentru a facilita prezentarea informației, vom folosi prezentarea tabelară. Mai jos veți găsi două tabele. Tabelul 1 se referă la competența teritorială a judecătoriilor, iar Tabelul 2 se referă la competența teritorială a curților de apel. În aceste tabele, este adăugată o rubrică cu argumentele/comentariile CRJM. De asemenea, documentul conține patru anexe cu date statistice:

Anexa 1 Sarcina de lucru lunară per judecător într-un sistem cu 15 judecătorii (potrivit proiectului);

Anexa 2 Sarcina de lucru lunară per judecător într-un sistem cu 12 judecătorii (după cum propune CRJM);

Anexa 3 Sarcina de lucru lunară per judecător al curților de apel potrivit proiectului;

Anexa 4 . Sarcina de lucru lunară per judecător al curților de apel potrivit recomandărilor CRJM.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org
www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Tabel 1 Competența teritorială a judecătoriilor

Nr.	În prezent	Conform proiectului	Recomandarea CRJM	Argumentarea CRJM
1	Judecătoria Bălți Bălți, Fălești, Singerei	Judecătoria Bălți Bălți, Fălești, Singerei, <u>Glodeni</u>	Judecătoria Bălți Bălți, Fălești, Singerei, <u>Glodeni</u>	Ministerul Justiției propune, atribuirea localităților din raionul Glodeni la circumscripția judecătoriei Bălți. CRJM susține această propunere. CRJM propune majorarea numărului de judecători ai judecătoriei Bălți de la 34 la 44.
2	Judecătoria Edineț Edineț, Briceni, Dondușeni, Ocnița	Judecătoria Edineț Edineț, Briceni, ~~Dondușeni~~ , Ocnița	Judecătoria Edineț Edineț, Briceni, ~~Dondușeni~~ , Ocnița	Ministerul Justiției propune, atribuirea localităților din raionul Dondușeni, la circumscripția judecătoriei Drochia. CRJM are o părere neutră referitor la schimbarea de competență între aceste două judecătoria. Atât Drochia, cât și Edineț au o populație destul de numeroasă, se va lua în calcul sarcina de lucru și numărul de redistribuire a unităților de judecător. Dacă propunerea Ministerului Justiției este urmată, potrivit estimărilor noastre, în Judecătoria Edineț ar trebui să activeze 16 judecători.
3	Judecătoria Drochia Drochia, Rîșcani, Glodeni	Judecătoria Drochia Drochia, Rîșcani, <u>Glodeni</u> , <u>Dondușeni</u>	Judecătoria Drochia Drochia, Rîșcani, <u>Glodeni</u> , <u>Dondușeni</u>	CRJM susține transferarea circumscripției Glodeni în competența judecătoriei Bălți. CRJM are o părere neutră referitor la transferul circumscripției Dondușeni la judecătoria Drochia. Dacă propunerea Ministerului Justiției este urmată, potrivit estimărilor noastre, în Judecătoria Drochia ar trebui să activeze 19 judecători.
4	Judecătoria Ungheni Ungheni, Nisporeni	Judecătoria Ungheni Ungheni, Nisporeni	Judecătoria Ungheni Ungheni, Nisporeni	Nu este afectată de modificările propuse. Numărul judecătorilor judecătoriei Ungheni poate fi redus de la 14 la 12.
5	Judecătoria Orhei Orhei, Orhei, Șoldănești, Rezina, Telenești	Judecătoria Orhei Orhei, Șoldănești, Rezina, Telenești	Judecătoria Orhei Orhei, Șoldănești, Rezina, Telenești	Nu este afectată de modificările propuse. Numărul actual de judecători ai judecătoriei Orhei (25) coincide cu cel recomandat de CRJM.
6	Judecătoria Soroca Soroca, Soroca, Florești	Judecătoria Soroca Soroca, Soroca, Florești	Judecătoria Soroca Soroca, Soroca, Florești	Nu este afectată de modificările propuse. Numărul actual de judecători ai judecătoriei Soroca (15) coincide cu cel recomandat de CRJM.
7	Judecătoria Chișinău Chișinău,	Judecătoria Chișinău Chișinău	Judecătoria Chișinău Chișinău, <u>Ialoveni</u> , <u>Criuleni</u> , <u>Dubăsari</u>	CRJM propune atribuirea localităților din raioanele Ialoveni, Criuleni, Dubăsari în competența Judecătoriei Chișinău. Reieșind din analiza noastră, Judecătoria Ialoveni și Judecătoria Criuleni au un volum de muncă insuficient pentru a fi justificată existența separată a acestora. Volumul de muncă generat de Raionul Ialoveni este suficient pentru 5,5 judecători, iar raionul Criuleni și Dubăsari – pentru 6,5 judecători. Acestea pot fi ușor absorbite de Judecătoria Chișinău și distribuirea a 9 funcții de judecător altor judecătoria din țară. Potrivit estimărilor noastre, după absorbirea celor două judecătoria, în Judecătoria Chișinău ar trebui să activeze 165 de judecători. Alternativ, circumscripția Ialoveni poate rămâne arondată la Judecătoria Hîncești, în care ar trebui să activeze 17 judecători. În acest caz, în Judecătoria Chișinău ar trebui să activeze 159 de judecători.
8	Judecătoria Strășeni Strășeni, Călărași	Judecătoria Strășeni Strășeni, Călărași	Judecătoria Strășeni Strășeni, Călărași	CRJM susține ca Judecătoria Strășeni să păstreze competența sa teritorială actuală. Ea corespunde criteriului populației. Propunem de a micșora numărul judecătorilor Judecătoriei Strășeni de la 14 la 11.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org
www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

9	Judecătoria Cahul Cahul, Taraclia, Cantemir	Judecătoria Cahul Cahul, Taraclia, Cantemir, <u>Vulcănești</u>	Judecătoria Cahul Cahul, Taraclia, Cantemir, <u>Vulcănești</u>	CRJM susține atribuirea localităților din raionul Vulcănești în competența judecătoriei Cahul. Potrivit estimărilor noastre, în Judecătoria Cahul cu competența extinsă există volum de muncă pentru 18 judecători. Din punct de vedere al distanței, această schimbare de competențe ar fi mai reușită, deoarece distanța Vulcănești – Cahul constituie 34 km, comparativ cu distanța Vulcănești - Comrat care constituie 83 km.
10	Judecătoria Anenii-Noi Anenii-Noi, Bender	Judecătoria Anenii-Noi Anenii-Noi, Bender	Comasarea cu Judecătoria Căușeni	CRJM propune ca circumscripția judecătoriei Anenii Noi să fie transferată Judecătoriei Căușeni. Judecătoria Anenii Noi este o judecatorie mică cu volum suficient pentru cel mult 9 judecători. Pe de altă parte, și volumul de muncă al Judecătoriei Căușeni justifică existența a doar 9 sau 10 judecători. Prin comasarea acestora va fi posibilă crearea unei instanțe judecătorești cu 19 judecători.
11	Judecătoria Căușeni Căușeni, Ștefan Vodă	Judecătoria Căușeni Căușeni, Ștefan Vodă	Judecătoria Căușeni <u>Anenii Noi, Bender, Căușeni, Ștefan Vodă</u>	A se vedea Judecătoria Anenii Noi.
12	Judecătoria Comrat Comrat, Ceadir-Lunga, Vulcănești	Judecătoria Comrat Comrat, Ceadir-Lunga, <u>Vulcănești</u>	Judecătoria Comrat Comrat, Ceadir-Lunga, <u>Cimișlia, Basarabeasca</u>	În urma transferului circumscripției Vulcănești la Judecătoria Cahul, în judecătoria Comrat ar trebui să activeze 9 judecători. Pe de altă parte, în urmă transferării circumscripției Leova în competența Judecătoriei Hîncești, în judecătoria Cimișlia ar trebui să activeze 7 judecători. Propunem comasarea Judecătoriei Cimișlia cu Judecătoria Comrat, în care să activeze 17 judecători.
13	Judecătoria Hîncești Hîncești, Ialoveni	Judecătoria Hîncești Hîncești, <u>Ialoveni, Leova</u>	Judecătoria Hîncești Hîncești, <u>Leova</u>	CRJM susține transferul circumscripției Leova la Judecătoria Hîncești. De asemenea, propunem excluderea din competența ultimei a circumscripției Ialoveni și transferul circumscripției Ialoveni la Judecătoria Chișinău. Potrivit estimărilor noastre, în urma acestor schimbări în Judecătoria Hîncești ar trebui să existe 12 judecători. Circumscripția Ialoveni poate fi absorbită cu ușurință de Judecătoria Chișinău, ceea ce nu va afecta serios nici locuitorii Raionului Ialoveni, aflați în proximitatea capitalei. Dacă totuși se menține propunerea din proiect, în judecătoria Hîncești ar trebui să activeze 17 judecători.
14	Judecătoria Criuleni Criuleni, Dubăsari	Judecătoria Criuleni Criuleni, Dubăsari	Comasarea cu Judecătoria Chișinău	Nu susținem menținerea Judecătoriei Criuleni, în principal deoarece sarcina de muncă a Judecătoriei Criuleni este suficientă pentru cel mult 6,5 judecători. Competența acesteia poate fi absorbită cu ușurință de Judecătoria Chișinău.
15	Judecătoria Cimișlia Cimișlia, Basarabeasca, Leova	Judecătoria Cimișlia Cimișlia, Basarabeasca, <u>Leova</u>	Comasarea cu Judecătoria Comrat	Referitor la propunerea de a diminua competența teritorială a Judecătoriei Cimișlia, prin transferul de competențe la raionului Leova, către judecătoria Hîncești, susținem această propunere. Ca urmare a acestei modificări, circumscripția acestei judecătorii ar constitui aprox. 51 de mii de locuitori, iar volumul de muncă este suficient pentru cel mult 7 judecători, ceea ce nu este suficient pentru existența unei judecătorii separate. Recomandăm comasarea Judecătoriei Cimișlia cu Judecătoria Comrat, în care va exista un volum de muncă pentru 17 judecători.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org
www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Tabel 2 Competența teritorială a curților de apel

Competența teritorială a curților de apel (prezent)	Competența teritorială a curților de apel (propusă în proiect)	Competența teritorială a curților de apel (propusă de CRJM)	Argumentarea CRJM
Curtea de Apel Bălți Bălți, Edineț, Drochia, Soroca	Curtea de Apel Nord Bălți, Edineț, Drochia, Soroca, <u>Ungheni</u>	Curtea de Apel Nord Bălți, Edineț, Drochia, Soroca, <u>Orhei, Ungheni</u>	CRJM propune ca jurisdicția Curții de Apel Nord să se extindă asupra Judecătoriilor Orhei și Ungheni. Astfel, se va forma un echilibru al sarcinilor de lucru a judecătorilor, atât la Curtea de Apel Nord, cât și la Curtea de Apel Centru. Ca urmare a acestei modificări, sarcina de muncă a CA Nord se va dubla, iar în această instanță vor putea activa 34 de judecători.
Curtea de Apel Centru (Chișinău) Chișinău, Orhei, Strășeni, Criuleni, Hîncești, Anenii Noi, Căușeni, Ungheni	Curtea de Apel Centru (Chișinău) Chișinău, Orhei, Strășeni, Criuleni, Hîncești, Anenii Noi, Căușeni	Curtea de Apel Centru (Chișinău) Chișinău, Ialoveni, <u>Orhei</u> , <u>Strășeni</u> , <u>Criuleni</u> , <u>Anenii Noi</u> , <u>Căușeni</u> ,	Această instanță examinează acum peste 70% din toate cauzele examinate de curțile de apel, iar celelalte 3 curți de apel cel mult 30%. Din acest motiv, celelalte curți sunt mici și ineficiente. După propunerea proiectului, rezultă că doar judecătoria Ungheni, va trece sub jurisdicția Curții de Apel Nord. Dat fiind faptul, că Judecătoria Ungheni, este mică, aceasta nu va rezolva problema suprasolicității Curții de Apel Centru. Recomandăm ca Judecătoria Orhei, să fie dată în jurisdicția Curții de Apel Nord, iar Judecătoria Căușeni (comasată cu Judecătoria Anenii Noi) să fie preluată de Curtea de Apel Sud. În urma acestei schimbări, volumul de muncă al Curții de Apel Chișinău se va reduce cu circa 35%. Aceasta va permite mărirea numărului judecătorilor CA Sud până la 17 și va reduce considerabil volumul de muncă al CA Chișinău. Numărul recomandat la judecătorilor CA Chișinău de asemenea va scădea, până la 46.
Curtea de Apel Cahul Cahul	Curtea de Apel Sud (Cahul – sediul central Comrat – sediul secundar) Comrat, Cahul, Cimișlia	Curtea de Apel Sud (Cahul – sediul central Comrat – sediul secundar) Comrat, Cahul, <u>Hîncești</u> , <u>Căușeni</u>	Recomandăm ca Judecătoria Căușeni (comasată cu Judecătoria Anenii Noi) și Judecătoria Hîncești să fie preluată de Curtea de Apel Sud. Aceasta va dubla volumul de muncă a acestei curți și va permite mărirea numărului judecătorilor ei până la 17. Referitor la crearea Curții de Apel Sud cu 2 sedii (secundar și primar), nu o considerăm o soluție sustenabilă, deoarece aceasta va presupune existența sediiilor cu 8-9 judecători, ceea ce deja și-a dovedit ineficiența în practică. În opinia noastră, amplasarea sediului CA Sud ea trebuie: a) să asigure posibilitatea angajării personalului suficient și b) să nu îngreuneze accesul la instanță (deși acest aspect este mai puțin pregnant decât în cazul judecătoriilor, din cauza numărului redus de cauze examinate în apel, în care de regulă părțile sunt reprezentate de avocați).

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org
www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Anexa 1 Sarcina lunară de lucru per judecător din judecătoria -15 judecătorii (conform proiectului)

Judecătoria	Numărul judecătorilor			Populația	Dosare primite		Sarcina lunară (dosare)					
	efectiv	conform statelor	propus de CRJM				efectivă		conform statelor		propunerea CRJM	
					2022	01-09 2023	2022	01-09 2023	2022	01-09 2023	2022	01-09 2023
Anenii Noi	7	10	9	62399	5014	3676	59.7	58.3	46.4	45.4	51.6	50.4
Anenii Noi	5	7		62399	2879	2265	48.0	50.3				
Bender	2	3		0	2135	1411	89.0	78.4				
Bălți	23	34	44	280558	24604	18328	89.1	88.5	67.0	66.6	51.8	51.4
Bălți	12	19		98158	14926	10918	103.7	101.1				
Fălești	4	5		69279	3975	3014	82.8	83.7				
Sîngerei	4	6		68567	3182	2441	66.3	67.8				
Glodeni	3	4		44554	2521	1955	70.0	72.4				
Cahul	11	18	18	153106	10428	7842	79.0	79.2	53.6	53.8	53.6	53.8
Cahul	5	10		82867	6423	4880	107.1	108.4				
Taraclia	2	3		32442	1545	914	64.4	50.8				
Cantemir	2	3		37797	1950	1538	81.3	85.4				
Vulcănești	2	2		0	510	510	21.3	28.3				
Căușeni	5	10	10	116003	5765	4205	96.1	93.4	53.4	51.9	53.4	51.9
Căușeni	4	6		66797	3408	2595	71.0	72.1				
Ștefan Vodă	1	4		49206	2357	1610	196.4	178.9				
Chișinău	147	156	153	677453	87759	60105	49.8	45.4	52.1	47.6	53.1	48.5
Chișinău	147	156		677453	87759	60105	49.8	45.4				
Criuleni	9	10	6.5	83545	3666	2772	33.9	34.2	33.9	34.2	52.2	52.6
Criuleni	6	7		58240	2728	2203	37.9	40.8				
Dubăsari	3	3		25305	938	569	26.1	21.1				
Cimișlia	4	7	7.5	50677	4230	2161	88.1	60.0	56.0	38.1	52.2	35.6
Cimișlia	4	7		33883	4230	2161	88.1	60.0				
Basarabeasca	0	0		16794	0	0						
Comrat	7	8	9	121734	5133	2465	61.1	39.1	59.4	38.0	52.8	33.8
Comrat	5	5		121734	3782	1338	63.0	29.7				
Ceadăr-Lunga	2	3		0	1351	1127	56.3	62.6				
Drochia	12	16	19	149180	10570	7481	73.4	69.3	61.2	57.7	51.5	48.6
Drochia	6	7		63943	4592	3203	63.8	59.3				
Dondușeni	2	4		32971	3140	2192	130.8	121.8				
Rîșcani	4	5		52266	2838	2086	59.1	57.9				
Edineț	12	14	16	155341	8908	6902	61.9	63.9	58.9	60.9	51.6	53.3
Edineț	5	6		59562	3635	2697	60.6	59.9				
Briceni	5	5		54589	3243	2549	54.1	56.6				
Ocnita	2	3		41190	2030	1656	84.6	92.0				

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Hîncești	10	21	17	185674	9833	6943	81.9	77.1	43.4	40.8	53.6	50.4
Hîncești	7	9		75704	5341	3883	63.6	61.6				
Leova	3	4		34601	1333	687	37.0	25.4				
Ialoveni	8	8		75369	3159	2373	32.9	33.0				
Orhei	24	25	25	194591	13881	10451	48.2	48.4	53.6	50.4	51.4	51.6
Orhel	13	13		82408	7312	5553	46.9	47.5				
Rezina	7	8		35695	2909	2739	34.6	43.5				
Șoldănești				30452	1371	492						
Telenești	4	4		46036	2289	1667	47.7	46.3				
Soroca	12	15	15	133617	8359	6381	58.0	59.1	51.6	52.5	51.6	52.5
Soroca	8	9		67899	5903	4061	61.5	56.4				
Florești	4	6		65718	2456	2320	51.2	64.4				
Strășeni	8	14	11	114107	5727	4759	59.7	66.1	37.9	42.0	48.2	53.4
Strășeni	6	8		65996	3249	2057	45.1	38.1				
Călărași	2	6		48111	2478	2702	103.3	150.1				
Ungheni	12	14	12	125828	6772	5360	47.0	49.6	44.8	47.3	52.3	55.1
Ungheni	12	14		85909	6772	5360	47.0	49.6				
Nisporeni	0			39919								
Total	280	372	372	2603813	210649	149831	65.8	62.1	51.5	48.5	52.1	49.5

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Anexa 2 Sarcina lunară de lucru per judecător din judecătoria - 12 judecătorii (proponerea CRJM)

Judecătoria	Numărul judecătorilor			Populația	Dosare primite		Sarcina lunară (dosare)					
	efectiv	conform statelor	propus de CRJM				efectivă		conform statelor		propus de CRJM	
					2022	01-09 2023	2022	01-09 2023	2022	01-09 2023	2022	01-09 2023
Bălți	23	34	43	578918	24604	18328	89.1	88.5	67.0	66.6	53.0	52.6
Bălți	12	19		98158	14926	10918	103.7	101.1				
Fălești	4	5		69279	3975	3014	82.8	83.7				
Glodeni	3	4		44554	2521	1955	70.0	72.4				
Sîngerei	4	6		68567	3182	2441	66.3	67.8				
Drochia	12	16	19	149180	10570	7481	73.4	69.3	61.2	57.7	51.5	48.6
Drochia	6	7		63943	4592	3203	63.8	59.3				
Dondușeni	2	4		32971	3140	2192	130.8	121.8				
Rîșcani	4	5		52266	2838	2086	59.1	57.9				
Cahul	11	18	18	153106	10428	7842	79.0	79.2	53.6	53.8	53.6	53.8
Cahul	5	10		82867	6423	4880	107.1	108.4				
Taraclia	2	3		32442	1545	914	64.4	50.8				
Cantemir	2	3		37797	1950	1538	81.3	85.4				
Vulcănești	2	2		0	510	510	21.3	28.3				
Căușeni	12	20	19	178402	10779	7881	74.9	73.0	49.9	48.6	52.5	51.2
Anenii Noi	5	7		62399	2879	2265	48.0	50.3				
Bender	2	3		0	2135	1411	89.0	78.4				
Căușeni	4	6		66797	3408	2595	71.0	72.1				
Ștefan Vodă	1	4		49206	2357	1610	196.4	178.9				
Chișinău	164	174	165	836367	94584	65250	48.1	44.2	50.3	46.3	53.1	48.8
Chișinău	147	156		677453	87759	60105	49.8	45.4				
Ialoveni	8	8		75369	3159	2373	32.9	33.0				
Criuleni	6	7		58240	2728	2203	37.9	40.8				
Dubăsari	3	3		25305	938	569	26.1	21.1				
Cimișlia +Comrat	11	15	17	172411	9363	4626	70.9	46.7	57.8	38.1	51.0	33.6
Cimișlia	4	7		33883	4230	2161	88.1	60.0				
Comrat	5	5		121734	3782	1338	63.0	29.7				
Ceadîr-Lunga	2	3		0	1351	1127	56.3	62.6				
Basarabeasca	0	0		16794	0	0						
Edineț	12	14	16	155341	8908	6902	61.9	63.9	58.9	60.9	51.6	53.3
Edineț	5	6		59562	3635	2697	60.6	59.9				
Briceni	5	5		54589	3243	2549	54.1	56.6				
Ôcnița	2	3		41190	2030	1656	84.6	92.0				
Hîncești	10	13	12	110305	6674	4570	55.6	50.8	47.5	43.4	51.5	47.0
Hîncești	7	9		75704	5341	3883	63.6	61.6				
Leova	3	4		34601	1333	687	37.0	25.4				

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Orhei	24	25	25	194591	13881	10451	48.2	48.4	53.6	50.4	51.4	51.6
Orhei	13	13		82408	7312	5553	46.9	47.5				
Rezina	7	8		35695	2909	2739	34.6	43.5				
Șoldănești				30452	1371	492						
Telenești	4	4		46036	2289	1667	47.7	46.3				
Soroca	12	15	15	133617	8359	6381	58.0	59.1	51.6	52.5	51.6	52.5
Soroca	8	9		67899	5903	4061	61.5	56.4				
Florești	4	6		65718	2456	2320	51.2	64.4				
Strășeni	8	14	11	114107	5727	4759	59.7	66.1	37.9	42.0	48.2	53.4
Strășeni	6	8		65996	3249	2057	45.1	38.1				
Călărași	2	6		48111	2478	2702	103.3	150.1				
Ungheni	12	14	12	125828	6772	5360	47.0	49.6	44.8	47.3	52.3	55.1
Ungheni	12	14		85909	6772	5360	47.0	49.6				
Nisporeni	0			39919	0							
Total	311	372	372	2752993	200079	142350	65.6	61.7	54.4	53.1	51.8	50.1

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Anexa 3 Sarcina lunară de lucru per judecător la curților de apel (conform proiectului)

Instanța	Numărul judecătorilor		Populația	Dosare primite	Sarcina lunară (dosare)					
					efectivă		conform statelor		propunerea CRJM	
	efectiv	conform statelor	propus de CRJM	per unitate teritorială	2022	01-09.2023	2022	01-09.2023	2022	01-09.2023
CA Bălți în prezent	19	24			7553	5738	33.1	33.6	26.2	26.6
<u>după schimbarea competenței</u>	19	24	27		12139	9113	53.2	53.3	42.1	42.2
Total judecătorii	0			844524	59213	44452				
Briceni	5			54589	3243	2549				
Edineț	5			59562	3635	2697				
Ocnîța	2			41190	2030	1656				
Dondușeni	3			32971	3140	2192				
Rîșcani	4			52266	2838	2086				
Drochia	5			63943	4592	3203				
Soroca	7			67899	5903	4061				
Florești	3			65718	2456	2320				
Glodeni	3			44554	2521	1955				
Fălești	4			69279	3975	3014				
Sîngerei	6			68567	3182	2441				
Bălți	17			98158	14926	10918				
Ungheni	12			85909	6772	5360				
Nisporeni	0			39919	0					
Curtea de Apel Chișinău în prezent	40	57			31323	23074	65.3	64.1	45.8	45.0
<u>după schimbarea competenței</u>	40	57	61		26987	20055	56.2	55.7	39.5	35.2
Total judecătorii	0			1433772	100311	93280				
Călărași	5			48111	2478	2702				
Strășeni	8			65996	3249	2057				
Telenești	4			46036	2289	1667				
Orhei	13			82408	7312	5553				
Rezina	5			35695	2909	2739				
Șoldănești	3			30452	1371	492				
Criuleni	6			58240	2728	2203				
Dubăsari	3			25305	938	938				
Chișinău	131			677453	87759	60105				
Căușeni	4			66797	3408	2595				
Ștefan Vodă	3			49206	2357	1610				

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org
www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Anenii Noi	5			62399	2879	2265						
Bender	2			0	2135	1411						
Hîncești	7			75704	5341	3883						
Leova	4			34601	1333	687						
Ialoveni	8			75369	3159	2373						
Curtea de Apel Comrat în prezent	4	7			2066	1578	43.0	43.8	27.3	22.5		
Curtea de Apel Cahul în prezent	6	9			2332	1862	32.4	34.5	24.0	20.7		
<u>după</u> <u>schimbarea</u> <u>competenței</u>	12	16	9		4249	2556	29.5	23.7	24.6	16.0	39.3	31.6
Total judecătoria	0			325517	19762	12468						
Cimișlia	6			33883	4230	2161						
Comrat	4			121734	3782	1338						
Ceadăr-Lunga	0			0	1351	1127						
Cantemir	0			37797	1950	1538						
Taraclia	2			32442	1545	914						
Cahul	6			82857	6423	4880						
Vulcănești	1			0	481	510						
Basarabeasca	0			16794	0							
Total Curțile de Apel	69	97	97				46.3	44.2	35.4	31.1	37.9	33.9

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șclusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Anexa 4 Sarcina lunară de lucru per judecător la curților de apel (propunerea CRJM)

Instanța	Numărul Judecătorilor			Populația per unitate teritorială	Dosare primite		Sarcina lunară (dosare)					
	efectiv	conform statelor	propus de CRJM				efectivă		conform statelor		propunerea CRJM	
					2022	01-09 2023	2022	01-09 2023	2022	01-09 2023	2022	01-09 2023
CA Bălți în prezent	19	24			7553	5738	33,1	33,6	26,2	26,6		
<u>după schimbarea competenței</u>	19	24	34		14984	11804	65,7	69,0	52,0	54,6	37	34,7
Total judecătorii	101			1039115	73094	54903						
Briceni	5			54589	3243	2549						
Edineț	5			59562	3635	2697						
Ocnîța	2			41190	2030	1656						
Dondușeni	3			32971	3140	2192						
Rîșcani	4			52266	2838	2086						
Drochia	5			63943	4592	3203						
Soroca	7			67899	5903	4061						
Florești	3			65718	2456	2320						
Glodeni	3			44554	2521	1955						
Fălești	4			69279	3975	3014						
Sîngerei	6			68567	3182	2441						
Bălți	17			98158	14926	10918						
Ungheni	12			85909	6772	5360						
Nisporeni	0			39919	0							
Telenești	4			46036	2289	1667						
Orhei	13			82408	7312	5553						
Rezina	5			35695	2909	2739						
Șoldănești	3			30452	1371	492						
Curtea de Apel Chișinău în prezent	40	57			31323	23074	65,3	64,1	45,8	45,0		
<u>după schimbarea competenței</u>	40	57	46		20564	15131	42,8	42,0	30,1	29,5	37,3	36,5
Total judecătorii	168			950474	100311	70378						
Călărași	5			48111	2478	2702						
Strășeni	8			65996	3249	2057						
Criuleni	6			58240	2728	2203						
Dubăsari	3			25305	938	938						
Chișinău	131			677453	87759	60105						
Ialoveni	8			75369	3159	2373						

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Curtea de Apel Comrat în prezent	4	7		2066	1578	43,0	43,8	27,3	22,5		
Curtea de Apel Cahul în prezent	6	9		2332	1862	32,4	34,5	24,0	20,7		
<u>CA Sud după schimbarea competenței</u>	12	16	17	8001	5108	55,6	47,3	41,7	35,5	39,2	33,4
Total judecătorii	44			614224	37215	24919					
Hîncești	7			75704	5341	3883					
Leova	4			34601	1333	687					
Cimișlia	6			33883	4230	2161					
Căușeni	4			66797	3408	2595					
Ștefan Vodă	3			49206	2357	1610					
Anenii Noi	5			62399	2879	2265					
Bender	2			0	2135	1411					
Comrat	4			121734	3782	1338					
Ceadir-Lunga	0			0	1351	1127					
Cantemir	0			37797	1950	1538					
Taraclia	2			32442	1545	914					
Cahul	6			82867	6423	4880					
Vulcănești	1			0	481	510					
Basarabeasca	0	0		16794	0						
Total Curțile de Apel	69	97	97				54,7	52,8	41,3	39,9	37,7 34,9

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

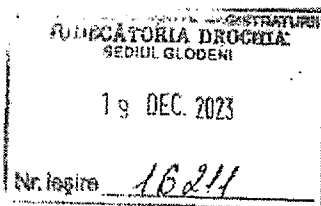
REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA DROCHIA

or. Drochia, str. 31 august, 7
tel.: (+373)-252-2-24-86
fax: (+373)-252-2-29-44
e-mail: jdr@justice.md

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
СУД ДРОКИЯ

г. Дрокия, ул. 31 августа 7
tel.: (+373)-252-2-24-86
fax: (+373)-252-2-29-44
e-mail: jdr@justice.md

Consiliul Superior al Magistraturii
str. M. Eminescu, nr.5
mun. Chișinău

Examinând proiectul de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) (număr unic 1109/MJ/2023), Judecătoria Drochia este în dezacord cu modificările propuse în proiect.

Astfel, urmare a reorganizării potrivit legii 76, Judecătoria Drochia a activat cu 14 posturi de judecători potrivit statul de personal, efectiv 13 posturi reușindu-se formarea completelor specializate în contencios administrativ, insolvabilitate, instrucție.

Totodată, urmare eforturilor depuse, toți angajații judecătoriei Drochia, întrunind 3 sedii la moment sunt o echipă consolidată, conformându-se organizatoric distanțelor de deplasare pe care trebuie să î-l parcurgă, către sediul Central Drochia și nu întâmpină dificultăți.

E de menționat, dacă să măsurăm în cantități măsurabile în km, ca distanța dintre orașe – sedii Dondușeni, Glodeni este o distanță identică pe care justițiabilul trebuie să o parcurgă sau într-o direcție sau în alta și deja s-au adaptat. S-au creat procedee logistice organizatorice de activitate și de examinare a cauzelor, unde sunt rezultate bune.

După o analiză, a Proiectului prezentei Legi ținem să menționăm că, pentru optimizarea hărții judiciare are ca scop crearea condițiilor pentru îmbunătățirea calității actului justiției și de a asigura o mai bună utilizare a finanțelor publice în sectorul judecătoresc, de o repartizare uniformă a judecătorilor și personalului per instanță, cu scopul de a asigura un volum de lucru relativ egal printre instanțele judecătorești/judecători, însă, judecătoriile Edineț, Drochia și Bălți, din nou se vor confrunta cu pierderea timpului efectiv de muncă și cheltuirea banilor publici în vederea desfășurării procedurilor organizatorice, după cum urmează:

- Elaborarea și aprobarea structurii instanțelor judecătorești;
- Elaborarea și aprobarea statelor de personal pentru judecătoriile nou-create;
- Repartizarea și aprobarea efectivului-limită pe instanțe;
- Inițierea procedurilor de preavizare, concediere în conformitate cu art. 88 și 88¹ din Codul muncii;

- Întocmirea listelor privind transferul personalului din cadrul secretariatelor judecătorești fuzionate în judecătoriile nou-create;
- Estimarea surselor necesare pentru plata tuturor indemnizațiilor de concediere personalului care urmează a fi disponibilizat;
- Desfășurarea procedurilor de transferare și disponibilizare a personalului din judecătoriile fuzionate;
- Adoptarea deciziei de transmitere a bunurilor cu nominalizarea comisiilor de transmitere a bunurilor;
- Efectuarea inventarierii patrimoniului instanțelor care fuzionează și întocmirea actelor de inventariere;
- Întocmirea actelor de transmitere și transmiterea bunurilor, creanțelor, datoriilor și documentației.

În concluzie, toate aceste modificări nu va atinge sarcina de bază a acestui proiect de Lege, de a aduce justiția cât mai aproape de cetățeni și agenții economici mici și mijlocii și de a o face cât mai accesibilă pentru justițiabili, în rezultat, la efortul depus, doar se vor înlocui sediile și se va duce la cheltuieli suplimentare, schimbările având un conținut formal fără o eficiență apreciabilă.

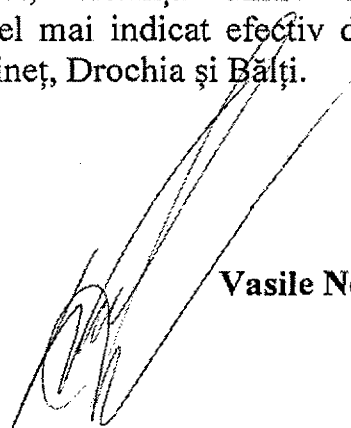
Ținem cont, să concretizăm că anterior am indicat că era eficient ca sediul Glodeni să treacă la sediul central Bălți, deoarece sediul Fălești era în proiect să treacă la sediul central Ungheni, însă conform proiectului hărții actuale sediul Fălești rămâne la sediul Bălți plus se adaugă și sediul Glodeni, ceea ce presupune o gestionare anevoioasă fiind una dispersată exagerat.

Mai mult ca atât, vreau să menționez că judecătoriei Drochia i-au fost atribuite două funcții de judecători, deoarece conform statelor suntem 14 judecători, iar din anul următor vor fi 16 judecători ceea ce ne permite mai buna desfășurare a activității în făptuirea actului judecătoresc și posibilitatea de a face specializarea judecătorilor.

Astfel, în vederea minimalizării cheltuielilor banilor publici și eficientizării procesului de reorganizare a sistemului judecătoresc, precum și a evitării trecerii subite de la un mod de organizare la altul, tindem să menționăm că având în vedere amplasarea geografică a judecătoriilor, distanța dintre acestea, infrastructura drumurilor și transporturilor este cel mai indicat efectiv de a nu modifica harta judecătorească pentru instanțele Edineț, Drochia și Bălți.

Președintele interimar al Judecătoriei Drochia

Vasile Nogai

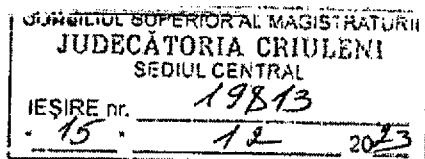
REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CRIULENI

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
СУД КРИУЛЕНЬ

MD-4048, or. Criuleni str. 31 august , 70
tel./fax 248-22174,

MD-4048, z. Криулень ул.31 августа , 70,
тел/факс 248-22174

Ministerului Justiției al Republicii Moldova

Prin prezenta, Judecătoria Criuleni vă comunică că proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) număr unic 1109/MJ/2022, a fost supus examinării și consultării și vă informează că obiecții, propuneri nu au fost înaintate, luându-se poziția avizării pozitive al proiectului de lege sus menționat.

Președintele interimar al
Judecătoriei Criuleni

Veaceslav Suciu

Ex. Stavila Cristina
Șef serviciu GSMPJRP
Tel.: 0248 22 304

MD-4300, or.Căușeni, str.Ștefan cel Mare, nr.86, tel.2-25-65 e-mail:jca@justice.

Ministerul Justiției al Republicii Moldova
d-lui.COPEȚCHI Stanislav – secretar de stat

Consiliului Superior al Magistraturii
d-lui.CARAMAN Sergiu – președinte interimar

**Opinie cu privire la proiectul legii pentru modificarea unor acte normative
(privind revizuirea hărții judiciare)**

Judecătoria Căușeni a examinat proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) și vine cu următoarea opinie:

Funcționarea eficientă a justiției este un element important al societății democratice, iar constituirea unui sistem judiciar independent este un indicator al devotamentului statului față de aspirațiile integrării europene.

Procesul de reformă de-a lungul anilor a fost unul complex și de lungă durată, fiind înregistrate tendințe pozitive în reformarea sistemului judiciar din Republica Moldova (cadru legal dezvoltat, cadru instituțional restructurat).

Prin efectul Legii nr.76 din 21.04.2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, sistemul instanțelor judecătorești din Republica Moldova a fost reorganizat, prin fuziune, fiind instituite 15 instanțe de judecată, cu stabilirea sediului de bază și a celor secundare, care și-au început activitatea la 1 ianuarie 2017.

Tot prin această lege s-a dispus că unificarea sediilor judecătoriilor se va efectua treptat, până în data de 31 decembrie 2027.

Scopul urmărit la adoptarea actului normativ vizat a constituit asigurarea calității actului de justiție, a eficienței sistemului judecătoresc, a distribuției echitabile a sarcinilor între instanțele judecătorești, a utilizării eficiente a fondurilor publice, precum și în vederea creării premiselor pentru specializarea judecătorilor.

În acest sens Judecătoria Căușeni, în urma examinării proiectului sus indicat este de acord cu modificările propuse cu excepția transmiterii după competență a orașului Tiraspol din stânga Nistrului cu toate localitățile incluse, care anterior sa aflat în circumscripția Judecătoriei Bender, reieșind din organizarea teritorial-administrativă a țării, iar ulterior Judecătoria Bender a fost comasată cu Judecătoria Anenii Noi care și-a început activitatea de la 01.01.2017.

Necătfînd la faptul că în competența Judecătoriei Căușeni începînd cu data de 01.01.2017, s-a atribuit orașului Tiraspol din stânga Nistrului, localitate exclusă din competența Judecătoriei Bender, funcțiile de judecător pentru mărirea competenței teritoriale nu au fost majorate, dinmpotrivă de la Judecătoria Căușeni au fost reduse două posturi de judecător, cu atribuirea acestora la Judecătoria Chișinău.

În prezent la Judecătoria Căușeni și Judecătoria Anenii Noi în statele de funcții figurează același număr de judecători și anume 10 funcții, însă competența teritorială diferă în mod esențial.

Astfel, după localități și populație în comparație, Judecătoria Căușeni și Judecătoria Anenii Noi, cu același număr de judecători 10 funcții:

Judecătoria Căușeni, deservește: orașul Căușeni – 48 localități – 89.140 locuitori, orașul Ștefan Vodă – 26 localități – 70 000 locuitori, orașul Tiraspol – 25 localități – 150 000 locuitori. **Total – 99 localități, cu 309 140 de locuitori.**

Judecătoria Anenii Noi, deservește orașele Anenii Noi – 46 localități – 83.100 locuitori, orașul Bender și Proteagailovca – 2 localități – 104 200 locuitori. **Total – 48 localități, cu 187 300 de locuitori.**

După cauze parvenite și examinate în perioada 2020 – 2022 în comparație:

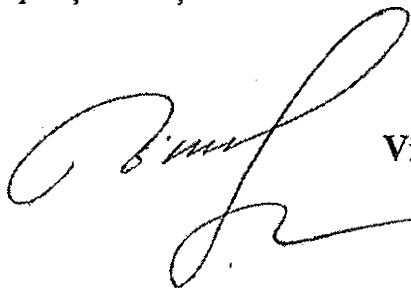
Judecătoria Căușeni: în anii: 2020 – (rest/parvenit) – 7761 dosare, examinate – 4960 dosare, anul 2021 – (rest/parvenit) – 8766 dosare, examinate – 6130 dosare, anul 2022 – (rest/parvenit) – 8401 dosare, examinate – 6120 dosare. **Total – (rest/parvenit) – 19 491 dosare, examinate – 17 210 dosare.**

Judecătoria Anenii Noi: în anii: 2020 – (rest/parvenit) – 4 793 dosare, examinate – 3 832 dosare, anul 2021 – (rest/parvenit) – 5683 dosare, examinate – 4773 dosare, anul 2022 – (rest/parvenit) – 5924 dosare, examinate – 4 600 dosare. **Total – (rest/parvenit) – 14 529 dosare, examinate – 13 205 dosare.**

Din cele menționate supra solicităm de a exclude din circumscripția Judecătoriei Căușeni a localității Tiraspol din stânga Nistrului, cu atribuirea în circumscripția Judecătoriei Anenii Noi (sediul Varnița) localitate care din punct de vedere a infrastructurii se află în imediata apropiere Judecătoriei Anenii Noi, ceea ce este și în beneficiul justițiabililor din localitatea respectivă.

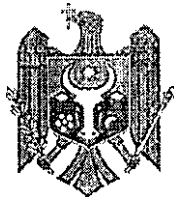
Totodată, în cazul în care orașul Tiraspol, va rămâne în circumscripția Judecătoriei Căușeni, solicităm suplینirea cu cel puțin 2 funcții de judecător, pentru fiecare sediu, reieșind din volumul de lucru per judecător corespunzător statisticii descrise mai sus. Or, în cazul dat se atestă o discrepanță esențială în volumul de lucru al judecătorilor din instanțele indicate.

Președinte interimar
al Judecătoriei Căușeni

Victoria RAILEAN

Consiliul Superior al Magistraturii
Judecătoria Strășeni
(Sediul Central)
MD- 3701, mun. Strășeni
str. Ștefan cel Mare, 86
tel./fax 0 (237) 2-26-28
e-mail: jst@justice.md

The Supreme Council of Magistrates
Strășeni District Court
Strășeni Office
MD- 3701, mun. Strășeni
86 Ștefan cel Mare și Sfânt street.
tel. number /fax 0 (237) 2-26-28

Nr. 17044 din 15. 12 2023

Domnului Stanislav COPETCHI
Ministerul Justiției
Secretar de stat

Prin prezenta, Judecătoria Strășeni Vă informează că la data de 12 decembrie 2023 a parvenit solicitarea D.V.S. nr.03/10959 din 12 decembrie 2023 privind examinarea proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (revizuirea hărții judiciare).

Astfel, în urma studierii minuțioase a proiectului menționat careva obiecții și propuneri nu sunt.

Totodată, vă informăm că suntem de acord cu propunerea ca localitățile din circumscripția sediului Nisporeni al Judecătoriei Ungheni să fie comasate la Judecătoria Strășeni, doar după darea în exploatare a noului sediu al Judecătoriei Strășeni din motiv că infrastructura actuală nu este disponibilă.

Cu respect,

Președintele interimar
al Judecătoriei Strășeni

Sergiu Osoianu

Executor: Stratan Igor
Tel.0(237) 2-85-10

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII JUDECĂTORIA HÎNCEȘTI

MD-3401, mun. Hîncești, str. Chișinăului, 7, tel: (+373 269) 23272, fax (+373 269) 23272 e-mail: jhn@justice.md
MD-6800, or. Ialoveni str. Prieteniei 4, tel: (+373 268) 22163, fax (+373 268) 22163 e-mail: jia@justice.md

Nr. 16-112-3 din 19.12. 2023

Ministerul Justiției Republicii Moldova
prin intermediul adresei de e-mail
- secretariat@justice.gov.md
- ina.cintaret@justice.gov.md.

Copia:

Consiliului Superior al Magistraturii

Prin scrisoarea nr. 03/10959 din 12 decembrie 2023, în conformitate cu pct. 170 și 190 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, precum și conform deciziilor luate în ședința secretarilor generali din data de 11 decembrie 2023, s-a remis spre consultare proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare), (număr unic 1109/MJ/2023).

Potrivit informației respective, autorul acesteia, a explicat destinatarilor dreptul de a interveni cu obiecții s-au propuneri ce atestă propriu zis – actualul proiect.

Judecătoria Hîncești, manifestă obiecții în raport cu propunerile menite să opereze modificări în cadrul actualului carul legal din considerentele ce succed.

Potrivit proiectului, Legea nr. 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 184 - 192, art. 387), se modifică după cum urmează:

Articolul 1 alineatul (1):

- la litera d), cuvântul „judecătoriile” se substituie cu cuvântul „judecătoria”, iar cuvintele „și Leova” se exclud;
- la litera m), cuvântul „Ialoveni” se substituie cu cuvântul „Leova”;
- se completează cu litera m1) cu următorul cuprins: „m1) Judecătoria Ialoveni se creează prin dezmembrare cu separare de judecătoria Hîncești”.

Iar potrivit modificărilor propuse spre operare la anexa 2 a Legii – în perioada 1 ianuarie 2017 – 31 decembrie 2027, Judecătoria Hîncești v-a înregistra două sedii: Hîncești și Leova

Potrivit Proiectului - anexa nr. 2 și 3 din Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15–17, art. 62), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: pct. 11 se completează cu jurisdicții în materie de examinare a cauzelor, localitățile și orașele din raza administrativ teritorială a raionului Leova.

Deci, o atare abordare, presupune separarea de facto a sediului Leova al Judecătoriei Cimișlia, prin atribuirea acestuia către Judecătoria Hîncești, separarea sediului Ialoveni al Judecătoriei Hîncești, prin crearea unei instanțe separate.

Deci, acest criteriu, contravine obiectivelor propuse de însuși nota informativă a proiectului. Sau, acesta mizează consolidarea capacităților instituționale ale instanțelor judecătorești; îmbunătățirea calității actului de justiție și sporirea eficienței instanțelor judecătorești; asigurarea utilizării cât mai eficiente a fondurilor publice disponibile pentru instanțele judecătorești; îmbunătățirea calității justiției, inclusiv prin asigurarea repartizării uniforme a volumului de lucru în instanțele judecătorești; crearea premiselor pentru specializarea judecătorilor.

Prin actuala modificare, fiecare din aceste obiective vin a fi afectate, or aceste modificări vin să sporească volumul de activitate a Judecătoriei Hîncești, iar ca consecință, acestea vor afecta de cumul, atât calitatea actului de justiție, cat și eficiența instanței judecătorești, nemaivorbind de extinderea cheltuielilor publice, încălcarea principiului de repartizare uniformă a volumului de lucru în această instituție, iar scopul modificării – optimizarea instanțelor, este greu de conceput în contextul creării unei instanțe la nivel separate.

În aspect detaliat, este evident că, pentru perioada anului 2021 în cadrul sediului central al Judecătoriei Hîncești, sediul Central au fost înregistrate 4872 dosare, în perioada anului 2022 au fost înregistrate 4141 dosare, iar în perioada anului 2023, la situația din 18 decembrie 2023 – 4256 dosare.

Aceste cauze au fost distribuite pentru 7 judecători, dintre care 6 au exercitat efectiv fără întreruperi activitatea, unu din care exercită specializarea judecătorului de instrucție, fiind degrevat de la sarcina judecătorului de drept comun.

Din numărul dosarelor evocate supra, doar în anul 2021 au fost înregistrate 1077 dosare de competența judecătorului specializat – judecător de instrucție, în anul 2022 – 1149 dosare și la situația din 18 decembrie 2023 – 885 dosare – acestea fiind distribuite practic în competența unui singur judecător, în situația examinării primare.

O analogie similar, pentru sediul Leova al Judecătoriei Cimișlia, implică un randament al cauzelor înregistrate în perioada anului 2021 circa 1484 dosare, pentru anul 2022 – 1334 dosare și respectiv 2023- 1382 dosare – din cadrul cărora este exceptate materialele judecătorului de instrucție, acestea fiind examinate la sediul central al Judecătoriei Cimișlia, ținând cont de specificul acceptului magistratului de a exercita o atare specializare, considerent ce a generat lipsa unei atare specializări în sediul adiacent al judecătoriei Cimișlia. Or, raportarea statistică, generate de PIGD – pentru Sediul Leova – atestă un număr de 0 dosare de competența judecătorului specializat pentru cei trei ani de gestiune, fapt ce impune concluzia că acestea au fost examinate exclusive de sediul central.

Prin urmare, realizarea modificărilor hărții judecătorești, din perspectiva celor evocate în proiect, vin să supraaglomereze judecătorul specializat - instrucția, din cadrul Judecătoriei Hîncești cu cauze generate de justițiabilii penitenciarului nr. 3 Leova, acest fapt destabilizând activitatea magistratului, afectând volumul accesibil de muncă a acestuia, care și acum este unu destul de remarcat, în contextul în care, în gestiunea Judecătoriei Hîncești, sunt repartizate spre examinare inclusiv materiale ce atestă competența de soluționarea a chestiunilor apărute la executarea pedepsei penale, pentru categoria persoanelor deținute în Penitenciarul nr. 7 Rusca.

Deci, atribuirea a două instituții penitenciare, în gestiunea uneia și aceeași instanțe, în contextual în care, ambele sedii – și sediul Hîncești și sediul ipotetic – Leova, în cumul înregistrează un singur echipament video de realizare a ședințelor prin intermediul videoconferinței, ar genera situații absolut dificile, care ar impune nu doar

examinarea unui volum exagerat de dosare, dar și extinderea termenului de pre căutare a acestora, în condițiile în care acestea poartă un caracter urgent.

Atribuirea sediului Leova la Judecătoria Hîncești ar implica și eforturi financiare în cooperarea dintre cele două instituții nu doar pentru fondul financiar al instanței, dar și pentru justițiabili inclusiv. Or, locuitorii r-nului. Leova, care o perioadă au circulat pentru actul justiției către Judecătoria Cimișlia, acum vor fi nevoiți a fi redirecționați la o distanță și mai mare – acest fapt fiind caracteristic și justițiabililor din raionul Hîncești, în ipoteza atribuirii spre repartizare a cauzelor ce îi vizează către Judecătoria Hîncești sediul Leova. Or, din punct de vedere administrativ teritorial, cele două instanțe se află la o distanță de aproximativ 62 Km (distanță generată de Google Maps).

De asemenea, instituția manifestă dezacord inclusiv cu propunerile de modificare operate în sensul jurisdicției Instanței ierarhic superioare, pentru Judecătoria Hîncești. Sau, Curtea de Apel Sud, ce urmează ași exercita activitatea prin Curtea de Apel Cahul (sediul central) și Curtea de Apel Comrat (sediul secundar), constituie entități aflate la o distanță exagerat de mare față de Judecătoria Hîncești, dar mai ales, față de locuitorii raionului Hîncești, care vor beneficia de serviciile acestor entități.

Pentru anii de referință, Judecătoria Hîncești înregistrează un total de 1382 dosare contestate, ceea ce constituie 10,41% din numărul dosarelor înregistrate, iar asigurarea aspectelor logistice între aceste instanțe vor implica cheltuieli suplimentare ce nu au fost preconizate pentru viitorul an de gestiune, ținându-se cont și de randamentul cauzelor urgente a fi remise spre instanța ierarhic superioară.

Propuneri pentru acest compartiment:

Ca aspecte echitabile, ce ar impune o justă administrare a volumului de activitate a instanțelor, a specializării judecătorilor per sedii, dar și atingerea obiectivelor propuse în nota informativă la proiect, se găsește rațional a lăsa în gestiunea Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova – or, în contextul atribuirii unei funcții suplimentar pentru această entitate, dar și a suplinirii funcțiilor vacante, volumul de activitate în această instituție, vine a fi proporțională, inclusiv în raport cu încărcătura Judecătoriei Hîncești. De asemenea, într-o atare manieră v-a fi respectat proporția încărcăturii cu cauzele aflate în gestiunea judecătorului de instrucție pentru fiecare instanță cu jurisdicția unui singur penitenciar – Penitenciarul 3 Leova, pentru Judecătoria Cimișlia, și Penitenciarul nr: 7 Rusca, pentru Judecătoria Hîncești.

Tot rațional, ca propunere ar fi, dislocarea parțială a competenței pentru raionul Ialoveni atât față de Judecătoria Hîncești, cât și față de Judecătoria Chișinău, iar ca consecință, încărcătura judiciară urmează a fi uniformizată, iar accesul la sediile instanțelor pentru locuitorii raionului Ialoveni, ar fi mai facilitat, acest fapt ar impune radierea de facto a sediului Ialoveni.

Sau, ca alternativă, o dată ce se mizează pe o separație inevitabilă, ca propunere ar fi atribuirea sediului Ialoveni, la Judecătoria Chișinău, ținând cont de localizarea raionului din punct de vedere administrativ teritorial, acest fapt facilitând esențial justițiabilii acestei jurisdicții, în contextul în care, înțeles este faptul că, actuala redacție a Legii este absolut inacceptabilă de sediul adiacent al judecătoriei Hîncești.

La aspectele instanței ierarhic superioare, se propune a lăsa Judecătoria Hîncești sub jurisdicția Curții de Apel Centru, cu localitatea de reședință Chișinău. Acest fapt ar menține stabilitate în continuare în contextul practicii judiciare, ar exclude cheltuieli suplimentare, și ar facilita accesul la instanța ierarhic superioară a justițiabilului. La

acest capitol urmează de menționat și faptul că numărul cauzelor contestate cu apel și recurs în instanța ierarhic superioară nu este atât de mare în scopul propus de Lege pentru a descărca activitatea Curții de Apel Chișinău.

Totodată, potrivit proiectului „Cererile pe cauzele penale, contravenționale, civile și de contencios administrativ, depuse la judecătoriile indicate la Art. II pct. 1 și repartizate spre examinare judecătorilor care activează în sediile vizate, vor fi examinate, în condițiile legii, de către judecătorii cărora le-au fost repartizate până la data intrării în vigoare a prezentei legi”

O atare opțiune, vine a fi în contradicție cu dreptul părților de a beneficia de o instanță competentă jurisdicțional. Atribuirea unor cauze, inclusiv la fază incipientă, în gestiunea unei instanțe ce nu mai înregistrează competențe teritoriale prin investirea unor modificări, mai ales în contextul în care judecătorii instanței din competența legală nu manifestă incompatibilități, constituie o excepție neprevăzută procesual, aflată în contradicție cu principiile constituționale, și vine să afecteze integritatea actului judiciar ce se impune a fi adoptat, lăsând în seama judecătorilor instanței pentru care se păstrează competența încă o încărcătură.

Cu titlu de propuneri la acest capitol, ar constitui menținerea acestor competențe exclusiv pentru cauzele în raport cu care a început cercetarea judecătorească. Or, într-o atare ipoteză, scopul propus prin norma tranzitivă ar urmări faptul ca, beneficiarul final să primească o soluție în termeni optimi, resursele derulate în contextul cauzei își găsesc confirmarea, evitându-se în acest fel tergiversarea proceselor. Prin urmare, pentru cauzele aflate în faza incipientă, ar fi rezonabilă, corectă, și cu respectarea principiilor esențiale declinarea competenței în favoarea judecătoriei, în condițiile conduitelor procesuale.

Cu titlu de excepție urmează de menționat și faptul că cauzele în materie de insolvabilitate și lichidare, care constituie un proces integru până la lichidarea persoanei juridice, după reorganizarea instanțelor judecătorești, va crea un pediment la ocrotirea raporturilor juridice, aceste cauze urmând a fi examinate în exclusiv doar conform competenței teritoriale, unde își desfășoară activitatea agentul economic.

De asemenea, un proiect de modificare, constituie și aspectul tranzitoriu ce s-ar referi la arhiva Judecătoriei Hîncești și Ialoveni. Or, prin operarea modificărilor se urmărește faptul că: „Dosarele și alte documente aflate în arhiva sediilor judecătoriilor indicate la Art. II pct. 1 se păstrează la sediile respective, până la crearea condițiilor de păstrare centralizată a acestora în sediile centrale ale instanțelor judecătorești,,

În situația actuală, Judecătoria Hîncești, găzduiește arhiva Judecătoriei Ialoveni de până la situația din anul 2020. În eventualitatea în care aceasta, până la crearea condițiilor, va continua a fi gestionată de Judecătoria Hîncești, acest fapt ar pasa în seama specialiștilor responsabili o sarcină suplimentară caracteristică unei alte instanțe, fonduri suplimentare pentru întreținere, dar și volum de activitate. De asemenea, mecanismul de gestionare a informației din aceste arhive nu a fost convenit, prin urmare, o instanță, prin intermediul organelor sale de resort, urmează să dispună (decizii de eliberare a unor informații sau refuz în eliberarea acestora) asupra volumului de informații ale unei alte instanțe, fapt ce va genera incertitudini.

Propuneri la acest compartiment.

În accepțiunea deciderii separării sediului Ialoveni, de la Judecătoria Hîncești, asupra volumului de dosare aflate în arhivă, urmează a se decide corespunzător art. III pct. 2, prin suplینirea acestuia cu aspectele respective. Or, în ipoteza în care norma v-

a înregistra o actuală redacție, echitabil ar fi faptul includerii unui termen limită, cât mai mic care ar permite asigurarea transmiterii acestor dosare către instanța nou creată, sau reorganizată, în situația sediului Ialoveni, al Judecătoriei Hîncești.

Cu deosebită considerațiune,

Corpul judecătoresc al Judecătoriei Hîncești, sediul Central:

Bulat Emil
Yanguș Maria
Yroșu Victoria
Tamara Mireuta
Reic-Poleșchi Lili
Berec Natalia
Suceanu Valentina

MD - 3805, mun. Comrat, str. Lenin, 177
tel./fax: (+ 373 298) 23446
email: caco@justice.md

MD - 3805, мун. Комрат, ул. Ленина, 177
тел./факс. (+373 298) 23446
email: caco@justice.md

Nr. 2676 din 19 decembrie 2023

La nr. 03/10959 din 12 decembrie 2023

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

Copie:

Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești

Prin prezenta, Vă informăm că colectivul Curții de Apel Comrat a luat cunoștință cu proiectul *legii pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare, numărul unic 1109/MJ/2023)* și înaintează următoarele propuneri.

Cu privire la crearea Curții de Apel Sud prin fuzionarea Curții de Apel Cahul cu Curtea de Apel Comrat, suntem de opinia că, din perspectiva logisticii și poziției geografice reușite, mun. Comrat ar fi o locație cea mai potrivită și oportună pentru amplasarea sediului central al Curții de Apel Sud.

În prezent, Curtea de Apel Comrat este situată la sudul Republicii Moldova, având o poziție geografică convenabilă pentru judecătoriile din circumscripție și instanțele de judecată din sudul țării, cu o distanța egală atât spre mun. Chișinău (100 km) cât și spre sudul extrem al Republicii Moldova (122 km).

Distanța între orașe semnificative este următoare:

Chișinău - Comrat - 100 km

Comrat - Giurgiulești - 122 km

Hîncești - Comrat - 69 km

Leova - Comrat - 48 km

Cantemir - Comrat - 44 km

Cahul - Comrat - 83,5 km

Vulcănești - Comrat - 82,4

Taraclia - Comrat - 66 km

Ceadâr-Lunga - Comrat - 37 km

Basarabeasca - Comrat - 30 km

Cimișlia - Comrat - 32 km

Dat fiind faptul că, infrastructura drumurilor publice naționale din sudul Republicii Moldova se află într-un proces de dezvoltare la nivel republican, din punct de vedere logistic urmează de menționat, că drumurile de categorii R și M în raioanele Comrat și Cimișlia deja sunt reparate și modernizate, facilitând astfel circulația transporturilor între regiuni.

În anul 2022 a fost deschis pentru circulație drumul de ocolire a mun. Comrat. Șoseaua menționată face parte dintr-un proiect amplu de reabilitare a drumului M3, care duce spre sudul extrem al Republicii Moldova. Odată cu deschiderea circulației pe drumul de ocolire a municipiului Comrat a fost asigurată creșterea siguranței rutiere și descongestionarea traficului. Iar lucrările de construcție a drumului M3 Chișinău – Comrat – Giugiuilești – frontieră cu România (ocolirea orașului Vulcănești) se află în derulare.

Ca rezultat al realizării proiectelor, s-a facilitat accesul spre mun. Comrat și s-a micșorat durata de călătorie a populației.

Considerăm, că amplasarea sediului central al Curții de apel Sud în mun. Comrat va avea un impact pozitiv inclusiv din motiv, că pe parcursul ultimilor ani administrația Curții de Apel Comrat a desfășurat un șir de activități privind acomodarea rezonabilă a clădirii pentru facilitarea accesului la justiție al persoanelor cu mobilitate redusă și deficiențe de văz, în condiții egale și nediscriminatorii. Adaptarea rezonabilă prevede schimbări și ajustări necesare, capabile să ajute persoanele cu dizabilități să-și îndeplinească drepturile în condițiile de egalitate cu ceilalți.

În acest sens, au fost reconstruite WC-ul și intrarea în incinta Curții, la fel au fost adaptate ambele săli de judecată: una fiind corespunzătoare necesităților persoanelor cu mobilitate redusă și alta fiind acomodată pentru persoanele cu deficiențe de văz. Totodată, intrarea în edificiul și holul instanței au fost instalate cu plăcuțe palpabile și, în prezent, se mai confecționează tablouri cu înscrisuri în format Brille.

Astfel, amplasarea sediului central al Curții de Apel Sud în municipiul Comrat este o soluție motivantă, deoarece convine justițiabililor atât din punct de vedere geografic, cât și din punct de vedere al calității serviciilor acordate și a actului judecătoresc.

În viziunea noastră, suntem capabili să organizăm și să gestionăm în mod cuvenit și calitativ activitatea Curții de Apel Sud, dacă sediul central va fi amplasat în municipiul Comrat.

Concomitent, în contextul examinării proiectului legii vizate urmează de evidențiat faptul, că art. 20 alin. (1) Legea nr. 344-XIII din 23.12.1994 „Privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz Yeri)” prevede, că „curtea de apel cu sediul în municipiul Comrat este o instanță de gradul doi față de instanțele judecătorești ierarhic inferioare...”.

Totodată, există și o altă opinie:

Este cunoscut faptul, că instanțele judecătorești care au fost reorganizate în anul 2017 și create din câteva sedii, s-au confruntat cu unele dificultăți ce țin de gestionarea activității sediilor secundare. Această experiență urmează a fi luată în considerare din perspectiva scopurilor, care au servit drept temei pentru reorganizarea curților de apel amplasate la sudul Republicii Moldova.

Considerăm, că cele patru obiective indicate în Nota informativă, și anume:

- „crearea condițiilor pentru îmbunătățirea calității actului justiției și pentru utilizare eficientă a finanțelor publice în sectorul judecătoresc;
- stabilirea unui echilibru real în activitatea judiciară între instanțele de judecată de același nivel;
- asigurarea distribuirii aleatorii a cauzelor în instanțe;
- îmbunătățirea sistemului de recrutare a personalului de specialitate în instanțe,”

pot fi atinse numai atunci, când sunt create condiții necesare, printre care se enumeră și construirea clădirilor noi (cu un singur sediu) pentru instanțele de judecată nou-create, inclusiv pentru Curtea de Apel Sud.

Concluzia generală:

În cazul, în care soluția de a determina amplasarea sediului central al Curții de Apel Sud în mun. Cahul a fost luată ținând cont de faptul, că în viitor Curtea de Apel Sud va avea un sediu unic în localitatea menționată, în viziunea noastră aceasta ar fi una eronată și inoportună. ***La baza opiniei noastre stau interesele cetățenilor întregului Sud al Republicii Moldova, și nu numai interesele locuitorilor UTA Găgăuzia sau raionului Cahul.***

În acest sens, invocăm că amplasarea sediului central al Curții de Apel Sud în municipiul Comrat este o soluție mai rezonabilă, reieșind din următoarele considerente:

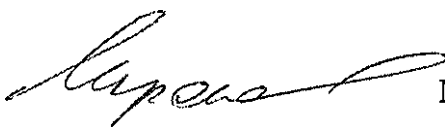
1) În primul rând, din punct de vedere al așezării geografice a mun. Comrat și distanței aproximativ egale spre mun. Chișinău și Sudul extrem al Republicii Moldova.

2) În al doilea rând, din punct de vedere al gestionării eficiente a mijloacelor financiare din alocații bugetare, cheltuite pentru circuitul dosarelor și documentelor din judecătoriile de circumscripție ale Curții de Apel Sud și vice-versa, ceea ce va permite economisirea surselor bugetare.

3) În alt treilea rând reținem, că deplasarea justițiabililor spre mun. Comrat va asigura atât economisirea propriului timp de circulație, cât și a cheltuielilor acestora suportate în acest sens.

În contextul sporirii calității actului de justiție, indicăm asupra necesității creșterii numărului de judecători în sediul central al Curții de Apel Sud, dacă aceasta va fi amplasată în mun. Comrat, și constituirii a 3 colegii judiciare, datorită cărui fapt va fi asigurată specializarea judecătorilor.

**Președinte interimar
al Curții de Apel Comrat**

MIRONOV ANDREI

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**

mun. Chișinău, str. Teilor 4, MD - 2043
www.instante.justice.md
Tel. (022) 409-209, e-mail: cac@justice.md

**CHISINAU
COURT OF APPEAL**

4 Teilor str. Chișinău, 2043
www.instante.justice.md
Tel. (022) 409-209, e-mail: cac@justice.md

16.11.23 № 4-35/3-2016.

Ministerul Justiției
secretariat@justice.gov.md

Cu referire la scrisoarea nr.03/10959 din 12 decembrie 2023, cu privire la avizarea *proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (revizuirea hărții judiciare)*, Curtea de Apel Chișinău comunică că, susține proiectul prezentat pentru avizare, propuneri și obiecții pe marginea proiectului examinat, nu sunt.

Cu stimă,

**Președinte interimar
al Curții de Apel Chișinău**

MÎRA Ghenadie

CURTEA DE APEL CAHUL

АПЕЛЛЯЦИОННАЯ ПАЛАТА КАХУЛ

Republica Moldova, MD-3909, or. Cahul,
str. Ștefan cel Mare, 30
tel. (299) 2 – 55 – 85, tel./fax. (299) 3-26-72
cahul@justice.md

Республика Молдова, MD-3909, г. Кахул
ул. Штефан чел Маре, 30
тел. (299) 2 – 55 – 85, тел./факс. (299) 3-26-72
cahul@justice.md

12.12.2023 nr. 3488

D-lui Stanislav COPEȚCHI
Secretar de stat

secretariat@justice.gov.md
ina.cintaret@justice.gov.md

Stimate Domn,

La solicitarea DVS., din 12.12.2023, nr. 10959, privind prezentarea obiecțiilor/propunerilor referitor la proiectul de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) (număr unic 1109/MJ/2023), Curtea de Apel Cahul susține pe deplin proiectul sus menționat și ideea propunerii legislative privind reorganizarea curților de apel prin fuzionarea Curții de Apel Cahul cu Curtea de Apel Comrat, formând o instanță unică Curtea de Apel Sud (sediul Central – Cahul, sediul secundar - Comrat).

Totodată, Curtea de Apel Cahul apreciază, că revizuirea hărții judiciare se va realiza din perspectiva numărului de locuitori în regiune, numărului de judecători în fiecare instanță, condițiile clădirii, accesului fizic, nivelului de activitate, volumului de lucru, localizării geografice, transportului și infrastructurii localității și cooperarea cu alți actori din sistemul de justiție, de care urmează a se ține cont în acțiunile de reorganizare a hărții judiciare.

Aspectele demografice, economice și sociale ale mun. Cahul denotă capacitatea necesară pentru a stabili sediul Curții de Apel Sud, în mun. Cahul, inclusiv din punct de vedere educațional de a oferi în perspectivă cadre profesionale sistemului judecătoresc, or în mun. Cahul se regăsesc toate gradele de învățământ, instituții preșcolare, gimnazii, licee, învățământul profesional, cât și Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul, și extensiunea Universității "Dunărea de Jos" din Galați.

Precizăm că, toate procesele judiciare la Curtea de Apel Cahul se desfășoară în limba română. Pentru persoanele care nu cunosc limba română traducerea se realizează prin intermediul traducătorului în sala de ședință, iar cea în scris, doar în cauzele penale.

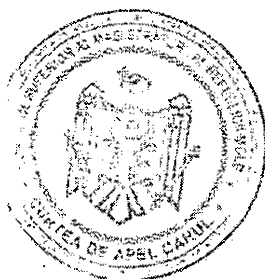
În circumscripția Curții de Apel Cahul se află Penitenciarul nr. 5 Cahul (izolator de urmărire penală), și Penitenciarul nr. 1 Taraclia. Totodată în mun. Cahul sunt concentrate sediile mai multor autorități publice centrale, cum sunt: Oficiul SUD Direcția General Teritorial al Centrului Național Anticorupție, Procuratura Anticorupție, - Procuratura pentru Combaterea

Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS), - Biroul Vamal Sud, cât și la nivelul Curții de Apel Cahul funcționează și Procuratura de Circumscripție Cahul.

În concluzie, Curtea de Apel Cahul reiterează că toate aspectele menționate corespund necesității sistemului judiciar cât și ale justițiabilului.

Cu respect,

**Președinte interimar al
Curții de Apel Cahul**

Galina VAVRIN

*Către: Ministerul Justiției Republicii Moldova
prin intermediul adresei de e-mail
- secretariat@justice.gov.md
- ina.cintaret@justice.gov.md.*

Poziția extinsă a Asociației Judecătorilor din Republica Moldova privind modificările propuse ale hărții judiciare

Asociația Judecătorilor din Republica Moldova dorește să exprime o opinie profund critică față de proiectul de lege privind modificarea hărții judiciare, cu un accent deosebit pe implicațiile acestuia asupra Judecătoriei Hîncești. Acest proiect de lege, care prevede restructurarea și redistribuirea sarcinilor judiciare între diferite instanțe, ridică serioase preocupări cu privire la impactul său asupra eficienței sistemului judiciar, accesului la justiție și calității actului de justiție.

Proiectul propune o serie de modificări, inclusiv reorganizarea instanțelor judecătorești și redistribuirea sarcinilor judiciare, care, după părerea noastră, nu sunt susținute de o analiză aprofundată sau de o înțelegere clară a consecințelor lor. În particular, propunerile care afectează Judecătoria Hîncești par să fie nejustificate și nepotrivite în contextul actual al sistemului judiciar din Republica Moldova.

Aceste modificări propuse vor aduce o supraîncărcare semnificativă asupra Judecătoriei Hîncești, prin atribuirea unui volum de lucru suplimentar și a responsabilităților pentru două instituții penitenciare. Această schimbare va crea un efort excesiv asupra judecătorilor și personalului acestei instanțe, ceea ce poate duce la întârzieri în procesarea cazurilor, scăderea calității deciziilor judiciare și, în cele din urmă, la o diminuare a încrederii publicului în sistemul de justiție.

Modificările propuse ignoră, de asemenea, problemele logistice și geografice. Redistribuirea sarcinilor judiciare între instanțe, fără a lua în considerare distanțele geografice și accesibilitatea, va genera dificultăți semnificative pentru cetățeni în

accesul la serviciile judiciare. Acest lucru este deosebit de problematic într-un sistem judiciar care ar trebui să prioritizeze accesul și comoditatea justițiabililor.

În plus, propunerile nu țin cont de considerațiile financiare. Extinderea jurisdicțiilor și reorganizarea instanțelor necesită resurse financiare substanțiale, care nu par să fie justificate în contextul actual economic și bugetar al țării. O astfel de extindere a responsabilităților fără o analiză detaliată a impactului financiar este imprudentă și poate duce la cheltuieli publice nejustificate.

Mai mult, aceste modificări vor avea un impact negativ asupra calității justiției. Supraîncărcarea judecătorilor și a instanțelor va duce inevitabil la o scădere a atenției acordate fiecărui caz în parte, ceea ce poate afecta grav calitatea deciziilor judiciare. Acest lucru este contrar obiectivelor de îmbunătățire a calității actului de justiție și de sporire a eficienței instanțelor judecătorești.

În lumina acestor probleme, Asociația Judecătorilor din Republica Moldova propune menținerea Judecătoriei Hîncești sub jurisdicția Curții de Apel Centru. Această abordare va menține stabilitatea și eficiența în administrarea justiției, va facilita accesul justițiabililor și va menține un nivel adecvat de resurse și suport pentru Judecătoria Hîncești. Acest lucru va reduce, de asemenea, necesitatea cheltuielilor suplimentare și va asigura o distribuție mai echitabilă a volumului de lucru între instanțe.

Modificările propuse ale hărții judiciare necesită o reconsiderare serioasă și o analiză detaliată a impactului lor asupra sistemului judiciar. Este esențial ca orice schimbare să fie realizată într-o manieră transparentă, consultativă și bazată pe o înțelegere clară a consecințelor sale. Solicităm implicarea activă a tuturor părților interesate, inclusiv a judecătorilor și a profesioniștilor din domeniul justiției, pentru a asigura că orice schimbare va servi într-adevăr intereselor justiției și cetățenilor.

Cu deosebit respect,

Președintele,

Asociației Judecătorilor din Republica Moldova

Victor Sandu

CONSILIUL SUPERIOR AL
MAGISTRATURII
JUDECATORIA EDINEȚ
or. Edineț, str. Ștefan Vodă, 1

Tel/fax 0 246 21848
e-mail: jed@justice.md

ВЫСШИЙ СОВЕТ
МАГИСТРАТУРЫ
ЕДИНЕЦКИЙ СУД
г. Единец, ул. Штефан Водэ, 1
Тел/факс 0 246 21848
e-mail: jed@justice.md

**Dezacordul Judecătoriei Edineț cu privire la Proiectul de Lege pentru
modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) (număr
unic 1109/MJ/2023) și anume privind activitatea Judecătoriei Edineț, sediul
Dondușeni după implementarea reformei de reorganizare a sistemului
judecătoresc**

La data de 13 decembrie 2023 în adresa Judecătoriei Edineț a parvenit informația Cancelariei de Stat cu privire la prezentarea avizelor/expertizelor a Proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative(privind revizuirea hărții judiciare) (număr unic 1109/MJ/2023), ținând cont că la modificările propuse este vizată și Judecătoria Edineț, întreg colectiv menționează următoarele:

În vederea asigurării calității actului de justiție, a eficienței sistemului judecătoresc, a distribuției echitabile a sarcinilor între instanțele judecătorești, a utilizării eficiente a fondurilor publice, precum și în vederea creării premiselor pentru specializarea judecătorilor și unificarea unui PIGD per instanță, a fost aprobată Legea 76/16 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești.

Într-adevăr gestionarea a celor 15 sedii din 45 existente anterior, a fost mai eficientă în marea majoritate a cazurilor, ca exemplu: raportarea statistică; repartizarea bugetului; raportarea anuală.

Anterior, Judecătoria Edineț și-a manifestat interesul de a reorganiza judecătoria Edineț, cu fuziunea judecătoriei Edineț cu Briceni și Dondușeni – Ocnîța, motivând că deplasarea justițiabililor și a angajaților în caz de construcția sediilor noi va fi mai accesibilă după scenariul indicat.

Însă, analizând art. I din Lege, Anexa nr. 2, în cazul Judecătoriei Edineț se atestă o schimbare considerabilă, după cum urmează: Edineț va fi compus din sediile- Central (Edineț), Briceni și Ocnîța; Dondușeni și Rîșcani va fuziona cu Drochia, formând judecătoria Drochia, iar sediul Glodeni, care anterior a aparținut judecătoriei Drochia va fuziona cu judecătoria Bălți, astfel, judecătoria Bălți va fi o instanță foarte mare compusă din 4 sedii: Bălți, Glodeni, Fălești și Sângerei.

Prin urmare, din nou va apărea necesitate de a gestiona cu o nouă instanță foarte mare (Judecătoria Bălți), compusă din patru sedii și mai mare decât actuala

judecătoria Edineț, problemă pusă la discuții inițial la înaintarea propunerilor de modificare a hărții judiciare de către Judecătoria Edineț.

Până la urmă, judecătoria Edineț a dat dovadă de o gestionare eficientă și eficace cu aceste 4 sedii: formând un colectiv unic, majorând rata de soluționare a dosarelor, sporind încrederea cetățenilor în justiție, fapt dovedit de participarea în foarte scurt timp la Proiectul „Instanțe Model” și Titlu oferit în 3 domenii de excelență:

Managementul calității;

Performanța instanței judecătorești;

Servicii online.

Astfel, urmare a reorganizării potrivit legii 76, Judecătoria Edineț a activat cu 16 posturi de judecători potrivit statul de personal, efectiv 15 posturi și a reușit să formeze specializări (complete de judecată) în contencios administrativ, insolvabilitate, instrucție în raza Penitenciarului. Fapt ce nu va permite în caz dacă sediul Dondușeni va fi redus de la judecătoria Edineț.

În ceea ce privește accesul justițiabililor din Dondușeni la sediul central Edineț, zilnic sunt rute Dondușeni – Edineț la orele: 07:10; 09:00; 10:50 și respectiv Edineț- Dondușeni: 7:25; 11: 20; 13:20, mai mul, municipiul Edineț a devenit un oraș SMART de viitor, unde au fost amenajate stații de așteptare și orașul a fost dotat cu 8 autobuze noi, astfel, în colaborare cu primăria și autogara va fi posibil de deschis rute noi către sediile secundare ale judecătorie Edineț, prin urmare, vom asigura accesul la justiție pentru toți cetățenii, inclusiv din raionul Dondușeni, ceea ce va fi mai cu dificultate să se deplaseze angajații și justițiabilii din Dondușeni în raionul Drochia, deoarece la moment calea ferată nu activează.

Totodată, după un efort mare toți angajații judecătoriei Edineț la moment sunt o echipă consolidată, s-au conformat cu drumul pe care trebuie să î-l parcurgă, către sediul Central Edineț și nu întâmpină dificultăți.

Totodată, dacă să măsurăm în cantități măsurabile în km, distanța de la Dondușeni către Drochia este de 36 km, pe lângă distanța Dondușeni- Edineț (35 km), distanță identică pe care justițiabilul trebuie să o parcurgă sau într-o direcție sau în alta.

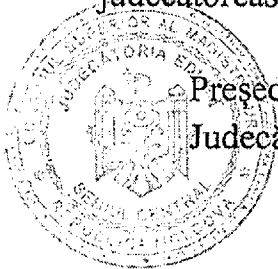
După o analiză, a Proiectului prezentei Legi ținem să menționăm că, pentru optimizarea hărții judiciare este necesar de a crea condiții pentru îmbunătățirea calității actului justiției și de a asigura o mai bună utilizare a finanțelor publice în sectorul judecătoresc, de o repartizare uniformă a judecătorilor și personalului per instanță, cu scopul de a asigura un volum de lucru relativ egal printre instanțele judecătorești/judecători, însă, judecătoriile Edineț, Drochia și Bălți, din nou se vor

confrunța cu pierderea timpului efectiv de muncă și cheltuirea banilor publici în vederea desfășurării procedurilor organizatorice, după cum urmează:

- Elaborarea și aprobarea structurii instanțelor judecătorești;
- Elaborarea și aprobarea statelor de personal pentru judecătoriile nou-create;
- Repartizarea și aprobarea efectivului-limită pe instanțe;
- Inițierea procedurilor de preavizare, concediere în conformitate cu art. 88 și 88¹ din Codul muncii;
- Întocmirea listelor privind transferul personalului din cadrul secretariatelor judecătoriilor fuzionate în judecătoriile nou-create;
- Estimarea surselor necesare pentru plata tuturor indemnizațiilor de concediere personalului care urmează a fi disponibilizat;
- Desfășurarea procedurilor de transferare și disponibilizare a personalului din judecătoriile fuzionate;
- Adoptarea deciziei de transmitere a bunurilor cu nominalizarea comisiilor de transmitere a bunurilor;
- Efectuarea inventarierii patrimoniului instanțelor care fuzionează și întocmirea actelor de inventariere;
- Întocmirea actelor de transmitere și transmiterea bunurilor, creanțelor, datoriilor și documentației.

În concluzie, toate aceste modificări nu va atinge sarcina de bază a acestui proiect de Lege, de a aduce justiția cât mai aproape de agenții economici mici și mijlocii și de a o face cât mai accesibilă pentru justițiabili, în rezultat, la iar efortul depus, doar se vor înlocui sediile și se va duce la cheltuieli suplimentare.

Astfel, în vederea minimalizării cheltuielilor banilor publici și eficientizării procesului de reorganizare a sistemului judecătoresc, precum și a evitării trecerii subite de la un mod de organizare la altul, tindem să menționăm că avînd în vedere amplasarea geografică a judecătoriilor, distanța dintre acestea, infrastructura drumurilor și transporturilor este cel mai efectiv de a nu modifica harta judecătorească pentru instanțele Edineț, Drochia și Bălți.

Președintele interimar al
Judecătoriei Edineț

Lilia Turcan

MD-3800, UTA Gagauzia
mun. Comrat, str. Lenin 242, tel: 2-37-07

MD-3800, АТО Гагаузия
мун. Комрат, ул. Ленина 242, тел: 2-37-07

№16690 din " 19 "12. 2023

Consiliul Superior al Magistraturii
MD-2009, mun. Chisinau, str. Mihai Eminescu nr. 5

Agentia de Administrare a Instantelor
Judecatoresti
MD-2012, mun. Chisinau, bd. Stefan cel Mare
nr.124 «B»

Realizarea reformei Hărții Judiciare a fost una dintre principalele acțiuni prevăzute în Strategia de reformă a sectorului justiției 2011-2016 și în Planul de acțiune pentru punerea sa în aplicare (Acțiunea 1.1.1). În conformitate cu Legea nr. 76 din 21.04.2016 privind reorganizarea instanțelor judecătorești, reforma a fost planificată pentru o perioadă de 10 ani, începând cu 01.01.2017 și până pe 31.12.2027.

Prin efectul Legii nr.76 din 21.04.2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, instanțele judecătorești din Republica Moldova au fuzionat prin contopire, fiind instituite de la 44 la 15 instanțe de judecată, cu stabilirea sediului Central și a celor secundare, care și-au început activitatea la 01.01.2017.

Conform art. 2 alin. (2), art. 3 alin.(3) al Legii nr. 76 din 21.04.2016, unificarea sediilor judecătorilor se va efectua treptat, până în data de 31.12. 2027, iar până la crearea condițiilor de funcționare într-un sediu unic, judecătorii vor continua să activeze în sediile judecătorilor fuzionate.

Scopul urmărit la adoptarea actului normativ vizat a constituit asigurarea calității actului de justiție, a eficienței sistemului judecătoresc, a distribuției echitabile a sarcinilor între instanțele judecătorești, a utilizării eficiente a fondurilor publice, precum și în vederea creării premiselor pentru specializarea judecătorilor.

Începând cu 01.01.2017, Judecătoria Comrat își desfășoară activitatea în trei sedii: Central, Ceadâr-Lunga și Vulcănești.

În prezent, Judecătoria Comrat are posibilitatea de a plasa în sediul Central toți angajații unuia dintre sediile Vulcănești sau Ceadâr-Lunga în același timp.

Astfel, întrucât la sediul Central s-au creat condițiile necesare, eu, în calitate de președinte al Judecătoriei Comrat, solicit transferul în cel mai scurt timp a funcțiilor de judecători și angajați ai unuia dintre sediile Vulcănești sau Ceadâr-Lunga în sediul Central, care va face posibilă specializarea judecătorilor, asigurând o îmbunătățire a calității actului judiciar, a eficienței Judecătoriei Comrat, precum și a utilizării rezonabile și optime a fondurilor publice alocate instanței.

Ca opinie la raportul cu privire la reorganizarea Hărții Judiciare e de menționat că revizuirea Hărții Judiciare prin fuzionarea sediilor Vulcănești și Ceadâr- Lunga la sediul central Comrat ar fi o opțiune optimă (corespunde statutului UTA Gagauzia). Astfel se va menține status *quo*-ului al judecătoriei Comrat din considerente politice.

La prima etapă în sediul central Comrat va fi posibil de amplasat 6 judecători, și 4 judecători altui sediu, astfel va fi posibil de a efectua specializarea judecătorilor în materie penală și civilă.

Astfel, potrivit datelor din raporturi statistice, numărul de dosare pentru sediile:
sediul Central - 5020 dosare (5 posturi de judecători (din care un judecător suspendat), din care 1 judecător – specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ, 1 – judecător de instrucție, 1 - specializat în examinarea cauzelor de insolabilitate);

sediul Ceadâr-Lunga – 1728 dosare; (3 posturi de judecători)

sediul Vulcănești – 764 dosare (2 posturi de judecător, 1 judecător activează, căruia ca președintele instanței sunt repartizate doar 50% din dosare, un judecător suspendat.).

Sarcina per 1 judecător în sediul Central a constituit 1255 dosare, sediul Vulcănești – 764 dosare, iar în sediul Ceadâr-Lunga – 576 dosare.

În afară de aceasta, efectuând analiza cheltuielilor pentru întreținerea sediilor, luând în considerare numărul personalului, ajungem la concluzia că suma cheltuielilor per 1 persoană constituie:

sediul Central – 179360,9 lei

sediul Ceadâr-Lunga – 186885,9 lei

sediul Vulcănești – 146972,5 lei.

Eliberarea a funcției de șofer, îngrijitor încăperi, administrator va permite să introducă noi funcții de care instanța a fost redusă, dar de care avem nevoie de urgentă.

Reieșind că distanța dintre birourile judecătoriei Comrat nu este prea mare: Comrat și Vulcănești este de numai 80 km, dar dintre Comrat și Ceadâr-Lunga 37 km., dintre Vulcănești și Ceadâr-Lunga 79 km., prin urmare, este complet irațional să menținem în continuare trei clădiri.

Această fuziune va face posibilă reglementarea volumului de muncă al judecătorilor și formarea completelor specializat, precum și componența colegiilor.

Prin urmare, va fi respectat cu mai multă diligență aspectul asigurării distribuiri aleatorii uniforme a cauzelor (volumului de lucru).

În plus, această unificare va îmbunătăți și starea tehnică și materială a instanței: costurile suportate pentru întreținerea clădirii ar putea fi redirecționate către achiziționarea de echipamente informatice mai productive, achiziționarea unui alt sistem de videoconferință, care este foarte necesar în acest moment.

E de menționat ca pe data de 19 aprilie 2023 de către AAIJ a fost emis aviz în privința transferului posturilor de judecător și angajați din sediul Ceadâr-Lunga în alte sedii dar până la moment nu sa realizat.

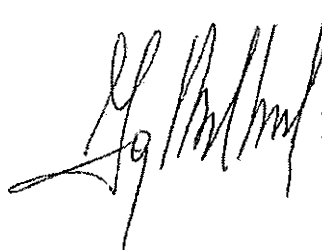
În consecință, analizând situația existentă în Judecătoriei Comrat, informații statistice privind sarcina lunară per judecător, precum și necesitatea sporirii randamentului și calității de înfăptuire a actului de justiție, utilizării raționale a resurselor financiar, în vederea implementării prevederilor Legii nr.76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești și art. 4, 17 și 24 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, consider oportun examinarea posibilității de a fi transferate posturile de judecător, cu toți angajați unul dintre sedii Vulcănești sau Ceadâr-Lunga la sediul Central.

Anexă: Avizul Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești din
19.04.2023 pe 4 file

Cu stimă,

**Președinte
al Judecătoriei Comrat**

Ex. L. Ivanciuc
Tel: 0 298 25897

Igor BOTEZATU

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/20524 din 22.12.2023

La nr.18-69-12930 din 11.12.2023

Ministerul Justiției

Copie: Cancelaria de Stat

Prin prezenta, cu referire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) (număr unic 1109/MJ/2023), comunicăm următoarele.

Potrivit art.25 alin.(1) al Legii integrității nr.82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass-mediei.

În acest sens, în conformitate cu prevederile art.25 alin.(3) lit.a), art.28 alin.(4) al Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate.

Proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări.

Urmare celor expuse, solicităm condescendent expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.

Director

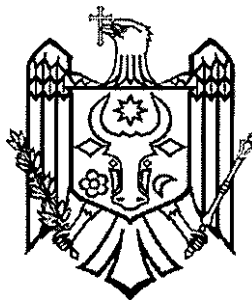
Digitally signed by Pînzari Alexandr
Date: 2023.12.22 10:38:20 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandr PÎNZARI

REPUBLICA MOLDOVA
Curtea de Apel Bălți

MD-3100, mun. Bălți,
str. Ștefan cel Mare 54,
tel.: +373(231)22053/20392
fax: +373(231)23143
e-mail: cab@justice.md
web page: instante.justice.md

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
Апелляционная Палата
Бэлць
MD- 3100, мун. Бэлць,
ул.Штефан чел Маре,54
тел.: +373(231) 22053/20392
факс: +373(231)23143
e-mail: cab@justice.md
web page: instante.justice.md

Nr. 26178 din 19.12.2023

Ministerul Justiției al Republicii Moldova

Email: secretariat@justice.gov.md
ina.cintaret@justice.gov.md

Copia pentru informare: Cancelaria de Stat a R.M.

Email: cancelaria@gov.md

Consiliul Superior al Magistraturii

Email: secretariat@csm.md

Cu referire la solicitarea Ministerului Justiției nr. 03/10959 din 12 decembrie 2023, parvenită în adresa Curții de Apel Bălți, fiind înregistrată cu nr. de intrare 671, precum și solicitarea Consiliului Superior al Magistraturii, parvenită în adresa Curții de Apel Bălți la data de 13 decembrie 2023, fiind înregistrată cu nr. de intrare 674, cu privire la prezentarea propunerilor la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative, (privind revizuirea hărții judiciare) (**număr unic 1109/MJ/2023**), instanța de apel Vă informează că proiectul de Lege menționat, precum și nota informativă, au fost studiate la ședința operativă a judecătorilor colegiului penal și contravențional/civil și de contencios administrativ din cadrul Curții de Apel Bălți.

În urma studierii proiectului de lege privind revizuirea hărții judiciare, instanța de apel a ajuns la concluzia că proiectul este binevenit, în sensul în care, în contextul modificărilor propuse vor fi implementate necesitățile întregului sistem judiciar și ale justițiabililor în ansamblu, totodată asigurându-se independența și integritatea sectorului justiției.

În urma imlementării proiectului propus, urmează să se atingă scopul propus de îmbunătățire a calității actului de justiție prin asigurarea repartizării uniforme a volumului de lucru în instanțele judecătorești prin redistribuirea unor judecătorii de la un sediu anterior, stabilit prin Legea nr. 76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești.

În acest context, în vederea identificării modului optim de reorganizare a sistemului judecătoresc în contextul revizuirii unor sedii secundare între instanțele judecătorești, la caz a fost necesară modificarea Legii nr. 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești.

În contextul implementării modificărilor propuse în proiectul de Lege, de a transfera sediul Glodeni din Judecătoria Drochia și de a fi trecut în cadrul Judecătoriei Bălți, precum și de a transfera sediul Dondușeni în cadrul Judecătoriei Drochia, instanța de apel î-și exprimă acordul cu privire la optimizarea hărții judiciare, din considerentul amplasării sediilor judecătoriilor și infrastructura căilor de acces la instanțele de judecată reorganizate, precum și asigurarea distribuirii echitabile a sarcinilor între instanțele judecătorești.

Cu referire la expunerea opiniei în privința transferării Judecătoriei Ungheni din circumscripția Curții de Apel Bălți, considerăm oportună modificarea propusă, întrucât ar facilita foarte mult volumul de lucru diferențiat între Curțile de Apel Chișinău și Bălți, totodată ar facilita parcurgerea distanței mai mică de la Ungheni la Bălți (77 km.), față de parcurgerea distanței de 104 km. de la Ungheni la Chișinău, în cazul contestărilor cu apel sau recurs a hotărârilor/sentițelor Judecătoriei Ungheni.

Locația îndepărtată nu trebuie să constituie un impediment pentru participarea în mod efectiv a părților la procedurile judiciare. De asemenea, accesibilitatea se referă și la modul de acces în sedii a persoanelor cu probleme de sănătate.

În contextul aspectelor enunțate supra, și cu referire la finalitățile urmărite de promovare a prezentului proiect, la aspectul redenumirii Curții de Apel Bălți în Curtea de Apel Nord, instanța de apel nu are careva obiecții, or, scopul proiectului implică o cooperare judiciară consolidată prin norme juridice uniforme, în scopul ameliorării situației și sporirii eficienței instanțelor judecătorești.

Cu respect,

**Vicepreședintele interimar
al Curții de Apel Bălți**

Digitally signed by Scutelnic Gheorghe
Date: 2023.12.19 09:53:25 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Gheorghe Scutelnic

Ex.: Șefa Direcției Sistematizare, Generalizare și Relații Publice T.Țurcanu

Consiliul Superior al Magistraturii
Judecătoria Strășeni
(Sediul Central)
MD- 3701, mun. Strășeni
str. Ștefan cel Mare, 86
tel./fax 0 (237) 2-26-28
e-mail: jst@justice.md

The Supreme Council of Magistrates
Strășeni District Court
Strășeni Office
MD- 3701, mun. Strășeni
86 Ștefan cel Mare și Sfânt street.
tel. number /fax 0 (237) 2-26-28

Nr. 1766 din 31 01 2024

Domnului Stanislav **COPETCHI**
Ministerul Justiției
Secretar de Stat

Prin prezenta, Judecătoria Strășeni Vă informează că, la data de 30 ianuarie 2024 a parvenit solicitarea D.V.S. număr unic **1109/MJ/2023** privind examinarea proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (revizuirea hărții judiciare).

Astfel, în urma examinării documentelor anexate careva obiecții, recomandări nu sunt din motiv că, Judecătoria Strășeni nu este vizată în modificările propuse.

Cu respect,

Președintele interimar
al Judecătoriei Strășeni

Sergiu OSOIANU

Executor: Stratian Igor
Tel.0(237) 2-85-10

**CONSILIUL SUPERIOR AL
MAGISTRATURII
AL REPUBLICII MOLDOVA
JUDECĂTORIA CAHUL**

*MD-3909, or. Cahul, str. M. Frunze 62
Tel. (239) 2-46-82*

Nr. 1549 din 01.02.24

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

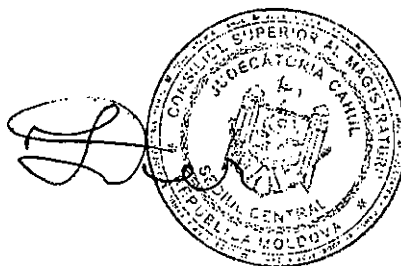
La data de 30.01.2024 prin intermediul poștei electronice a instanței a parvenit solicitarea referitor la avizarea în formă scrisă referitor la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) înregistrat la Cancelaria de Stat cu număr unic 1109/MJ/2023.

La cele solicitate, Judecătoria Cahul, Vă comunică că din partea instanței nu sunt obiecții și recomandări pe marginea proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) înregistrat la Cancelaria de Stat cu număr unic 1109/MJ/2023.

Cu respect,

**Președinte interimar al
Judecătoriei Cahul**

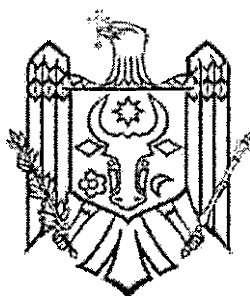
Ex. Șef secretariatului
Urdea-Pocotilă V.
Tel. (0299) 2-47-71

Leonid TURCULEȚ

REPUBLICA MOLDOVA
Curtea de Apel Bălți

MD-3100, mun. Bălți,
str. Ștefan cel Mare 54,
tel.: +373(231)22053/20392
fax: +373(231)23143
e-mail: cab@justice.md
web page: instante.justice.md

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
Апелляционная Палата
Бэлць
MD- 3100, мун. Бэлць,
ул.Штефан чел Маре,54
тел.: +373(231) 22053/20392
факс: +373(231)23143
e-mail: cab@justice.md
web page: instante.justice.md

Nr. 2180 din 31.01.24

Ministerul Justiției al Republicii Moldova

Email: secretariat@justice.gov.md
ina.cintaret@justice.gov.md

Cu referire la solicitarea Ministerului Justiției nr. 03/877 din 30 ianuarie 2024, parvenită în adresa Curții de Apel Bălți, fiind înregistrată cu nr. de intrare 46, cu privire la prezentarea propunerilor suplimentare la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative, (privind revizuirea hărții judiciare) (**număr unic 1109/MJ/2023**), instanța de apel Vă informează că proiectul de Lege menționat, precum și nota informativă, însoțită de sinteza obiecțiilor și propunerilor, au fost studiate la ședința operativă a judecătorilor colegiului penal și contravențional/civil și de contencios administrativ din cadrul Curții de Apel Bălți.

În contextul implementării modificărilor propuse în proiectul de Lege, instanța de apel și-a exprimat acordul cu privire la optimizarea hărții judiciare prin răspunsul formulat și expediat în adresa Ministerului Justiției al R.M. și a Cancelariei de Stat, cu nr. de ieșire 26178 din 19.12.2023, din considerentul amplasării sediilor judecătoriilor și infrastructura căilor de acces la instanțele de judecată reorganizate, precum și asigurarea distribuirii echitabile a sarcinilor între instanțele judecătorești.

Cu referire la finalitățile urmărite de promovare a proiectului de lege privind revizuirea hărții judiciare, instanța de apel a ajuns la concluzia că proiectul este binevenit, nu necesită expunerea eventualelor obiecții noi sau a recomandărilor, în sensul în care vor fi implementate necesitățile întregului sistem judiciar și ale justițiabililor în ansamblu, urmând să se atingă scopul propus de îmbunătățire a calității actului de justiție prin asigurarea repartizării uniforme a volumului de lucru în instanțele judecătorești.

Cu respect,

Președintele

Curții de Apel Bălți

Ion Talpa

Ex.: Șefa Direcției Sistematizare, Generalizare și Relații Publice T. Țurcanu

MD - 3805, mun. Comrat, str. Lenin,
177 tel./fax: (+ 373 298) 23446
email: caco@justice.md

MD - 3805, мун. Комрат, ул. Ленина,
177
тел./факс. (+373 298) 23446
email: caco@justice.md

Nr. 302 din 05 februarie 2024
La 03/877 din 30 ianuarie 2024

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA
Domnului Stanislav COPETCHI

La solicitarea Dumneavoastră din 30 ianuarie 2024, parvenită la Curtea de Apel Comrat la 30 ianuarie 2024 și înregistrată cu nr. de intrare 169/e cu privire la modificarea unor acte normative (privind revizuirea hârtii judiciare), înregistrat de Cancelaria de Stat cu nr. unic 1109/MJ/2023, Vă comunicăm următoarele:

I. În vederea stabilirii echilibrului real în activitatea judiciară între instanțe de apel inițial autorul proiectului a propus comasarea Curții de Apel Comrat cu Curtea de Apel Cahul întru formarea Curții de Apel Sud.

„III. Curtea de Apel Sud (cu sediul în municipiul Comrat):

- 1) Judecătoria Comrat (Comrat, Ceadâr - Lunga);
- 2) Judecătoria Cahul (Cahul, Cantemir, Taraclia, Vulcănești);
- 3) Judecătoria Cimișlia (Cimișlia, Basarabeasca);
- 4) Judecătoria Hîncești (Hîncești, Leova).”

Suntem de opinie, că *doar această variantă de reorganizare* a curților de apel amplasate la sudul Republicii Moldova *este cu adevărat corectă*, reieșind din următoarele considerente:

1) În primul rând, art. 20 alin. (1) Legea nr. 344-XIII din 23.12.1994 „Privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz Yeri)” prevede, că „*curtea de apel cu sediul în municipiul Comrat este o instanță* de gradul doi față de instanțele judecătorești ierarhic inferioare...”.

2) În al doilea rând, din punct de vedere al poziționării geografice și căilor de circulație - municipiul Comrat se află în centrul regiunii sud, la distanțe relativ egale între circumscripțiile teritoriilor administrative din sudul țării.

II. Totodată, administrația Curții de Apel Comrat analizând efectele proiectului de lege în varianta finală (parvenită la 30.01.2024) este de opinie că, dacă reorganizarea instanțelor de apel, situate la sudul Republicii Moldova va fi efectuată în modul prevăzut în proiectul vizat, și anume, prin fuzionarea Curții de Apel Comrat cu Curtea de Apel Cahul, există o probabilitate înaltă că vom ajunge la consecințe negative, analogice cu cele care au apărut în urma reorganizării instanțelor judecătorești în anul 2017, când s-au depistat probleme esențiale de

gestionarea sediilor secundare, dintre care se enumeră: tergiversarea procesului de asigurare a sediilor secundare cu mijloacele fixe necesare și deservirii clădirilor acestora.

Un efect negativ se va răspândi asupra obiectivului de operativitate: operativitatea luării deciziilor administrative în situații de criză sau situații excepționale.

Suntem de opinie că specializarea pe sedii va avea un impact negativ pentru justițiabili. Spre exemplu, în situația când cauzele civile vor fi examinate la Comrat, înseamnă că toți locuitorii din circumscripția Curții de Apel Sud vor fi nevoiți să se deplaseze la Comrat și invers, dacă cauzele penale vor fi examinate la Cahul, toți locuitorii din circumscripția Curții de Apel Sud vor fi nevoiți să deplaseze la Cahul.

Totodată, specializarea pe sedii va crea consecințe negative pentru planificarea activității avocaților și procurorilor. Deplasările avocaților și procurorilor într-o singură zi din oficiul central în oficiul secundar și invers, vor împiedeca la organizarea activității acestora într-un mod efektiv. Mai mult vor suferi avocații, precum că cunoaștem bine că fără participarea lor procesul nu se efectuează în principiu.

Astfel, administrația Curții de Apel Comrat ajunge la concluzia că una din cele mai bune soluții (referitor la proiectul de lege în varianta finală) este:

- a) Crearea în fiecare sedii câte 3 colegii judiciare (9 judecători la sediul central și 9 judecători la sediul secundar al Curții de Apel Sud), asigurând posibilitatea examinării a tuturor tipuri de cauze în fiecare sediu;
- b) Asigurarea exercitării funcțiilor de președinte și șef al secretariatului în sediul central al Curții de Apel Sud și respectiv – exercitării funcțiilor de vicepreședinte și șef adjunct al secretariatului în sediul secundar al Curții de Apel Sud.

**Președinte interimar
al Curții de Apel Comrat**

MIRONOV ANDREI

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**

mun. Chișinău, str. Teilor 4, MD - 2043
www.instante.justice.md
Tel. (022) 409-209, e-mail: cac@justice.md

**CHISINAU
COURT OF APPEAL**

4 Teilor str. Chișinău, 2043
www.instante.justice.md
Tel. (022) 409-209, e-mail: cac@justice.md

04 Ph 14 No 435/6-184

Ministerul Justiției
secretariat@justice.gov.md
ina.cintaret@justice.gov.md

Cu referire la scrisoarea nr. 03/877 din 30 ianuarie 2024, cu privire la *proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (revizuirea hărții judiciare)*, **nr. unic 1109/MJ/2023**, Curtea de Apel Chișinău comunică că, susține proiectul prezentat pentru avizare, cu următoarele propuneri:

- La anexa nr. 3 din proiectul legii, în vederea asigurării echilibrului volumului de activitate a curților de apel, propunem arondarea judecătoriei Orhei în circumscripția Curții de Apel Bălți deoarece în competența Curții de Apel Chișinău sunt atribuite cele mai mari judecătoria din țară, cu cel mai mare număr mare de localități și populație iar pe parcursul ultimilor ani Curtea de Apel Chișinău înregistrează o continuă creștere a volumului de dosare aflate pe rol, ajungând la un volum record pe țară, raportat la numărul mic de judecatori și angajați, de aceea, ținând cont de faptul că, în competența judecătoriei Orhei sunt atribuite un număr mare de localități, inclusiv instituții penitenciare, considerăm că, atribuirea acestei judecătoria în competența Curții de Apel Bălți ar permite descărcarea semnificativă din volumul de activitate a Curții de Apel Chișinău ceea ce efectiv ar contribui la optimizarea activității instanței în vederea asigurării calității actului de justiție și examinarea cauzelor în termen rezonabil, acestea fiind și obiectivele proiectului legii. Propunerea supra, rezultă și din localizarea geografică și infrastructura rutieră între ambele localități, care permit deplasarea fără dificultăți a justițiabililor atât la sediul central al instanței cât și la cele secundare, unele din ele, aflându-se la o distanță mult mai mare față de mun. Chișinău decât de mun. Bălți.

- Propunem menținerea denumirii curților de apel pe motiv că, redenumirea instanțelor va implica cheltuieli suplimentare în legătură cu schimbarea tuturor documentelor instituționale, schimbarea ștampilelor deținute de instanță, a afișelor, inscripțiilor, registrelor, contractarea serviciilor etc. însă, bugetul aprobat de Curte pentru anul 2024 nu prevăd surse pentru acoperirea acestor cheltuieli iar nota informativă, privind fundamentarea economică-financiară a proiectului legii, nu prevede alocarea unor resurse financiare suplimentare în acest sens și nici nu conține informații care să menționeze acest fapt.

Alte obiecții și propuneri pe marginea proiectului legii supra, nu sunt.

Cu stimă,

**Președinte interimar
al Curții de Apel Chișinău**

ex. A. Roșca, tel. 022635417

MÎRA Ghenadie

**CURTEA DE APEL
CAHUL**

**АПЕЛЛЯЦИОННАЯ
ПАЛАТА КАХУЛ**

Republica Moldova, MD-3909, mun. Cahul,
Кахул
str. Ștefan cel Mare, 30
tel. (299) 2 – 55 – 85, tel./fax. (299) 3-26-72
3-26-72

Республика Молдова, MD-3909, г.
ул. Штефан чел Маре, 30
тел. (299) 2 – 55 – 85, тел./факс. (299)

cahul@justice.md

cahul@justice.md

02.02.2024

nr. *343*

D-lui Stanislav COPETCHI
Secretar de stat

secretariat@justice.gov.md
ina.cintaret@justice.gov.md

Stimate Domn,

În urma studierii proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) (număr unic 1109/MJ/2023), Curtea de Apel Cahul susține pe deplin propunerea legislativă privind reorganizarea curților de apel prin crearea Curții de Apel Sud cu două sedii: *sediul principal în mun. Cahul și sediul secundar în mun. Comrat.*

Totodată, Curtea de Apel Cahul vine cu următoarea propunere.

Potrivit proiectului menționat, sediul Leova al Judecătoriei Cimișlia urmează a fi atribuit Judecătoriei Hîncești care se va afla în circumscripția Curții de Apel Centru.

Din punct de vedere teritorial-administrativ raionul Leova se află în partea de sud a țării la o distanță de 73,5 km față de municipiul Cahul și la o distanță de 94,4 km față de municipiul Chișinău. (*distanțe generate de Google Maps*)

Astfel, luând în considerație distanțele geografice observăm amplasarea teritorială a raionului Leova mai favorabilă de municipiul Cahul comparativ cu municipiul Chișinău, ceea ce este în beneficiul justițiabililor.

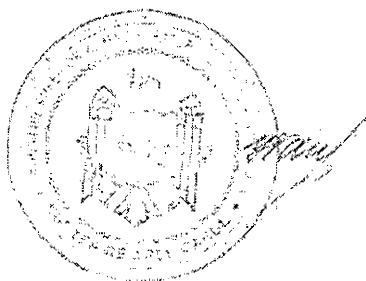
Curtea de Apel Cahul ca soluție optimă pentru îmbunătățirea calității justiției, inclusiv prin asigurarea repartizării uniforme a volumului de lucru în instanțele judecătorești, consideră oportun ca Judecătoria Leova să rămână în continuare ca instanță secundară a Judecătoriei Cimișlia sau să fie atribuită Judecătoriei Cahul

pentru a face parte din circumscripția Curții de Apel Sud. Or, conform proiectului Judecătoria Cimișlia și Cahul fac parte din circumscripția Curții de Apel Sud.

Precizăm că, anterior Judecătoria Leova și Judecătoria Cimișlia se aflau în circumscripția Curții de Apel Cahul (Tribunal), jurisdicție care corespundea interesului public de acces la justiție, fiind acceptată și de justițiabilii acestor raioane.

Ca argument adițional, evidențiem că propunerea înaintată va asigura și reducerea volumului de muncă a Curții de Apel Chișinău.

**Cu respect,
Președintele Interimar al
Curții de Apel Cahul**

Galina VAVRIN

Администрация Вулканештского района

Парламент Республики Молдова
мун.Кишинэу бул.Кишинэу, ул.Штефан чел Маре 105

Министерство Юстиции Республики Молдова
мун.Кишинэу, ул.31 августа 1989, №82

Высший Совет Магистратуры
мун.Кишинэу, ул.Михай Еминеску 5

Агентство по администрированию судебных инстанций
мун.Кишинэу, бул.Штефан чел Маре 124 «В» 2 этаж

для сведения: **Правозащитная Ассоциация Promo-LEX**
мун.Кишинэу, ул. Петру Мовилэ 23/13

Институт Европейской политики и Реформ
мун.Кишинэу, ул. Букурешть 90 оф.20

Администрация Вулканештского района, выступая в защиту Конституционных прав жителей района **Вулканешть** на доступ к правосудию, обращается в Ваш адрес с просьбой пересмотреть и отменить решение Высшего Совета Магистратуры от 22.06.2023 года о ликвидации суда Комрат офис Вулканешть и передачу подсудности дел по территориальной компетенции в суд Кахул.

По данному факту имеется также проект Закона о внесении изменений в Закон о **судоустройстве №514/1995г.** и Закон о **реорганизации судебных инстанций 76/2016г.**, согласно которых район Вулканешть будет входить в округ суда Кахул. **Настоящие изменения вступают в силу с 01.03.2024.**

Не возникает никаких сомнений, что в будущем произойдет полное слияние судов путём закрытия суда офис Вулканешть и в итоге будет функционировать общий суд Кахул с местом расположения в мун.Кахул.

Согласно ст.52-53 Закона О местном публично управлении, Председатель района представляет район в отношениях с Правительством, другими центральными органами публичной власти, с отечественными и зарубежными физическими и юридическими

лицами, а также в судебных инстанциях. В основные полномочия председателя района входит обеспечивать соблюдение Конституции, законов и других нормативных актов в интересах жителей района.

Всем известно из прессы, что в настоящее время в суде Кахул центральный офис не хватает судей, так как некоторые были переведены в суд Кишинэу.

По этой причине для работы в суде Вулкэнешть нет судей, что приведет к закрытию офиса.

Считаем необходимым привести аргументы о том, что ликвидация суда Вулкэнешть приведет к большим проблемам для жителей района, которые будут лишены доступа к правосудию и соответственно реформа судебной системы приведет к отрицательным результатам.

В суде офис Вулкэнешть рассматривается большое количество гражданских дел жителей района Вулкэнешть, которые могут восстановить свои права, также созданы хорошие условия, сделан капитальный ремонт здания суда.

Нелогичным является идея строительства новых зданий и растрата дополнительных миллионов лей из государственного бюджета при условии, когда имеются действующие суды.

Ликвидация суда Вулкэнешть приведет к тому, что жители района вынуждены будут ездить в г.Кахул, который расположен на расстоянии не менее 65 километров от сел Етулия и Чишмикой, это приведет к большим затратам на дорогу и повлияет на материальное положение граждан. При таких условиях многие жители района не смогут обращаться в суд в другой район для защиты своих прав, что противоречит реформе правосудия, то есть **граждане будут лишены свободного доступа к правосудию.**

Территориальное распределение дел является эффективным, поскольку, все гражданские и уголовные дела рассматриваются в одном суде по месту жительства свидетелей, потерпевших и подсудимых.

Агентство по администрированию судебных инстанций продвигает реформу, однако не проведены никакие консультации на местах, для выяснения реального положения дел и поиска решений с целью соблюдения в первую очередь прав граждан.

Целью реформы должно быть улучшение работы судебной системы и повышение доступа граждан к правосудию, однако ликвидация суда имеет эффект действия против граждан.

Для решения таких вопросов необходимо изучить реальную практику работы суда с учетом интересов граждан.

Для эффективной борьбы с преступностью, полиция, прокуратура и суд должны находиться в одном районе, в этом случае будет обеспечен контроль над расследованием преступлений, а также будут уменьшены сроки рассмотрения дел в суде по месту жительства свидетелей, потерпевших и подсудимых.

При рассмотрении уголовных дел в другом районе, участники не смогут приезжать в суд Кахул, виновные долгое время не будут наказаны, а потерпевшие будут ждать годами справедливости.

Кроме того, реформа противоречит Конституции РМ и действующему законодательству об особом правовом статусе Гагаузии.

Согласно ст.111 Конституции Республики Молдова, Гагаузия – это автономно-территориальное образование с особым статусом как форма самоопределения гагаузов, являющееся составной и неотъемлемой частью Республики Молдова, которое самостоятельно, в пределах своей компетенции, в соответствии с положениями

Конституции Республики Молдова, решает вопросы политического, экономического и культурного характера в интересах всего населения. На территории автономно-территориального образования Гагаузия гарантируются все права и свободы, предусмотренные Конституцией и законодательством Республики Молдова.

Согласно Закона № 764-XV Об административно-территориальном устройстве Республики Молдова от 27.12.2001 года, территория Республики Молдова в административном отношении подразделяется на административно-территориальные единицы: села, города, районы и автономное территориальное образование Гагаузия.

Согласно ст.20 Закона Республики Молдова № 344 Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери) от 23.12.1994 года, Апелляционная палата с местонахождением в муниципии Комрат является судом второй инстанции по отношению к нижестоящим судам и рассматривает в качестве суда первой инстанции наиболее сложные гражданские, административные и уголовные дела.

Вулкэнештский район входит в состав АТО Гагаузия и компетенция рассмотрения уголовных дел в суде не может быть передана в район Кахул, так как это противоречит указанным выше нормативным актам.

Население в данном регионе относится к национальным меньшинствам (гагаузы, болгары, русские), где основным языком межнационального общения преобладает русский язык и гагаузский. В судебной инстанции Кахул необходимо будет обеспечить участников процесса переводчиками румынского языка, что увеличит расходы на данные услуги, особенно если говорить о переводе с румынского языка на гагаузский, русский и наоборот.

В настоящем обращении просим пересмотреть решение о слиянии суда Вулкэнешть в суд Кахул, так как необходимо обеспечить жителям Вулкэнештского района доступ к правосудию. В противном случае, реформа вызовет большое недовольство граждан, которые потеряют доверие в правосудие.

С уважением!

Председатель Вулканшетского района

Digitally signed by Ceban Piotr
Date: 2023.12.20 10:17:16 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Finanțat de
Uniunea Europeană

NOTĂ DE POZIȚIE

*cu privire la proiectul de lege pentru modificarea unor
acte normative - revizuirea hărții judiciare*

AUTOR:

Angela Popil, membră a Grupului de Experți
în domeniul Justiției (GEJ)

Revizuit de:

Adrian Ermurachi,
Co-Director Executiv IPRE

Data: 22 decembrie 2023

#JustițiePentruMoldova

Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană
și cofinanțat de Fundația Soros Moldova

Finanțat de
Uniunea Europeană

Notă de limitare a responsabilității

Această publicație a fost realizată cu sprijinul financiar al Uniunii Europene și Fundației Soros Moldova. Conținutul acesteia reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Asigurarea integrității, eficienței și independenței sistemului de justiție din Moldova – #JustițiePentruMoldova”, finanțat de Uniunea Europeană și co-finanțat de Fundația Soros Moldova. Conținutul materialului aparține autorilor și nu reflectă în mod necesar punctul de vedere al Uniunii Europene și Fundației Soros Moldova.

REZUMAT

Prezenta Opinie este formulată în calitate de răspuns la solicitarea Ministerului Justiției nr. 03/10959 din 12 decembrie 2023, adresată Institutului pentru Politici și Reforme Europene.

Opinia se expune cu privire la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative – revizuirea hărții judiciare.

Autorii opiniei consideră oportună promovarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative – revizuirea hărții judiciare, publicat de Ministerul Justiției la 12 decembrie 2023. Considerăm că este un proiect de lege necesar în contextul asigurării unei bune funcționări a instanțelor judecătorești și realizarea drepturilor și necesităților cetățenilor.

Cu toate acestea, considerăm că proiectul de lege necesită a fi îmbunătățit, iar propunerile de ordin conceptual sunt prezentate mai jos în textul opiniei.

În vederea îmbunătățirii proiectului de lege se prezintă următoarele recomandări:

- Efectuarea unei analize comprehensive de impact a modificărilor propuse privind reconfigurarea circumscripțiilor judecătoriilor și redenumirii și reconfigurării circumscripțiilor curților de apel, respectând rigorile stabilite în Hotărârea Guvernului nr. 23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamenteare a proiectelor de acte normative.
- Revizuirea notei informative în partea care se referă la necesitatea transferului unor sedii ale instanțelor de judecată la alte instanțe în vederea descrierii efectelor scontate ca urmare a acestui transfer.
- Excluderea de la pct. 15 din Anexa la Legea nr. 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești a sediului Șoldănești al judecătoriei Orhei (Art. II, pct. 2 din proiect).
- Clarificarea în nota informativă a argumentelor și a raționamentelor care justifică schimbarea denumirii curților de apel, inclusiv efectuarea unei analize de impact, a beneficiilor și avantajelor acestei propuneri.
- Consolidarea argumentelor din nota informativă privind propunerea de creare a Curții de Apel Sud cu sedii din mun. Cahul și mun. Comrat în special cu referire la beneficiile acestei inițiative și efectele acesteia asupra realizării eficiente a dreptului cetățenilor de acces liber la justiție.
- Clarificarea și reflectarea în nota informativă a raționamentelor care justifică transferul judecătoriei Hâncești din circumscripția Curții de Apel Chișinău (Centru) în circumscripția Curții de Apel Sud, evaluarea cost – beneficiu a acestei propuneri, inclusiv impactul transferului respectiv asupra activității profesioniștilor (avocați, procurori, executori judecătorești etc.).
- Evaluarea impactului prevederilor tranzitorii de la Art. III alin. (2) din proiectul de lege în partea care vizează transferul localităților din raionul Nisporeni în circumscripția judecătoriei Strășeni după darea în exploatare a sediului nou al judecătoriei Strășeni în coroborare cu propunerea de transfer a judecătoriei Ungheni cu toate sediile actuale în circumscripția Curții de Apel Nord (Bălți).

CONTEXT

Reforma sectorului justiției a fost și rămâne în continuare în vizorul autorităților din Republica Moldova. Pe parcursul timpului au fost aprobate și puse în aplicare documente de politici care au vizat dezvoltarea independenței și eficacității sistemului de justiție din Republica Moldova.

Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011 – 2016, aprobată prin Legea nr. 231/2011 și Planul de acțiuni pentru implementarea strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011 – 2016 au impulsivat autoritățile statului să intervină în structura sistemului judiciar, astfel încât prin Legea nr. 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, instanțele judecătorești din Republica Moldova au fost reorganizate, prin fuziune, fiind create 15 instanțe de judecată cu sediu principal și sedii secundare, care și-au început activitatea la 1 ianuarie 2017.

Având în vedere aprobarea la 1 februarie 2017 a Planului de acțiuni al Consiliului Europei pentru Republica Moldova 2017 – 2020, derularea în continuare a reformei sistemului de justiție a rămas a fi un obiectiv strategic pentru stat, optimizarea hărții judiciare fiind unul dintre instrumentele prin intermediul căruia acest obiectiv poate fi realizat.

Aspectele privind volumul de muncă disproporționat și necesitatea unei evaluări aprofundate a dificultăților identificate în procesul implementării procesului de reorganizare a instanțelor judecătorești inițiat în anul 2017 a justificat includerea în Planul de acțiuni al Consiliului Superior al Magistraturii pentru anul 2020, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 59/6 din 16 aprilie 2020, a acțiunilor ce urmau a fi realizate în vederea evaluării impactului reorganizării și îmbunătățirea eficienței sistemului judecătoresc.

În acest context, prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 122/10 din 26 mai 2020 a fost instituit Grupul de lucru pentru analiza hărții judiciare, care și-a propus revizuirea hărții judiciare în vederea identificării necesităților de modificare a unor circumscripții ale instanțelor judecătorești pornind de la necesitatea optimizării administrării acestora și corelării activităților lor cu necesitățile justițiabililor.

De menționat că în cadrul proiectului finanțat de Uniunea Europeană „Suport pentru prevenirea și lupta eficientă împotriva corupției în sectorul justiției din Moldova” a fost elaborat Raportul privind evaluarea reformei Hărții judiciare, care a fost prezentat public la data de 16 iulie 2021 și a fost pus în discuție de către membrii grupului de lucru constituit prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 122/10 din 26 mai 2020.

Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022 – 2025, aprobată prin Legea nr. 211/2022, în cadrul Direcției strategice III Administrarea eficientă și modernă a sectorului justiției stabilește drept obiectiv strategic continuarea procesului de optimizare a sistemului judecătoresc, astfel încât continuarea reformei demarate în anul 2017 de optimizare a instanțelor judecătorești rămâne în continuare a fi o prioritate.

Drept rezultat, la data de 12 decembrie 2023 Ministerul Justiției a publicat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare) (în continuare – proiectul de lege). Prin acest proiect Ministerul Justiției intervine cu propuneri de modificare a hărții judiciare prin crearea unei noi instanțe judecătorești la Ialoveni din contul separării acestui sediu de la Judecătoria Hâncești și redistribuirea unor sedii ale judecătoriilor Bălți, Cimișlia, Edineț, Cahul, Strășeni, Comrat, Drochia, Hâncești și Ungheni.

La fel, prin acest proiect de lege Ministerul Justiției propune reconfigurarea curților de apel prin redenumirea și reorganizarea acestora în Curtea de Apel Centru, Curtea de Apel Nord și Curtea de Apel Sud.

În nota informativă care însoțește acest proiect de lege sunt descrise raționamentele care au justificat elaborarea și promovarea acestui proiect de lege, principalele argumente fiind: (1) imposibilitatea formării completelor de judecată în sediile instanțelor de judecată unde activează un număr insuficient de judecători; (2) sarcina de muncă pentru judecătorii din unele instanțe judecătorești; (3) imposibilitatea examinării cererilor de recuzare sau de accelerare a examinării cauzelor în sediile unde activează 1 sau 2 judecători; (4) costurile operaționale exagerate pentru circulația documentelor / dosarelor între sedii; (5) problematica distribuirii aleatorii a dosarelor în instanțele judecătorești cu număr mic de judecători; (6) lipsa opțiunilor de deplasare a justițiabililor la sediile unor instanțe judecătorești.

REZUMATUL PREVEDERILOR PROIECTULUI DE LEGE

Proiectul de lege propus de Ministerul Justiției intervine prin expunerea în redacție nouă a anexelor nr. 2 și nr. 3 din Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească astfel încât se reconfigurează circumscripțiile judecătorilor și curților de apel, precum se intervine și în textul Legii nr. 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, fiind expusă în redacție nouă anexa la această lege.

În particular, proiectul de lege operează următoarele intervenții majore:

a) Reconfigurarea circumscripțiilor judecătorilor, prin:

- includerea localităților aferente sediului Vulcănești al judecătoriei Comrat în circumscripția judecătoriei Cahul;
- includerea localităților aferente sediului Leova al judecătoriei Cimișlia în circumscripția judecătoriei Hâncești;
- includerea localităților aferente sediului Dondușeni al judecătoriei Edineț în circumscripția judecătoriei Drochia;
- includerea localităților aferente sediului Nisporeni al judecătoriei Ungheni în circumscripția judecătoriei Strășeni;
- includerea localităților aferente sediului Glodeni al judecătoriei Drochia în circumscripția judecătoriei Bălți;
- crearea judecătoriei Ialoveni prin dezmembrare cu separare de judecătoria Hâncești.

b) Reconfigurarea curților de apel prin:

- redenumirea curților de apel în funcție de amplasarea geografică a acestora: Curtea de Apel Sud, Curtea de Apel Centru și Curtea de Apel Nord;
- crearea Curții de Apel Sud prin fuziunea Curții de Apel Cahul și Curții de Apel Comrat, Curtea de Apel Sud urmând să aibă două sedii: mun. Cahul și mun. Comrat;
- atribuirea judecătoriei Ungheni în circumscripția Curții de Apel Nord;
- atribuirea judecătoriei Hâncești în circumscripția Curții de Apel Sud.

ANALIZA PRINCIPALELOR PROPUNERI ALE PROIECTULUI DE LEGE

I. Reconfigurarea circumscripțiilor judecătorești

Potrivit prevederilor proiectului de lege, prin expunerea în redacție nouă a anexei nr. 2 la Legea nr. 514/1995, Ministerul Justiției propune modificarea circumscripțiilor judecătorești, astfel încât din 15 instanțe judecătorești de gradul întâi (judecătorii) instituite prin Legea 76/2016, începând cu 1 martie 2024 vor funcționa 16 judecătorii, urmare a formării judecătoriei laloveni prin dezmembrare cu separare de judecătoria Hâncești.

Deși autorul proiectului a arătat în nota informativă că, grupul de lucru creat prin Hotărârea CSM nr. 122/10 din 26 mai 2020 a analizat mai multe opțiuni cu referire la reorganizarea hărții judiciare, o descriere succintă a acestora în nota informativă nu se conține. Omisiunea descrierii opțiunilor alternative analizate în procesul elaborării proiectului de lege, face dificilă formularea unei concluzii clare din care să rezulte că opțiunea propusă prin acest proiect de lege este cea mai optimă din punct de vedere a beneficiilor, costurilor și impactului asupra posibilităților de realizare a dreptului cetățenilor de acces la justiție.

În argumentarea opțiunii propuse prin proiectul de lege, Ministerul Justiției a arătat că, crearea judecătoriei laloveni este necesară având în vedere dezvoltarea ascendentă a raionului laloveni, inclusiv creșterea numărului populației în or. laloveni înregistrată în ultima perioadă, mărirea volumului de lucru prin creșterea anuală a numărului de dosare aflate în procedura judecătorilor de la sediul laloveni al judecătoriei Hâncești, lipsa infrastructurii între orașele laloveni și Hâncești, fapt care îngreunează deplasarea justițiabililor între sediile instanței.

Nu în ultimul rând, în susținerea acestei opțiuni s-a invocat și lipsa cancelariei la sediul laloveni al Judecătoriei Hâncești, fapt care atrage iminent transportarea dosarelor parvenite la acest sediu către sediul central al Judecătoriei Hâncești și înregistrarea lor în sistemul de gestionare a dosarelor și distribuirea aleatorie a acestora.

Cu toate acestea, în nota informativă autorul proiectului de lege a omis să ofere o analiză a efectelor creării acestei judecătorii și care sunt schimbările scontate după reorganizare.

Deși autorul proiectului a specificat în nota informativă că, crearea judecătoriei laloveni ar implica doar costuri de salarizare pentru funcția de președinte al instanței, învederăm că această propunere presupune suportarea și altor costuri cum ar fi: revizuirea statelor de personal prin completarea acestora cu funcțiile publice menite să asigure lucrările de secretariat, arhiva, curierat etc., toate aceste intervenții urmând să aibă un impact semnificativ asupra bugetului destinat instanțelor judecătorești.

La fel, în nota informativă autorul a arătat că din perspectiva resurselor umane crearea judecătoriei laloveni nu are o implicare semnificativă, cu toate acestea atestăm că autorul admite posibilitatea transferului unor angajați ai secretariatului judecătoriei Hâncești la judecătoria laloveni, însă nu este arătat care ar fi numărul acestor angajați care ar putea fi transferați, precum nu este arătat cum se rezolvă problema funcțiilor vacante din secretariatul judecătoriei Hâncești rezultate urmare a acestor transferuri.

Din perspectiva creșterii volumului de dosare examinate sau primite în procedura sediului laloveni al judecătoriei Hâncești, reducerii cheltuielilor operaționale necesare pentru transportarea dosarelor/ cauzelor la sediul Hâncești pentru înregistrare și distribuire aleatorie,

reducerea cheltuielilor de deplasare a procurorilor, personalului administrativ și justițiabililor, crearea judecătoriei la Ialoveni aparent este o propunere judicioasă.

Însă, în lipsa unei analize a încărcăturii înregistrate în sediul Ialoveni al judecătoriei Hâncești comparativ cu alte instanțe judecătorești din țară, care activează în condiții similare sau aproape similare (densitate populație, număr judecători, infrastructură etc.), este prematur să afirmăm că această inițiativă este soluția optimă.

Lipsa unei analize detaliate a situației actuale raportat la impactul intervențiilor propuse și evaluarea cost – beneficiu a intervenției face dificilă formularea unei opinii ferme de susținere fără rezerve a reconfigurării circumscripțiilor judecătorești prin trecerea unor sedii de la unele judecătorii la altele.

Din nota informativă la proiectul de lege putem desprinde că această intervenție este justificată în principal de amplasarea geografică mai avantajoasă a sediilor transferate cum ar fi transferul sediului Dondușeni al judecătoriei Edineț la judecătoria Drochia, sediului Nisporeni al judecătoriei Ungheni la judecătoria Strășeni, sediului Glodeni al judecătoriei Drochia la judecătoria Bălți și transferul sediului Vulcănești al judecătoriei Comrat la judecătoria Cahul.

Cu toate acestea, alte argumente decât amplasarea geografică mai avantajoasă pentru aceste intervenții, nota informativă nu conține, deși considerăm că o argumentare mai serioasă a acestei propuneri urmează a fi făcută, în special pentru clarificarea raționamentelor care au justificat această reconfigurare.

În justificarea transferului sediului Leova al judecătoriei Cimișlia la judecătoria Hâncești s-a invocat faptul că acest transfer urmează a fi făcut urmare a solicitărilor parvenite atât de la președinții instanțelor respective, cât și urmare a solicitărilor parvenite de la justițiabili, care au invocat dificultăți serioase de deplasare din or. Leova către sediul central al judecătoriei Cimișlia în lipsa unei infrastructuri de transport interurban.

În lipsa altor raționamente reținute pentru această intervenție și prezentării unor date solide în acest sens, argumentele prezentate sunt insuficiente.

În situația în care autorul proiectului a arătat în nota informativă că sediul Leova al judecătoriei Cimișlia este amplasat într-o clădire prea mare pentru un efectiv de 4 judecători (inclusiv unul suspendat din funcție), costurile de întreținere fiind excesive, iar volumul de lucru este net mai mic decât la sediul central al Judecătoriei Cimișlia, pentru justificarea transferului sediului respectiv la judecătoria Hâncești urma a se arăta care va fi situația după transfer și cum acesta va rezolva problema legată de costurile excesive de întreținere a sediului Leova și va impulsiona volumul de muncă al judecătorilor.

De remarcat că în Raportul privind evaluarea reformei Hărții judiciare elaborat în cadrul proiectului finanțat de Uniunea Europeană „Sprijin pentru prevenirea eficientă și combaterea corupției în sectorul justiției din Moldova” experții au analizat opțiunea privind fuzionarea sediului Leova al judecătoriei Cimișlia la sediul central al acestei judecătorii, însă în nota informativă la proiectul de lege nu este indicat din care considerente opțiunea propusă de experți nu este viabilă și care sunt argumentele în favoarea transferului sediului Leova al judecătoriei Cimișlia la judecătoria Hâncești.

Cu referire la transferul sediului Nisporeni al judecătoriei Ungheni la judecătoria Strășeni, observăm că și în acest caz, autorul proiectului nu a reflectat în nota informativă care sunt raționamentele puse în temelia acestei propuneri.

Unicul argument al autorului care ar justifica transferul sediului Nisporeni al judecătoriei Ungheni la judecătoria Strășeni se rezumă la amplasarea geografică a localităților din circumscripția sediului Nisporeni, care pare a fi mai apropiată de judecătoria Strășeni decât judecătoria Ungheni.

O justificare serioasă a acestei intervenții este necesară în condițiile în care, potrivit Art. III alin. (2) din proiectul de lege prevederile care vizează atribuirea localităților din raionul Nisporeni la circumscripția judecătoriei Strășeni urmează a fi aplicate odată cu darea în exploatare a noului sediu al judecătoriei Strășeni.

Din această perspectivă, nota informativă la proiectul de lege trebuie să cuprindă o analiză estimativă a cadrului temporal când aceste modificări își vor produce efectele și care va fi impactul prevederilor tranzitorii de la Art. III alin. (2) din proiectul de lege, în situația în care tot prin acest proiect de lege se propune transferul judecătoriei Ungheni cu toate sediile actuale în circumscripția Curții de Apel Nord (Bălți).

În acest context, suntem de opinia că reconfigurarea circumscripțiilor judecătoriilor Hâncești, Edineț, Cahul, Drochia, Bălți, Cimișlia, Comrat și Ungheni în formula propusă prin acest proiect de lege necesită o analiză mai aprofundată și o argumentare mai serioasă, bazată pe date și informații precise astfel încât această intervenție să fie serios justificată.

Concomitent, observăm că prin proiectul de lege propus pentru examinare autorii au păstrat în circumscripția judecătoriei Orhei sediul Șoldănești, care, prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 147/9 din 11 mai 2023, a fost unificat cu sediul Rezina al judecătoriei Orhei cu transferul tuturor posturilor de judecător și angajaților de la sediul Șoldănești la sediul Rezina al judecătoriei Orhei.

Din argumentarea Hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 147/9 din 11 mai 2023 se desprinde că unificarea sediilor Șoldănești și Rezina ale judecătoriei Orhei a fost necesară având în vedere volumul de lucru relativ redus înregistrat la sediul Șoldănești al judecătoriei Orhei, raportat la costurile de întreținere a acestui sediu, în special în situația în care acesta nu satisface condițiile elementare pentru desfășurarea activității instanței judecătorești.

De menționat că unificarea sediilor Șoldănești și Rezina ale judecătoriei Orhei a fost susținută și de Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești.

Mai mult, fuziunea sediilor Șoldănești și Rezina ale judecătoriei Orhei este recomandată și de experți în Raportul privind evaluarea reformei Hărții judiciare elaborat în cadrul proiectului finanțat de Uniunea Europeană „Sprijin pentru prevenirea eficientă și combaterea corupției în sectorul justiției din Moldova”, argumentele acestei recomandări fiind suficient de solide și valabile și în prezent.

Astfel, pornind de la decizia deja asumată de Consiliul Superior al Magistraturii, susținută și de Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești privind unificarea sediilor Șoldănești și Rezina ale judecătoriei Orhei, cu transferul funcțiilor de judecător și personalului de la sediul Șoldănești la sediul Rezina a judecătoriei Orhei, luând în considerare recomandarea experților din Raportul privind evaluarea reformei Hărții judiciare elaborat în cadrul proiectului finanțat de Uniunea Europeană „Sprijin pentru prevenirea eficientă și combaterea corupției în sectorul justiției din Moldova”, se impune examinarea oportunității excluderii acestui sediu al judecătoriei Orhei în Anexa la Legea nr. 76/2016, expusă în redacție nouă prin proiectul de lege analizat.

Corespunzător, pornind de la raționamentele expuse anterior, se recomandă modificarea proiectului de lege în sensul excluderii de la pct. 15 din Anexa la Legea nr. 76/2016 a sediului Șoldănești al judecătoriei Orhei.

Recomandări:

În consecință, pentru consolidarea propunerii de reconfigurare a circumscripțiilor judecătorești, așa cum aceasta se propune a fi efectuată prin proiectul de lege analizat, recomandăm:

1. efectuarea analizei de impact a propunerilor privind reconfigurarea circumscripțiilor judecătorești în special în partea care se referă la crearea judecătoriei la Ialoveni, transferul sediului Leova al judecătoriei Cimișlia la judecătoria Hâncești și transferul sediului Nisporeni al judecătoriei Ungheni la judecătoria Strășeni;
2. estimarea cadrului temporal al producerii efectelor modificărilor care vizează transferul sediului Nisporeni al judecătoriei Ungheni la judecătoria Strășeni;
3. evaluarea impactului prevederilor tranzitorii de la Art. III alin. (2) din proiectul de lege în partea care vizează transferul localităților din raionul Nisporeni în circumscripția judecătorești Strășeni după darea în exploatare a sediului nou al judecătoriei Strășeni în coroborare cu propunerea de transfer a judecătoriei Ungheni cu toate sediile actuale în circumscripția Curții de Apel Nord (Bălți).
4. modificarea proiectului de lege în sensul excluderii de la pct. 15 din Anexa la Legea nr. 76/2016 a sediului Șoldănești al judecătoriei Orhei.

II. Reconfigurarea curților de apel

Potrivit proiectului de lege se propune expunerea în redacție nouă a anexei nr. 3 la Legea nr. 514/1995 prin care se propune reconfigurarea curților de apel prin redenumirea acestora în funcție de amplasarea geografică, crearea Curții de Apel Sud cu două sedii în mun. Cahul și în mun. Comrat cu atribuirea judecătoriei Ungheni la Curtea de Apel Nord și atribuirea judecătoriei Hâncești la Curtea de Apel Sud.

Cu referire la redenumirea curților de apel în funcție de zona geografică a amplasării acestora credem că această intervenție este necesară doar în contextul în care se propune crearea Curții de Apel Sud. O altă justificare nu am identificat în textul notei informative.

Cu toate acestea, nota informativă nu conține o argumentare comprehensivă a necesității redenumirii curților de apel, precum nu conține nici o argumentare sustenabilă privind necesitatea creării Curții de Apel Sud cu păstrarea celor două sedii, chiar și cu specializarea acestora.

Mai mult, având în vedere impactul creării Curții de Apel Sud, cu precădere specializarea sediilor acestei curți de apel în domeniul penal și domeniul civil, se impunea analiza acestei intervenții din punct de vedere a facilitării accesului la justiție, acesta fiind de fapt scopul declarat al proiectului.

Or, nu am identificat în textul notei informative argumente care ar demonstra că autorul proiectului de lege a luat în considerare capacitatea și posibilitatea cetățenilor, spre exemplu, din actuala circumscripție a Curții de Apel Cahul de a se deplasa la sediul din mun. Comrat al Curții de Apel Sud pentru participare la examinarea cauzelor civile sau penale, în cazul în

care acest sediu se va specializa doar într-un singur domeniu și *vice-versa*, dacă cetățenii din localitățile aflate în actuala circumscripție a Curții de Apel Comrat vor fi în capacitate să se deplaseze la sediul din mun. Cahul al Curții de Apel Sud pentru a participa la examinarea cauzelor penale sau civile, în funcție de specializarea sediului respectiv.

Cu aceeași problemă de logistică se vor confrunta și procurorii din cadrul procuraturilor din circumscripția curților de apel din mun. Cahul și mun. Comrat în situația în care va deveni necesară suportarea cheltuielilor de deplasare la sediul instanței de apel pentru participare la examinarea cauzelor avute în gestiune.

Nu în ultimul rând, propunerea privind crearea Curții de Apel Sud urma a fi fundamentată și pe o analiză a impactului acestei inițiative asupra asigurării neîntrerupte a accesului cetățenilor la serviciile de asistență juridică garantată de stat, având în vedere prevederile art. 14 alin. (1) din Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat conform căreia, *oficiile teritoriale ale Consiliului Național (denumite în continuare oficii teritoriale) sânt persoane juridice de drept public și funcționează în orașele (municipiile) de reședință a curților de apel.*

Potrivit Raportului anual de activitate pentru anul 2022 al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, oficiile teritoriale Cahul și Comrat au prestat servicii de asistență juridică garantată de stat în 9 278 cazuri, cea mai mare parte dintre acestea fiind cauze penale (raportând ponderea cazurilor penale în total cazuri înregistrate pe țară)².

Constatăm cu preocupare că propunerea privind crearea Curții de Apel Sud cu sedii specializate în mun. Cahul și mun. Comrat nu a fost analizată nici din perspectiva impactului asupra barourilor de avocați din cadrul Uniunii Avocaților din Moldova, atât timp cât potrivit prevederilor art. 47 alin. (2) și alin. (3) din Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură, *baroul activează în circumscripția unei curți de apel. Din componența baroului fac parte toți avocații din circumscripția respectivă. Sediul baroului se află în localitatea de reședință a curții de apel.*

Deși la prima vedere crearea Curții de Apel Sud cu două sedii în mun. Cahul și mun. Comrat, nu ar afecta activitatea barourilor de avocați din circumscripția Curții de Apel Cahul și din circumscripția Curții de Apel Comrat, prin această inițiativă se poate aduce atingere serioasă dreptului cetățenilor de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale sau civile.

Odată cu crearea Curții de Apel Sud și specializarea sediilor acestei instanțe, avocații specializați în domeniile civil sau penal, urmează să își reconfigureze activitățile în funcție de specializarea sediilor acestei curți de apel, fapt care va avea un efect negativ asupra justițiabililor.

În virtutea drepturilor constituționale de acces liber la justiție și la apărare consacrate în art. 20 și art. 26 din Constituție, statul este obligat să garanteze și să se asigure că orice persoană, indiferent că este reclamant sau pârât într-o cauză civilă sau are statut de inculpat într-o cauză penală, au acces liber la instanța de judecată și ca avocatul ales de acestea să fie prezent și să participe efectiv în cursul audierilor în instanță. O astfel de participare ar trebui să fie în conformitate cu orice procedură care poate reglementa participarea unui avocat în fața unei instanțe judecătorești.

Dreptul de acces liber la justiție și dreptul la apărare nu poate fi îngrădit, iar această interdicție se referă inclusiv și la configurarea instanțelor judecătorești, care trebuie să fie organizată

Într-o manieră în care să nu se aducă nici o atingere acestor drepturi constituționale ale cetățenilor.

În opinia noastră crearea Curții de Apel Sud cu sedii specializate în mun. Comrat și mun. Cahul poate înfrânge dreptul cetățenilor la apărare, atât timp cât avocații din circumscripția curților de apel Cahul și Comrat vor fi puși în situația de a-și revizui activitățile și specializările, aceasta având drept iminentă consecință ruperea contractelor de asistență juridică sau renunțarea la acordarea asistenței juridice garantate de stat în cadrul oficiilor teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat.

Pornind de la aceste eventuale riscuri se impune efectuarea unei analize comprehensive a impactului creării Curții de Apel Sud cu păstrarea celor două sedii, în conlucrare cu Consiliul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat și Uniunea Avocaților din Moldova astfel încât specializarea sediilor viitoarei Curți de Apel Sud să răspundă necesităților și posibilităților reale ale cetățenilor fără a se aduce o atingere considerabilă dreptului ultimilor de acces la justiție și dreptului la apărare.

Similar propunerii privind crearea Curții de Apel Sud cu sedii în mun. Cahul și mun. Comrat, nici propunerea privind transferul Judecătoriei Hâncești din circumscripția Curții de Apel Chișinău (Centru) în circumscripția Curții de Apel Sud nu își găsește fundamentare în nota informativă care însoțește proiectul de lege.

Dacă în cazul Judecătoriei Ungheni, care se propune a fi transferată din circumscripția Curții de Apel Chișinău (Centru) în circumscripția Curții de Apel Bălți (Nord), astfel cum aceasta a activat până la intrarea în vigoare a Legii nr. 76/2016, este o propunere aparent judicioasă care se regăsește și printre recomandările experților care au elaborat Raportul privind evaluarea reformei Hărții judiciare, în cazul transferului judecătoriei Hâncești în circumscripția Curții de Apel Sud, nu am identificat argumente serioase care să justifice această intervenție.

Argumentul geografic al autorilor utilizat în cazul transferului judecătoriei Ungheni în circumscripția Curții de Apel Bălți (Nord) nu este pertinent pentru justificarea propunerii de transfer a judecătoriei Hâncești în circumscripția Curții de Apel Sud. Or, distanța de la Hâncești la Comrat este de 71 km, iar de la Hâncești la Cahul distanța este de 149km, ambele fiind net mai mari decât distanța de la Hâncești la Chișinău, care este de doar 43km.

În eventualitatea în care se urmărește specializarea sediilor Curții de Apel Sud, costurile de logistică ale judecătoriei Hâncești necesare pentru acoperirea cheltuielilor de transportare a dosarelor la instanța de apel vor crește considerabil, iar economia care se preconizează a fi înregistrată din contul dezmembrării judecătoriei laloveni de judecătoria Hâncești, va fi absorbită de noile capitole de cheltuieli.

La fel, deplasarea justițiabililor din localitățile arondate la judecătoria Hâncești la sediile Curții de Apel Sud va pune în sarcina ultimilor suportarea unor costuri majorate de transport în situația în care, potrivit www.autogara.md costul unui bilet (într-o direcție) pentru cursa Hâncești – Cahul este de 99 lei, iar costul unui bilet (într-o direcție) pentru cursa Hâncești - Comrat este de 51,75 lei (<https://autogara.md/>).

Distinct de aceasta, propunerea autorilor proiectului de transfer a judecătoriei Hâncești din circumscripția Curții de Apel Chișinău (Centru) în circumscripția Curții de Apel Sud va afecta și activitatea avocaților, inclusiv celor care acordă asistență juridică garantată de stat la judecătoria Hâncești.

Astfel cum am arătat *ante*, atât oficiile teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, cât și barourile de avocați sunt constituite și își desfășoară activitatea în circumscripția curților de apel, iar transferul judecătoriei Hâncești din circumscripția Curții de Apel Chișinău (Centru) în circumscripția Curții de Apel Sud presupune trecerea acestora din Baroul de avocați de circumscripția Curții de Apel Chișinău (Centru) și implicit din Oficiul Teritorial Chișinău al CNAJGS în unul dintre Barourile de avocați și Oficiile Teritoriale Cahul sau Comrat ale CNAJGS din circumscripția Curții de Apel Sud, trecere care presupune o eventuală rupere a raporturilor între avocat și client, desființarea contractelor de asistență juridică, creștere de onorarii etc.

Recomandări:

Prin urmare, având în vedere observațiile noastre făcute *supra* și prevederile pct. 3 din Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.23/2019 conform căreia, *proiectele de acte normative care conțin reglementări cu impact asupra bugetului public național sau a unor componente din cadrul acestuia și proiectele de acte normative care prevăd reorganizări și reforme structurale ori instituționale ale autorităților sau ale instituțiilor publice urmează a fi însoțite de analiza de impact*, pentru îmbunătățirea calitativă a acestui proiect de lege se recomandă:

1. efectuarea analizei de impact a proiectului în condițiile pct. 3 din Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.23/2019. Acest proiect trebuie să fie însoțit de analiza de impact, care urma a fi făcută anterior punerii în discuție a proiectului și care urma a fi consultată cu Cancelaria de Stat și Ministerul Finanțelor;
2. completarea notei informative cu argumentare comprehensivă și sustenabilă care să justifice necesitatea redenumirii curților de apel și crearea Curții de Apel Sud cu sediul în mun. Cahul și mun. Comrat, inclusiv din perspectiva facilitării accesului cetățenilor la justiție;
3. revizuirea notei informative cu includerea componentei care să reflecte analiza propunerii privind crearea Curții de Apel Sud cu sedii specializate în mun. Cahul și mun. Comrat din perspectiva impactului acestei propuneri asupra activității profesioniștilor din domeniul justiției, în conlucrare cu Consiliul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat și Uniunea Avocaților din Moldova;
4. fundamentarea notei informative și includerea raționamentelor care justifică transferul judecătoriei Hâncești din circumscripția Curții de Apel Chișinău (Centru) în circumscripția Curții de Apel Sud, cu analiza impactului acestui transfer asupra activității profesioniștilor din domeniul justiției.

Ministerul Justiției Republicii Moldova
prin intermediul adresei de e-mail
secretariat@justice.gov.md
ina.cintaret@justice.gov.md

Copia: Consiliului Superior al Magistraturii

Prin scrisoarea nr. 03/1635 din 20 februarie 2024, în conformitate cu pct. 201 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului 610/2018, înregistrat de Cancelaria de Stat cu nr. unic 1109/MJ/2023, ajustat în baza avizelor recepționate (inclusiv ca urmare a avizării repetate), însoțit de nota informativă și sinteza obiecțiilor și propunerilor, s-a remis spre consultare proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare). Potrivit informației respective, destinatarii au dreptul de a interveni cu obiecții sau propuneri ce atestă propriu zis actualul proiect.

Astfel, prin prezenta, subsemnații, angajați în cadrul Judecătoriei Cimișlia Vă aduce în atenția dumneavoastră obiecțiile-punctul de vedere în raport cu propunerile menite să opereze modificări în actualul cadru legal, din considerentele ce succed. Totodată, subliniem că argumentele noastre se bazează pe o analiză riguroasă a tuturor implicațiilor pe care le poate avea modificarea hărții judiciare, în contextul realităților locale și a drepturilor justițiabililor și angajaților în cadrul Judecătoriei Cimișlia.

În primul rând, precizăm că articolul 1 alin. (1) din Legea nr. 76/2016 propune modificarea sediilor următoarelor instanțe judecătorești:

- Sediul Leova al Judecătoriei Cimișlia va fi transferat la Judecătoria Hîncești;
- Judecătoria Cimișlia cu localitățile arondate anterior sediului Basarabeasca al Judecătoriei Cimișlia, și cu cele arondate sediului Cimișlia, va fuziona cu Judecătoria Comrat, devenind sediu secundar al Judecătoriei Comrat.

Astfel, Judecătoria Comrat va avea sedii secundare în or. Ceadîr – Lunga și or. Cimișlia (care va include și localitățile din raionul Basarabeasca).

O atare abordare presupune și separarea de facto a sediului Leova al Judecătoriei Cimișlia, prin atribuirea acestuia către Judecătoria Hîncești, invocându-se motivul că nu există o infrastructură rutieră adecvată care să asigure conexiunea or. Leova cu or. Cimișlia. Locuitorii raionului Leova, care o perioadă au circulat pentru actul justiției către Judecătoria Cimișlia, acum vor fi nevoiți a fi redirecționați la o distanță și mai mare, pentru a ajunge la Hîncești. În această

ordine de idei, venim cu mențiunea că, recent, s-a finalizat construcția și a fost dat în exploatare traseul național care face legătura dintre orașele Leova și Cimișlia. Drept urmare, nu considerăm imposibilă crearea unei rute Cimișlia-Leova, Leova-Cimișlia și că atribuirea Judecătoriei Leova la Judecătoria Hîncești nu este singura și cea mai bună soluție.

Adițional, venim cu mențiunea că datele privind numărul populației indicate în proiect sunt eronate. Raioanele Cimișlia și Basarabeasca au un număr total de 79 000 locuitori *(date obținute prin interpelarea telefonică în adresa Serviciului Statistică Basarabeasca și Cimișlia; la interpelarea oficială în adresa BNS, răspunsul nu a parvenit, urmează a fi expediat ulterior)*, iar raionul Leova – 33500. În contextul celor expuse, numărul total al populației depășește 100 000, fapt care ar justifica actuala componență, fără a fi necesară intervenția cărorva modificări.

Tot în proiect, se menționează faptul că, drept consecință a transferului sediului Leova al Judecătoriei Cimișlia la Judecătoria Hîncești, circumscripția teritorială a Judecătoriei Cimișlia se micșorează semnificativ. Volumul de muncă, fiind diminuat, devine insuficient pentru existența independentă a Judecătoriei Cimișlia. Prin urmare, **solicităm** ca sediul Leova al Judecătoriei Cimișlia să rămână, în continuare, sediu secundar, iar Judecătoria Cimișlia să aibă statut de sediu central.

De relatat și faptul că, Primăria or. Cimișlia, prin Decizia Consiliului or. Cimișlia nr. 3/24 din 14.04.2021 „Cu privire la transmiterea unor bunuri imobile din or. Cimișlia” a decis transmiterea din proprietatea orașului Cimișlia în proprietatea statului a bunul imobil - terenul cu numărul cadastral 2901304015, cu suprafața 0,252 ha, situat în str. Livezilor f/n, pentru construcția clădirii Judecătoriei Cimișlia de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova. Acest lucru nu a fost realizat până la moment, deși terenul a fost selectat din punct de vedere al accesului justițiabililor, fapt pentru care considerăm că este argumentată menținerea Judecătoriei Cimișlia, sediul central și secundar.

Un alt argument în vederea susținerii poziției noastre, constă în faptul că, prin fuzionarea Judecătoriei Cimișlia cu Judecătoria Comrat, va fi un impediment în plus pentru liberul acces al justițiabililor din 49 de localități ale raioanelor Cimișlia și Basarabeasca. Observăm că prin acest proiect, deși se dorește asigurarea utilizării cât mai raționale a fondurilor publice alocate instanțelor judecătorești, acest lucru poate avea repercusiuni în detrimentul justițiabililor, în special a celor care se deplasează cu transportul public, obligându-i pe aceștia să suporte cheltuieli suplimentare pentru a se deplasa dintr-o localitate în alta.

Luând în considerare că nu există transport direct din satele raionului Cimișlia și Basarabeasca spre Comrat sau Ceadr-Lunga, locuitorii acestor sate vor fi nevoiți să suporte cheltuieli mai mari pentru a se deplasa la sediile Ceadr-Lunga și Comrat, ceea ce, la moment, nu este un impediment. De exemplu, locuitorii s. Javgur, aflându-se la o distanță de 38 km față de or. Cimișlia, ca să se deplaseze spre or. Comrat sau Ceadr-Lunga, vor trebui să se deplaseze inițial în or. Cimișlia, după care să se deplaseze pe o distanță de 31 km și, respectiv, 67 km până la Ceadr-Lunga.

Mai mult, fiind în cunoștință de cauză că repartizarea aleatorie prin PIGD în Judecătoria Comrat a fost unificată, adică dosarele sunt repartizate uniform, la toate sediile, ar putea exista situația în care cererea unui justițiabil din s. Javgur

ar fi examinată la sediul Ceadâr-Lunga, la distanța de 105 km. *(Cu anexarea certificatului Gara Auto Cimișlia)*

Tot în vederea menținerii Judecătoriei Cimișlia, ca sediu central, cu sediul secundar Leova, în baza notei informative a IP Cimișlia, vă informăm că, conform organizării structurale, are în componență izolatorul de detenție provizoriu, care a fost renovat conform standardelor europene, fiind dat în exploatare în anul 2019. Acesta este format din 6 celule, care cuprind 10 locuri și, conform atribuțiilor stabilite, entitatea asigură detenția și escortarea persoanelor ce se află în custodia poliției din 3 raioane: Cimișlia, Leova, Basarabeasca. La fel, Serviciul Detenție și Escortă, asigură prezentarea persoanelor în fața magistraților din cadrul instanțelor de judecată – Judecătoria Cimișlia, sediul central, Judecătoria Cimișlia, sediul Leova și Curtea de Apel Comrat. Acestea fiind spuse, considerăm că arondarea Judecătoriei Cimișlia la Judecătoria Comrat ar presupune escortarea învinuiților de la P-5 Cahul, ceea ce ar implica cheltuieli suplimentare. *(Cu anexarea actului IP Cimișlia)*

De asemenea, considerăm necesar de a aduce în atenția dumneavoastră preocuparea privind aspectul lingvistic. Astfel, în baza art. 16 alin. 1 al Regulamentului Găgăuziei, în Găgăuzia, limbi oficiale sînt limbile găgăuză, moldovenească și rusă. Suplimentar, art. 87 stipulează că, în judecătoria, procedura judiciară se desfășoară în limba găgăuză sau moldovenească sau rusă. Participanților la proces li se asigură dreptul de a lua cunoștință de toate materialele dosarului și de a participa la acțiunile judecătorești prin interpret, dreptul de a lua cuvîntul la judecată în limba maternă. În această ordine de idei, în eventualitatea în care, în cadrul judecătoriei vor parveni dosare spre examinare cu implicarea justițiabilor vorbitori de limbă găgăuză, urmează a fi asigurat un interpret, care să posede limbile română, rusă și găgăuză, ceea ce condiționează suportarea cheltuielilor adiționale.

Îngrijorarea majoră survine în ceea ce privește lacuna existentă în conținutul proiectului privitoare la garanțiile pentru funcționarii publici și personalul tehnic al judecătoriei. Proiectul prevede că, drept urmare a implementării prevederilor acestuia, judecătoria și angajații din sediile redistribuite către alte instanțe își vor continua activitatea la locul actual de muncă, cu deosebirea că, din punct de vedere administrativ, se vor considera că activează în alte judecătorii. Totuși, care este garanția că toți cei care activează în cadrul instanțelor, atât funcționarii publici, cât și personalul tehnic, își vor păstra locurile de muncă? Deși se specifică faptul că proiectul nu are drept scop majorarea sau micșorarea numărului general de posturi de judecători sau de angajați ai judecătoriilor și curților de apel, considerăm necesar ca acest proiect să includă și o organigramă, pentru a clarifica situația funcționarilor publici de conducere și soarta acestora. Or, în conținutul proiectului nu există careva garanții sociale, nici pentru funcționarii publici de conducere, nici pentru alți angajați, cu excepția judecătorilor, grefierilor și asistenților. Mai mult, pornind de la faptul că un procentaj semnificativ al salariaților angajați în cadrul Judecătoriei Cimișlia deja se deplasează din satele raioanelor Cimișlia și Basarabeasca, o eventuală revizuire a hărții le-ar crea dificultăți încă mai mari în acest sens, consumând nu doar resurse financiare mai mari, dar și de timp.

Este de menționat că în cadrul ședinței de totalizare anuală din cadrul Curții de Apel Comrat, conducerea Judecătoriei Comrat a raportat o insuficiență mare de cadre, spre deosebire de or. Cimișlia care are un potențial mai bun în acest sens.

În plus, conform art. 48 alin. 1 din Constituția RM, familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului. În contextul celor expuse, eventuala reorganizare a hărții judiciare și anume fuziunea cu Judecătoria Comrat ridică îngrijorări semnificative cu privire la drepturile salariaților de a-și ocroti familia, fiind afectate calitatea vieții acestora și echilibrul dintre viața personală și cea profesională.

În concluzie, considerăm proiectul de revizuire a hărții judiciare unul prematur și propunem revizuirea acestuia, în conformitate cu datele corecte privind numărul populației, ținând cont de aspectul lingvistic, calitatea și eficiența actului justiției, cheltuielile adiționale, precum și de impactul real asupra angajaților și justițiabililor. În esență, este crucial să avem certitudinea că oricare modificare din cadrul sistemului judiciar respectă drepturile și se conformează nevoilor justițiabililor, dar și a persoanelor care activează în cadrul instanțelor, promovând, totodată, eficiența și accesibilitatea justiției. Reiterăm că doar consultarea tuturor părților implicate și valorificarea tuturor opiniilor existente vor asigura luarea unei soluții corecte, echitabile și sustenabile pentru sistemul judiciar.

Cu respect, colectivul judecătoriei Cimișlia, sediul Leova

Judecătorul Brînza Andrei

Digitally signed by Brînza Andrei
Date: 2024.02.27 09:57:16 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**CONSILIUL SUPERIOR AL
MAGISTRATURII
AL REPUBLICII MOLDOVA
JUDECĂTORIA CAHUL**

*MD-3909, or. Cahul, str. M. Frunze 62
Tel. (239) 2-46-82*

Nr. 3388 din 23.02.24.

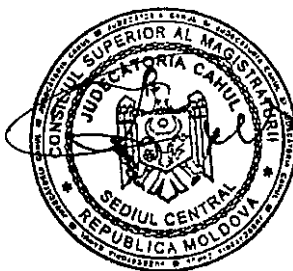
**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

La data de 21 februarie 2024 prin intermediul poștei electronice a instanței a parvenit solicitarea referitor la avizare proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare), înregistrat la Cancelaria de stat cu număr unic 1109/MJ/2023).

La cele solicitate, Judecătoria Cahul, Vă comunică că din partea instanței nu sunt obiecții și recomandări pe marginea proiectului legii pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare), înregistrat la Cancelaria de stat cu număr unic 1109/MJ/2023).

Cu respect,

**Președinte interimar al
Judecătoriei Cahul**

Leonid TURCULEȚ

Consiliul Superior al Magistraturii
Judecătoria Strășeni
(Sediul Central)
MD- 3701, mun. Strășeni
str. Ștefan cel Mare, 86
tel./fax 0 (237) 2-26-28
e-mail: jst@justice.md

The Supreme Council of Magistrates
Strășeni District Court
Strășeni Office
MD- 3701, mun. Strășeni
86 Ștefan cel Mare și Sfânt street.
tel. number /fax 0 (237) 2-26-28

Nr. 3104 din 23 02 2024

Domnului Stanislav COPEȚCHI
Ministerul Justiției
Secretar de Stat

Prin prezenta, Judecătoria Strășeni Vă informează că, la data de 21 februarie 2024 a parvenit solicitarea D.V.S. număr unic 1109/MJ/2023 privind examinarea proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (revizuirea hărții judiciare).

Astfel, în urma examinării documentelor anexate careva obiecții, recomandări nu sunt din motiv că, Judecătoria Strășeni nu este vizată în modificările propuse.

Cu respect,

Președintele interimar
al Judecătoriei Strășeni

Sergiu OSOIANU

Executor: Stratan Igor
Tel.0(237) 2-85-10

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA HÎNCEȘTI

MD-3401, mun. Hîncești, str. Chișinăului, 7, tel: (+373 269) 23601, fax (+373 269) 23272 e-mail: jhn@justice.md

MD-6800, or. Ialoveni str. Prieteniei 4, tel: (+373 268) 22163, fax (+373 268) 22163 e-mail: jia@justice.md

Nr.3-1192/24 din 22.02.2024

Ministerului Justiției al Republicii Moldova

e-mail: secretariat@justice.gov.md

copie: Guvernului Republicii Moldova

e-mail: secretariat@gov.md

copie: Consiliului Superior al Magistraturii

e-mail: aparatul@csm.md

copie: Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești

e-mail: aaij@justice.gov.md

OBIECȚII REPETATE

**la Proiectul de Hotărâre privind aprobarea proiectului de Lege pentru
modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare)**

Prin efectul Legii nr. 76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, sistemul instanțelor judecătorești din Republica Moldova a fost reorganizat, prin fuziune, fiind instituite 15 instanțe de judecată, cu stabilirea sediului de bază și a celor secundare, care și-au început activitatea la 1 ianuarie 2017. În acest context, Judecătoria Ialoveni fuzionând prin contopire cu Judecătoria Hîncești, a format Judecătoria Hîncești (sediul Central și sediul Ialoveni).

Prin Lege, citată *supra*, s-a dispus ca unificarea sediilor judecătoreștilor să se efectueze treptat până la 31 decembrie 2027.

Prin Hotărârea nr.122/10 din 26 mai 2020 Consiliul Superior al Magistraturii a constituit Grupul de lucru în vederea evaluării rezultatelor implementării reformei de organizare a sistemului judecătoresc și înaintarea propunerilor/amendamentelor referitor la noile modificări ale Hărții Judiciare, altor instituții ce contribuie la înfăptuirea justiției, necesare pentru buna funcționare a instanțelor și pentru a satisface drepturile și necesitățile justițiabililor.

Astfel, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 302/30 din 29 noiembrie 2021, a fost aprobat raportul de totalizare a ședințelor Grupului de lucru cu privire la reorganizarea Hărții Judiciare.

Conform Raportului de totalizare a ședințelor Grupului de lucru cu privire la reorganizarea Hărții judiciare, la pct. 3 s-a propus „Disjungerea sediului Ialoveni de

sediul Central Hîncești”, **Opțiunea I - crearea unui sediu Central Ialoveni (la moment 8 judecători) cu completarea Planului de realizare a construcției noilor sedii centrale, cu includerea acțiunii de construire a unui Palat al Justiției al Judecătoriai Ialoveni (cu cel puțin 12 judecători).**

La **Opțiunea II**, fuzionarea de facto a sediului Ialoveni cu sediul Judecătoria Chișinău (care va fuziona într-o clădire unică): nr. de judecători 8 Ialoveni – 155 Chișinău, noi instanțe judecătorești – 163 judecători; distanța mică, transport asigurat, Judecătoria Hîncești va activa separat la moment 8 judecători. Motivele: amplasarea ambelor instanțe în apropierea de Chișinău, instanțe mari, nr. de judecători, volumul de lucru se află în creștere. De majorat nr. judecătorilor cu 3-4 unități în fiecare instanță.

La 27 februarie 2023, Judecătoria Hîncești, a expediat în adresa Ministerului Justiției, Consiliului Superior al Magistraturii și Agenției de Administrare a Instanțelor de Judecată nota informativă prin care a optat pentru **Opțiunea nr. I – crearea Judecătoriai Ialoveni ca instanță separată, și Judecătoria Hîncești să devină instanță separată.**

Drept rezultat, la 12 decembrie 2023, Ministerul Justiției a publicat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative privind revizuirea hărții judiciare. (în continuare – proiectul de lege).

Potrivit prevederilor proiectului de lege, prin expunerea în redacție nouă a anexei nr. 2 la Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească, Ministerul Justiției propune modificarea circumscripțiilor judecătoriilor, astfel încât din 15 instanțe judecătorești de gradul întâi (judecătorii) instituite prin Legea 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, începând cu 1 martie 2024 vor funcționa 16 judecătorii, **urmare a formării judecătoriai Ialoveni prin dezmembrare cu separare de judecătoria Hîncești.**

Însă, conform Proiectului de Hotărâre privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare), prin care Guvernul a hotărât de a aproba și a prezenta Parlamentului spre examinare proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare), **expediat cu nr. 03/1635 din 20 februarie 2024 în adresa instanței de judecată,** și anume, conform Anexei nr. 2, Judecătoria Hîncești, va avea în componența sa, sediul Ialoveni și sediul Leova, care anterior a fost în componența Judecătoriai Cimișlia.

Prin obiecțiile expediate de către Judecătoria Hîncești la 02.02.2024 în adresa Ministerului Justiției, ne-am expus dezacordul cu proiectul dat, dar obiecțiile au fost respinse. Se invocă că implementarea opțiunii cu referire la crearea judecătoriai Ialoveni ar implica cheltuieli suplimentare ce țin de salarizarea funcției de președinte al instanței, altor costuri cum ar fi: revizuirea statelor de personal prin completarea acestora cu funcțiile publice menite să asigure lucrările de secretariat, arhiva, curierat etc..

În această ordine de idei, repetat ne expunem dezacordul la Proiectul de Lege propus de Guvernul Republicii Moldova, cu indicarea următoarelor obiecții.

Inițial, s-a discutat referitor la crearea Judecătoriai Ialoveni, deoarece este necesară o instanță separată, având în vedere dezvoltarea ascendentă a raionului Ialoveni, inclusiv creșterea numărului populației în or. Ialoveni înregistrată în ultima

perioadă, mărirea volumului de lucru prin creșterea anuală a numărului de dosare aflate în procedura judecătorilor de la sediul Ialoveni al judecătoriei Hîncești. Or, raionul Ialoveni este amplasat pe un teritoriu de 784 km² alcătuit din: 25 de primării, raionul propriu-zis este format dintr-un oraș: Ialoveni; 6 comune: Ruseștii Noi, Răzeni, Țipala, Zîmbreni, Mileștii Mici, Gangura și 33 de sate: Alexandrovca, Baltăți, Bardar, Budăi, Cărbuna, Cigîrleni, Costești, Dănceni, Gangura, Găureni, Hansca, Homuteanovca, Horești, Horodca, Malcoci, Molești, Misovca, Mileștii Mici, Mileștii Noi, Nimoreni, Piatra Albă, Pojăreni, Puhoi, Răzeni, Ruseștii Noi, Ruseștii Vechi, Sociteni, Suruceni, Țipala, Ulmu, Văratice, Văsieni și Zîmbreni.

După cum am menționat, deși raionul Ialoveni este amplasat la distanța de 14 km de Chișinău, este un raion care se dezvoltă de la an la an. Conform recensământului din anul 2014 (**Notă: Biroul Național de Statistică nu deține o informație actualizată, din motiv că nu s-a desfășurat un alt recensământ de atunci**), populația raionului Ialoveni constituia 75 000 de locuitori, iar reeșind din informația prezentată de autoritățile publice locale, numărul locuitorilor este în permanentă creștere, ceea ce duce inevitabil la creșterea numărului de dosare civile, penale și contravenționale.

Astfel, conform datelor din PIGD, judecătorilor din Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, le revine anual a câte 1 100 de dosare, or, în anul 2022 au fost înregistrate și repartizate 3160 dosare numai în sediul Ialoveni al Judecătoriei Hîncești, totodată fiind înregistrată și restanța de 2544 dosare din anul 2021, activând doar cinci judecători, iar în anul 2023 au fost înregistrate și repartizate 3361 de dosare, activând doar patru judecători, restanța fiind de 1625 dosare din anul 2022, respectiv sarcina de lucru *per judecător* este în creștere de la an la an, comparativ cu anii precedenți.

La fel, în cadrul sediului Central al Judecătoriei Hîncești, pentru perioada anului 2021 au fost înregistrate 4872 dosare, în perioada anului 2022 au fost înregistrate 4141 dosare, iar în perioada anului 2023, la situația din 18 decembrie 2023 - 4256 dosare.

Aceste cauze au fost distribuite pentru 7 judecători, dintre care 6 au exercitat efectiv fără întreruperi activitatea, unu din care exercita specializarea judecătorului de instrucție, fiind degrevat de la sarcina judecătorului de drept comun cu 50%.

Din numărul dosarelor evocate supra, doar în anul 2021 au fost înregistrate 1077 dosare de competența judecătorului de instrucție, în anul 2022 - 1149 dosare și la situația din 18 decembrie 2023 - 885 dosare - acestea fiind distribuite practic în competența unui singur judecător, în situația examinării primare.

Prin urmare, realizarea modificărilor hărții judecătorești, din perspectiva celor evocate în proiect, vin să supraaglomereze judecătorul specializat – în materia judecătorului de instrucție, din cadrul Judecătoriei Hîncești cu cauze generate de justitiabilii penitenciarului nr.3 Leova, acest fapt destabilizând activitatea magistratului, afectând volumul accesibil de muncă a acestuia, care și acum este unul destul de remarcat, în contextul în care, în gestiunea Judecătoriei Hîncești, sunt repartizate spre examinare inclusiv materiale ce atestă competența de soluționare a chestiunilor apărute la executarea pedepsei penale, pentru categoria persoanelor deținute în Penitenciarul nr. 7 Rusca.

Deci, atribuirea a două instituții penitenciare, în gestiunea uneia și aceeași instanțe, în contextul în care, ambele sedii - sediul Hîncești și sediul ipotetic - Leova,

în cumul înregistrează un singur echipament video de realizare a ședințelor prin intermediul videoconferinței, ar genera situații absolut dificile, care ar impune nu doar examinarea unui volum exagerat de dosare, dar și extinderea termenului de precăutare a acestora, în condițiile în care acestea poartă un caracter urgent.

La fel, în ipoteza în care, în componența Judecătoriei Hîncești, ar fi și raionul Leova, ar fi o sarcina mult mai mare și pentru Curtea de Apel Chișinău, deoarece Judecătoria Hîncești, se află în circumscripția Curții de Apel Chișinău, or, de fapt prin proiectul Legii se miza descărcarea Curții de Apel Chișinău de sarcina efectiv mare a dosarelor care se află în examinare.

Mai, urmează de evidențiat că, Judecătoria Hîncești are în componența sa, Penitenciarul Rusca, iar sediul Leova, la fel are în componența sa, Penitenciarul nr. 3, care cu siguranță va majora sarcina de lucru a Curții de Apel Chișinău.

Mai mult, este de menționat că, distanța între or. Leova și or. Hîncești este de 60,7 km (1h, 2 min), de la or. Leova și or. Ialoveni este 85,5 km (1h,30 min), iar or. Leova și or. Cimișlia este de 50,8 km (43 min), or. Leova și or. Cahul este de 73,5 km (1h, 10 min), ceea ce rezultă că, cea mai optimă soluție, este de a menține sediul Leova în componența Judecătoriei Cimișlia.

Adițional, urmează de remarcat că, după ultimul recensământ desfășurat în anul 2014 conform datelor BNS, numărul de populație în raionul Leova este de 44 702 locuitori și în componența raionului intră 40 de localități, iar raionul Hîncești ocupă al al 3-lea loc pe republică, după numărul de locuitori, și anume 118 922 persoane, cu 63 de localități în componența sa.

Respectiv, subsumând numărul de localități din r-nul Ialoveni, r-nul Hîncești și r-nul Leova, precum și numărul de populație, distanța dintre aceste localități, s-ar crea un disconfort pentru justițiabili, cetățeni și localnici, or, de fapt revizuirea Hărții Judecătorești vine cu novații, în vederea facilitării accesului la justiție.

Subsecvent, urmează de remarcat că, în fiecare instanță de judecată, există a câte un judecător specializat în materie de contencios administrativ și unul supleant, respectiv, la Judecătoria Hîncești, judecătorul specializat pentru examinarea cauzelor în contencios administrativ, se află cu sediul în Ialoveni, și în principiu, cauzele vor fi remise la Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, iar justițiabilii vor fi nevoiți să se deplaseze la o distanță mult mai mare.

Distinct de opinia inserată în Nota informativă/explicativă expediată Guvernului Republicii Moldova precum că, autoritățile publice, justițiabilii și cetățenii au solicitat de a anexa sediul Leova în componența Judecătoriei Hîncești, or, de fapt autoritățile publice locale, procuratura teritorială, avocații au solicitat ca Judecătoria Ialoveni să fie separată, inclusiv de Judecătoria Hîncești. Mai mult, prin Nota expediată la 29.12.2023 în adresa Ministerului Justiției de către corpul judecătoresc al Judecătoriei Hîncești, au fost aduse argumente împotriva comasării sediului Leova la Judecătoria Hîncești.

Este notabil faptul că, la Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, la zi judecătorii (în număr de 8) sunt asigurați cu sală de ședință – pentru fiecare judecător, birou – pentru fiecare judecător, asistent și grefier – pentru fiecare judecător, renovări efectuate recent în anul 2022.

Reiterăm repetat că nu poate fi reținută afirmația indicată în Nota informativă/explicativă precum că, Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni nu **dispune**

de Secție de evidență și documentare procesuală și arhivă, or, aceasta vine în contradicție cu situația existentă în instanță. Mai mult, salariul unui președinte de instanță nu este atât de mare în comparație cu salariul unui judecător, pentru a invoca cheltuieli suplimentare ce țin de salarizarea funcției de președinte al instanței, or, președintele este numit din rândul judecătorilor instanței. La fel, statul de personal al Judecătoriei Hîncești, deja includ funcțiile publice menite să asigure lucrările de secretariat, arhiva, curierat etc., pentru sediul Ialoveni, și cheltuielile financiare urmează a fi aceleași ca și în prezent, atunci când va fi separat sediul Ialoveni de Judecătoria Hîncești, formând o instanță de sine stătătoare. Cu o singură precizare, bugetul Judecătoriei Hîncești se va micșora cu 1/2 parte, parte care va fi alocată Judecătoriei Ialoveni, astfel, bugetul național nu va avea cheltuieli suplimentare, deoarece Judecătoria Ialoveni nu va fi finanțată de la 0 (zero).

Având în susținere cele relatate, cât și susținerea din partea autorității publice locale, a procuraturii teritoriale și a avocaților care activează în circumscripția Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, considerăm că **crearea judecătoriei Ialoveni este o decizie judicioasă, urmând a asigura calitatea actului de justiție, a eficienței sistemului judecătoresc, a distribuției echitabile a sarcinilor între instanțele judecătorești, a utilizării eficiente a fondurilor publice, precum și în vederea creării premiselor pentru specializarea judecătorilor.**

În acelaș context, remarcăm că, terenul pentru construirea unui Palat al Justiției al Judecătoriei Ialoveni (cu cel puțin 10-12 judecători) va fi identificat cu ajutorul autorităților publice locale de nivel I și II, care sunt dispuse să atribuie un astfel de teren, în termen restrâns, având în vedere colaborarea intensă între Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni și autoritățile publice locale, precum și interesul populației localității și a justițiabililor din acest segment.

Pe cale de consecință, solicităm respectuos să se țină cont de aspectele relatate și să se aprobe proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative privind revizuirea hărții judiciare prin crearea **Judecătoriei Ialoveni în urma dezmembrării și separării de Judecătoria Hîncești, menținerea Judecătoriei Hîncești cu un singur sediu, și menținerea sediului Leova în componenta Judecătoriei Cimișlia.**

Cu respect,

Digitally signed by Albu Corina
Date: 2024.02.23 11:14:03 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Corina Albu
vicepreședinte interimar al Judecătoriei Hîncești

*MD-3800, UTA Gagauzia or. Comrat,
str. Lenin 242, tel: 2-37-07*

*MD-3800, АТО Гагаузия г. Комрат,
ул. Ленина 242, тел: 2-37-07*

Nr.0566 din 21.02.2024

Ministerul Justiției

MD-2012, mun.Chișinău, str. 31 August 1989, 82

La interpelarea DVS nr.03/1635 din 20 februarie 2024

La moment judecătoria Comrat menține opinia expusă anterior asupra proiectului Legii privind revizuirea Hărții judiciare, conform căreia varianta optimă ar fi, după efectuarea reparației capitale a sediului central a judecătoriei din mun.Comrat cu mărirea spațiului clădirii, de transferat personalul sediilor Vulcănești, Ceadâr-Lunga și Cimișlia în sediul central. Astfel se va menține, **statu-quo** al judecătoriei Comrat din considerente politice și ar fi posibilă atingerea obiectivelor propuse de Ministerul Justiției.

Propunem ca in proiectul propus in:

Art. II. – Legea nr. 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 184 - 192, art. 387), se modifică după cum urmează:

1. Articolul 1 alineatul (1):

la litera f), după cuvântul „Cantemir” se exclude textul ”se completează cu textul „,Vulcănești””

la litera i), după cuvântul „Vulcănești” se completează cu cuvântul „Cimișlia”;

Președinte al
judecătoriei Comrat

Digitally signed by Botezatu Igor
Date: 2024.02.21 15:55:33 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Igor BOTEZATU

ex.L.Ivanciuc
tel. 0298 25897

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**

mun. Chișinău, str. Teilor 4, MD - 2043
www.instante.justice.md
Tel. (022) 409-209, e-mail: cac@justice.md

**CHISINAU
COURT OF APPEAL**

4 Teilor str. Chișinău, 2043
www.instante.justice.md
Tel. (022) 409-209, e-mail: cac@justice.md

1304-114 № *4-35/4-45D*

Ministerul Justiției
secretariat@justice.gov.md
ina.cintaret@justice.gov.md

Cu referire la scrisoarea nr. 03/1635 din 20 februarie 2024, cu privire la *proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (revizuirea hărții judiciare)*, nr. unic 1109/MJ/2023, Curtea de Apel Chișinău comunică că, susține proiectul prezentat repetat pentru avizare, obiecții și propuneri pe marginea proiectului examinat, nu sunt.

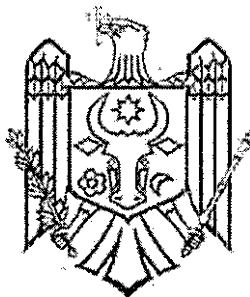
Cu stimă,

**Președinte interimar
al Curții de Apel Chișinău**

MÎRA Ghenadie

REPUBLICA MOLDOVA
Curtea de Apel Bălți

MD-3100, mun. Bălți,
str. Ștefan cel Mare 54,
tel.: +373(231)22053/20392
fax: +373(231)23143
e-mail: cab@justice.md
web page: instante.justice.md

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
Апелляционная Палата
Бэлць

MD- 3100, мун. Бэлць,
ул.Штефан чел Маре,54
тел.: +373(231) 22053/20392
факс: +373(231)23143
e-mail: cab@justice.md
web page: instante.justice.md

Nr. 3913 din 22.02.24

Ministerul Justiției al Republicii Moldova

Email: secretariat@justice.gov.md

ina.cintaret@justice.gov.md

Cu referire la solicitarea Ministerului Justiției nr. 03/1635 din 20 februarie 2024, parvenită în adresa Curții de Apel Bălți la data de 21 februarie 2024, fiind înregistrată cu nr. de intrare 96, cu privire la prezentarea propunerilor suplimentare la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative, (privind revizuirea hărții judiciare) (**număr unic 1109/MJ/2023**), ajustat în baza avizelor recepționate și inclusiv ca urmare a avizării repetate a proiectului, instanța de apel Vă informează că proiectul de Lege menționat, precum și nota informativă, însoțită de sinteza obiecțiilor și propunerilor, au fost studiate la ședința operativă a judecătorilor colegiului penal și contravențional/civil și de contencios administrativ din cadrul Curții de Apel Bălți.

Proiectul de lege propus pentru examinare cuprinde cerințele standard ale unei instanțe judecătorești din Republica Moldova aprobate prin ordinul ministrului justiției nr. 1136/2017, precum și criteriile cu care operează Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției (CEPEJ), unul din acest criteriu prevede crearea unei instanțe judecătorești la circa 100 000 locuitori.

Fiind studiată nota informativă la proiectul de lege actual prin care se propune arondarea Judecătoriei Ungheni, precum și a Judecătoriei Orhei către Curtea de Apel Nord, instanța de apel a identificat că la elaborarea proiectului de lege Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției a recomandat și alți factori care urmează a fi luați în considerație la procesul de reorganizare a instanțelor judecătorești cum ar fi localizarea geografică, infrastructura și transportul, dimensiunea instanței.

În cele ce urmează, în proiectul anterior remis spre coordonare, instanța de apel și-a exprimat acordul cu privire la optimizarea hărții judiciare în cazul transferării Judecătoriei Ungheni în circumscripția Curții de Apel Bălți din considerentul amplasării sediilor judecătoriilor și infrastructura căilor de acces la instanțele de judecată reorganizate, precum și asigurarea distribuirii echitabile a sarcinilor între instanțele judecătorești.

Cu referire la finalitățile urmărite de promovare a proiectului de lege actual privind revizuirea hărții judiciare, instanța de apel a ajuns la concluzia că odată cu arondarea Judecătoriei Orhei la Curtea de Apel Nord nu se va respecta criteriul localizării geografice impus prin recomandările Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției care indică, că o locație îndepărtată a unei judecătories nu trebuie să constituie un impediment pentru participarea în mod efectiv a părților în ședințele de judecată. În acest fel accesibilitatea se referă și la modul de acces în instanță a persoanelor cu probleme de sănătate sau a persoanelor cu dizabilități, care vor fi impuse situației de a parcurge o distanță efectiv mai mare de la Judecătoria Orhei către Curtea de Apel Bălți, parcurgând o distanță de 84 km., decât să se deplaseze de la Judecătoria Orhei către Curtea de Apel Chișinău parcurgând o distanță efectiv mai mică de aproximativ 53 km., mai mult ca atât multe localități din circumscripția Judecătoriei Orhei sunt amplasate mai aproape de mun. Chișinău decât de Orhei (de ex. localitățile Peresecina, Cișmea etc.)

La acest capitol, Curtea de Apel Bălți menționează și despre criteriul dimensiunii instanței, care este un criteriu la fel impus de Comisia Europeană, și indică despre faptul că, Curtea de Apel Bălți dispune doar de 7 săli de judecată, și o parcare care la moment abia de suplinește cerințele capacității automobilelor justițiabililor care se prezintă la ședințele de judecată, iar în apropiere nu se află parcări, datorită amplasării instanței în centrul orașului, efectiv nu sunt locuri disponibile de parcare.

Până la intrarea în vigoare a prezentului proiect de lege Curtea de Apel Bălți a identificat că se va confrunta cu indisponibilitatea fixării ședințelor de judecată în termen din cauza numărului mic de săli de ședință (7 săli) raportat la 6 judecătories propuse a fi în circumscripția Curții de Apel Nord (Judecătoria Bălți, Edineț, Orhei, Drochia, Soroca, Ungheni) raportat la numărul de populație de 982 500, conform proiectului de lege.

Referindu-ne la criteriul proporționalității volumului de muncă al instanțelor de judecată care este la fel un criteriu recomandat de Comisia Europeană, instanța de apel propune ajustarea numărului de judecătories la Curtea de Apel Chișinău, care este o instanță mult mai încăpătoare, decât transferarea Judecătoriei Orhei în circumscripția Curții de Apel Bălți, astfel încălcându-se principiul localizării geografice, infrastructurii și transportului, dimensiunii instanței.

Raționamentele care au consolidat propunerea de reconfigurare a instanțelor judecătorești și arondarea Judecătoriei Orhei către Curtea de Apel Nord din proiectul de lege actual necesită o revizuire a indicatorilor propuși din perspectiva amplasării geografice a Judecătoriei Orhei față de Curtea de Apel Bălți și creării condițiilor pentru accesul justițiabililor la o instanță de judecată poziționată geografic cât mai accesibil.

Pe cale de consecință, Curtea de Apel Bălți susține doar arondarea judecătories Ungheni la Curtea de Apel Bălți (Nord), iar referitor la arondarea Judecătoriei Orhei către Curtea de Apel Nord instanța de apel solicită luarea în considerație a argumentelor invocate supra.

Cu referire la stabilirea unui echilibru real în volumul de lucru al curților de apel, venim cu propunerea de majorare a numărului de judecătories din cadrul Curții de Apel

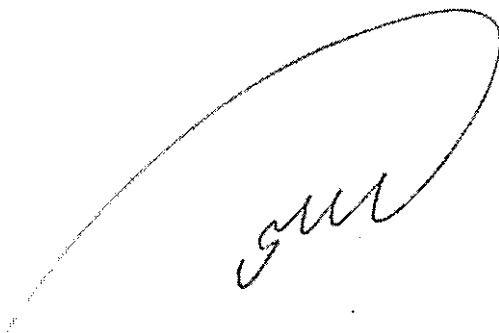
Centru, urmând scopul prioritizării necesităților stringente egalării volumului de lucru între judecători de nivelul curților de apel luând în considerație recomandarea Consiliului Europei referitor la dimensiunea instanței, Curtea de Apel Chișinău fiind mult mai spațioasă pentru deservirea 1 220 200 locuitori, iar Curtea de Apel Bălți care dispune de doar 7 săli de ședință nu va avea capacitatea de a deservi 982 500 locuitori conform proiectului.

În cele ce urmează, referitor la data intrării în vigoare a prezentei legi indicate la art. III alin. 1 din proiect – dispoziții finale și tranzitorii, instanța de apel vine cu o recomandare, și considerăm relevant ca data intrării în vigoare a prezentei legi să corespundă începutului anului de gestiune (spre exemplu 01.01.2025), din considerentul raportării activității instanțelor de judecată de până și după intrarea în vigoare a prezentei legi.

Cu respect,

Președintele

Curții de Apel Bălți

Ion Talpa

Ex.: Șefa Direcției Sistematizare, Generalizare și Relații Publice T. Țurcanu

OPINIE urmare a avizării
repetate la proiectul Legii privind revizuirea hărții judiciare (nr. 796/2023)

EXPEDIATĂ PRIN E-MAIL ȘI PUBLICATĂ PE CRJM.ORG

Nr./Data:	10/24 din 28 februarie 2024
Destinatari:	Ministerul Justiției e-mail: secretariat@justice.gov.md e-mail: ina.cintaret@justice.gov.md
Prezentată de:	Centrul de Resurse Juridice din Moldova (www.crjm.org), persoane de contact: Vladislav GRIBINCEA , Director de Program, e-mail: vladislav.gribincea@crjm.org, Aurelia PALAMARCIUC , consilieră juridică, e-mail: aurelia.palamarciuc@crjm.org

La 21 februarie 2024, Ministerul Justiției a prezentat pentru avizare repetată *proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare)* înregistrat de Cancelaria de Stat cu nr. unic 1109/MJ/2023, ajustat în baza avizelor recepționate (inclusiv ca urmare a avizării repetate).

CRJM susține inițiativa de optimizare a hărții judiciare, care trebuie să fie aliniată la cerințele sistemului judiciar și nevoile justițiabililor. În opinia juridică la versiunea precedentă a proiectului CRJM a propus reducerea numărului judecătorilor de la 15 la 12 și îngustarea competenței teritoriale a Curții de Apel Chișinău.

În ultimul proiect prezentat de Ministerul Justiției, unele recomandări ale CRJM au fost acceptate. Referitor la **judecătorii**, autorii au argumentat și au susținut crearea celor 12 judecătorii propuse de CRJM (Edineț, Orhei, Drochia, Ungheni, Bălți, Chișinău, Soroca, Hîncești, Strășeni, Comrat, Cahul, Căușeni), plus judecătoria Criuleni. Reiterăm poziția noastră exprimată anterior că sarcina de muncă a Judecătoriei Criuleni este suficientă pentru cel mult 6,5 judecători, ceea ce este insuficient pentru menținerea acesteia. Competența acesteia poate fi absorbită cu ușurință de Judecătoria Chișinău (prin transferarea judecătorilor din Judecătoria Criuleni la Judecătoria Chișinău).

Referitor la judecătoria Hîncești, CRJM reiterează că cel mai comod pentru justițiabili ar fi dacă circumscripția Ialoveni va fi arondată către Judecătoria Chișinău (cu transferul judecătorilor actuali din această instanță la judecătoria Chișinău). Potrivit estimărilor noastre, în urma acestor schimbări în Judecătoria Hîncești ar trebui să existe 12 judecători. Această schimbare de asemenea va facilita transferarea Judecătoriei Hîncești în circumscripția Curții de Apel Sud.

Judecătoria Criuleni primește anual aproximativ 3 600 dosare, iar sediul Ialoveni a Judecătoriei Hîncești - în jur de 3 100 dosare. Volumul de lucru a acestor două instanțe ar reprezenta 7,6 % din volumul total de lucru al Judecătoriei Chișinău. Acest volum de muncă poate fi absorbit cu ușurință de către Judecătoria Chișinău, ca și cei 17 judecători din cele 2 instanțe. Această arondare nu va duce la mărirea numărului judecătorilor necesari în Judecătoria Chișinău la 165 și eliberarea a cel puțin 9 funcții de judecător, care pot fi transferate altor instanțe judecătorești din țară.

În ceea ce privește **curțile de apel**, propunerile CRJM de asemenea au fost acceptate parțial. Prin proiect se urmărește și reducerea volumul de muncă a judecătorilor în cadrul Curții de Apel Chișinău. În opinia sa precedentă, CRJM a propus

micșorarea competenței teritoriale a Curții de Apel Chișinău pentru o distribuție echitabilă a sarcinii între curțile de apel și crearea premiselor pentru funcționarea eficientă a curților de apel Sud și Nord. Aceasta va permite redistribuirea către Curtea de Apel Sud și către Curtea de Apel Nord a unui număr mai mare de judecători pentru a spori eficiența și buna funcționare a acestora.

Propunerea CRJM de a trece în competența Curții de Apel Nord, a Judecătorilor Orhei și Ungheni a fost acceptată. Aceasta însă, nu va rezolva problema suprasolicitării Curții de Apel Centru (care la moment examinează aproximativ 70% din toate cauzele examinate de curțile de apel). În special, **nu se soluționează problema volumului redus de muncă al Curții de Apel Sud**. Acesta va fi suficient pentru cel mult 9 judecători care vor activa în ambele sedii, ceea ce este insuficient. CRJM menține recomandarea de a transfera circumscripțiile Judecătoriei Căușeni (comasată cu Judecătoria Anenii Noi) și Judecătoriei Hîncești de la Curtea de Apel Centru (Chișinău) la Curtea de Apel Sud. Aceasta va dubla volumul de muncă al Curții de Apel Sud și va permite mărirea numărului judecătorilor ei până la 17. În consecință, volumul de muncă al Curții de Apel Chișinău se va reduce cu 34%, iar numărul judecătorilor se va reduce de la 57 la 46, funcții care pot fi transferate la Curtea de Apel Sud (0 funcție) și Nord (10 funcții).

Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice clarificări suplimentare.

Cu deosebit respect,

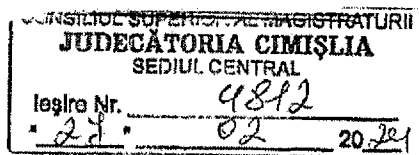
Digitally signed by Chirtoacă Ilie
Date: 2024.02.28 11:34:44 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ilie Chirtoacă, Președinte CRJM

MD-4101, or. Cimișlia, str. C. Stamati 1, tel./fax: 0241-2-23-64, tel.mob. 067104185, e-mail: jcm@justice.md

Ministerul Justiției Republicii Moldova

prin intermediul adresei de e-mail

secretariat@justice.gov.md

ina.cintaret@justice.gov.md

Copia: Consiliului Superior al Magistraturii

Prin prezenta, Judecătoria Cimișlia Vă expediază opinia angajaților cu privire la proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare), remis spre consultare prin scrisoarea nr. 03/1635 din 20 februarie 2024.

Anexe: scrisoare opinie colectivă a angajaților Judecătoriei Cimișlia cu anexe.

Președinte interimar

Dumitru CHERDIVARA

MD-4101, or. Cimișlia, str. C. Stamati 1, tel./fax: 0241-2-23-64, tel.mob. 067104185, e-mail: jcm@justice.md

Ministerul Justiției Republicii Moldova
prin intermediul adresei de e-mail
secretariat@justice.gov.md
ina.cintaret@justice.gov.md

Copia: Consiliului Superior al Magistraturii

Prin scrisoarea nr. 03/1635 din 20 februarie 2024, în conformitate cu pct. 201 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului 610/2018, înregistrat de Cancelaria de Stat cu nr. unic 1109/MJ/2023, ajustat în baza avizelor recepționate (inclusiv ca urmare a avizării repetate), însoțit de nota informativă și sinteza obiecțiilor și propunerilor, s-a remis spre consultare proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare). Potrivit informației respective, destinatarii au dreptul de a interveni cu obiecții sau propuneri ce atestă propriu zis actualul proiect.

Astfel, prin prezenta, subsemnații, angajați în cadrul Judecătoriei Cimișlia Vă aduce în atenția dumneavoastră obiecțiile-punctul de vedere în raport cu propunerile menite să opereze modificări în actualul cadru legal, din considerentele ce succed. Totodată, subliniem că argumentele noastre se bazează pe o analiză riguroasă a tuturor implicațiilor pe care le poate avea modificarea hărții judiciare, în contextul realităților locale și a drepturilor justițiabililor și angajaților în cadrul Judecătoriei Cimișlia.

În primul rând, precizăm că articolul 1 alin. (1) din Legea nr. 76/2016 propune modificarea sediilor următoarelor instanțe judecătorești:

- Sediul Leova al Judecătoriei Cimișlia va fi transferat la Judecătoria Hîncești;
- Judecătoria Cimișlia cu localitățile arondate anterior sediului Basarabeasca al Judecătoriei Cimișlia, și cu cele arondate sediului Cimișlia, va fuziona cu Judecătoria Comrat, devenind sediu secundar al Judecătoriei Comrat.

Astfel, Judecătoria Comrat va avea sedii secundare în or. Ceadîr – Lunga și or. Cimișlia (care va include și localitățile din raionul Basarabeasca).

O atare abordare presupune și separarea de facto a sediului Leova al Judecătoriei Cimișlia, prin atribuirea acestuia către Judecătoria Hîncești, invocându-se motivul că nu există o infrastructură rutieră adecvată care să asigure conexiunea or. Leova cu or. Cimișlia. Locuitorii raionului Leova, care o perioadă au circulat pentru actul justiției către Judecătoria Cimișlia, acum vor fi nevoiți a fi redirecționați la o distanță și mai mare, pentru a ajunge la Hîncești. În această

ordine de idei, venim cu mențiunea că, recent, s-a finalizat construcția și a fost dat în exploatare traseul național care face legătura dintre orașele Leova și Cimișlia. Drept urmare, nu considerăm imposibilă crearea unei rute Cimișlia-Leova, Leova-Cimișlia și că atribuirea Judecătoriei Leova la Judecătoria Hîncești nu este singura și cea mai bună soluție.

Adițional, venim cu mențiunea că datele privind numărul populației indicate în proiect sunt eronate. Raioanele Cimișlia și Basarabeasca au un număr total de 79 000 locuitori *(date obținute prin interpelarea telefonică în adresa Serviciului Statistică Basarabeasca și Cimișlia; la interpelarea oficială în adresa BNS, răspunsul nu a parvenit, urmează a fi expediat ulterior)*, iar raionul Leova – 33500. În contextul celor expuse, numărul total al populației depășește 100 000, fapt care ar justifica actuala componență, fără a fi necesară intervenția cărorva modificări.

Tot în proiect, se menționează faptul că, drept consecință a transferului sediului Leova al Judecătoriei Cimișlia la Judecătoria Hîncești, circumscripția teritorială a Judecătoriei Cimișlia se micșorează semnificativ. Volumul de muncă, fiind diminuat, devine insuficient pentru existența independentă a Judecătoriei Cimișlia. Prin urmare, *solicităm* ca sediul Leova al Judecătoriei Cimișlia să rămână, în continuare, sediu secundar, iar Judecătoria Cimișlia să aibă statut de sediu central.

De relatat și faptul că, Primăria or. Cimișlia, prin Decizia Consiliului or. Cimișlia nr. 3/24 din 14.04.2021 „Cu privire la transmiterea unor bunuri imobile din or. Cimișlia” a decis transmiterea din proprietatea orașului Cimișlia în proprietatea statului a bunul imobil - terenul cu numărul cadastral 2901304015, cu suprafața 0,252 ha, situat în str. Livezilor f/n, pentru construcția clădirii Judecătoriei Cimișlia de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova. Acest lucru nu a fost realizat până la moment, deși terenul a fost selectat din punct de vedere al accesului justițiabililor, fapt pentru care considerăm că este argumentată menținerea Judecătoriei Cimișlia, sediul central și secundar.

Un alt argument în vederea susținerii poziției noastre, constă în faptul că, prin fuzionarea Judecătoriei Cimișlia cu Judecătoria Comrat, va fi un impediment în plus pentru liberul acces al justițiabililor din 49 de localități ale raioanelor Cimișlia și Basarabeasca. Observăm că prin acest proiect, deși se dorește asigurarea utilizării cât mai raționale a fondurilor publice alocate instanțelor judecătorești, acest lucru poate avea repercusiuni în detrimentul justițiabililor, în special a celor care se deplasează cu transportul public, obligându-i pe aceștia să suporte cheltuieli suplimentare pentru a se deplasa dintr-o localitate în alta.

Luând în considerare că nu există transport direct din satele raionului Cimișlia și Basarabeasca spre Comrat sau Ceadăr-Lunga, locuitorii acestor sate vor fi nevoiți să suporte cheltuieli mai mari pentru a se deplasa la sediile Ceadăr-Lunga și Comrat, ceea ce, la moment, nu este un impediment. De exemplu, locuitorii s. Javgur, aflându-se la o distanță de 38 km față de or. Cimișlia, ca să se deplaseze spre or. Comrat sau Ceadăr-Lunga, vor trebui să se deplaseze inițial în or. Cimișlia, după care să se deplaseze pe o distanță de 31 km și, respectiv, 67 km până la Ceadăr-Lunga.

Mai mult, fiind în cunoștință de cauză că repartizarea aleatorie prin PIGD în Judecătoria Comrat a fost unificată, adică dosarele sunt repartizate uniform, la toate sediile, ar putea exista situația în care cererea unui justițiabil din s. Javgur

ar fi examinată la sediul Ceadâr-Lunga, la distanța de 105 km. *(Cu anexarea certificatului Gara Auto Cimișlia)*

Tot în vederea menținerii Judecătoriei Cimișlia, ca sediu central, cu sediul secundar Leova, în baza notei informative a IP Cimișlia, vă informăm că, conform organizării structurale, are în componență izolatorul de detenție provizoriu, care a fost renovat conform standardelor europene, fiind dat în exploatare în anul 2019. Acesta este format din 6 celule, care cuprind 10 locuri și, conform atribuțiilor stabilite, entitatea asigură detenția și escortarea persoanelor ce se află în custodia poliției din 3 raioane: Cimișlia, Leova, Basarabeasca. La fel, Serviciul Detenție și Escortă, asigură prezentarea persoanelor în fața magistraților din cadrul instanțelor de judecată – Judecătoria Cimișlia, sediul central, Judecătoria Cimișlia, sediul Leova și Curtea de Apel Comrat. Acestea fiind spuse, considerăm că arondarea Judecătoriei Cimișlia la Judecătoria Comrat ar presupune escortarea învinuiților de la P-5 Cahul, ceea ce ar implica cheltuieli suplimentare. *(Cu anexarea actului IP Cimișlia)*

De asemenea, considerăm necesar de a aduce în atenția dumneavoastră preocuparea privind aspectul lingvistic. Astfel, în baza art. 16 alin. 1 al Regulamentului Găgăuziei, în Găgăuzia, limbi oficiale sînt limbile găgăuză, moldovenească și rusă. Suplimentar, art. 87 stipulează că, în judecătoria, procedura judiciară se desfășoară în limba găgăuză sau moldovenească sau rusă. Participanților la proces li se asigură dreptul de a lua cunoștință de toate materialele dosarului și de a participa la acțiunile judecătorești prin interpret, dreptul de a lua cuvîntul la judecată în limba maternă. În această ordine de idei, în eventualitatea în care, în cadrul judecătoriei vor parveni dosare spre examinare cu implicarea justițiabilor vorbitori de limbă găgăuză, urmează a fi asigurat un interpret, care să posede limbile română, rusă și găgăuză, ceea ce condiționează suportarea cheltuielilor adiționale.

Îngrijorarea majoră survine în ceea ce privește lacuna existentă în conținutul proiectului privitoare la garanțiile pentru funcționarii publici și personalul tehnic al judecătoriei. Proiectul prevede că, drept urmare a implementării prevederilor acestuia, judecătoria și angajații din sedile redistribuite către alte instanțe își vor continua activitatea la locul actual de muncă, cu deosebirea că, din punct de vedere administrativ, se vor considera că activează în alte judecătorii. Totuși, care este garanția că toți cei care activează în cadrul instanțelor, atât funcționarii publici, cât și personalul tehnic, își vor păstra locurile de muncă? Deși se specifică faptul că proiectul nu are drept scop majorarea sau micșorarea numărului general de posturi de judecători sau de angajați ai judecătoriilor și curților de apel, considerăm necesar ca acest proiect să includă și o organigramă, pentru a clarifica situația funcționarilor publici de conducere și soarta acestora. Or, în conținutul proiectului nu există careva garanții sociale, nici pentru funcționarii publici de conducere, nici pentru alți angajați, cu excepția judecătorilor, grefierilor și asistenților. Mai mult, pornind de la faptul că un procentaj semnificativ al salariaților angajați în cadrul Judecătoriei Cimișlia deja se deplasează din satele raioanelor Cimișlia și Basarabeasca, o eventuală revizuire a hărții le-ar crea dificultăți încă mai mari în acest sens, consumând nu doar resurse financiare mai mari, dar și de timp.

Este de menționat că în cadrul ședinței de totalizare anuală din cadrul Curții de Apel Comrat, conducerea Judecătoriei Comrat a raportat o insuficiență mare de cadre, spre deosebire de or. Cimișlia care are un potențial mai bun în acest sens.

În plus, conform art. 48 alin. 1 din Constituția RM, familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului. În contextul celor expuse, eventuala reorganizare a hărții judiciare și anume fuziunea cu Judecătoria Comrat ridică îngrijorări semnificative cu privire la drepturile salariaților de a-și ocroti familia, fiind afectate calitatea vieții acestora și echilibrul dintre viața personală și cea profesională.

În concluzie, considerăm proiectul de revizuire a hărții judiciare unul prematur și propunem revizuirea acestuia, în conformitate cu datele corecte privind numărul populației, ținând cont de aspectul lingvistic, calitatea și eficiența actului justiției, cheltuielile adiționale, precum și de impactul real asupra angajaților și justițiabililor. În esență, este crucial să avem certitudinea că oricare modificare din cadrul sistemului judiciar respectă drepturile și se conformează nevoilor justițiabililor, dar și a persoanelor care activează în cadrul instanțelor, promovând, totodată, eficiența și accesibilitatea justiției. Reiterăm că doar consultarea tuturor părților implicate și valorificarea tuturor opiniilor existente vor asigura luarea unei soluții corecte, echitabile și sustenabile pentru sistemul judiciar.

Cu respect, colectivul judecătoriei Cimișlia!

Cherdivara Dumitru
 Ighileci Natalia
 Ilic Balaban Rufus
 Keoteriu, Oporocionu
 Garapirea Virineia Garapirea
 Jencă Radu
 Hramo Alina
 Iazacu Tatiana
 Cozonac Maria
 Berdian Ion
 Iurcanu Angela
 Voinoven Ecaterina
 Ciocirlan Carolina
 Berdian Virginia
 Slesca Mania
 Ișpitău Vera
 Ișpitău, Bionka
 Cherdivara Irina
 Ișpitău, Bionka
 Ciubotaru Dorina
 Garapirea Veronica
 Ișpitău, Bionka
 Nedău Vladimir

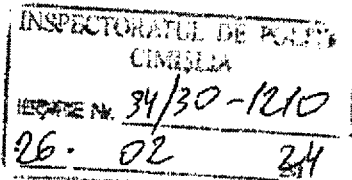
Ștefăniț Alexandru
 Pucăcioc Corina
 Bancov Silvia
 Sadova Galina
 Galdan Vihor
 Ciocirlan Cristin
 Mahmoud Foad
 Mărgărit Larisa
 Ișpitău Elena

Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova
Inspectoratul General al Poliției
Inspectoratul de Poliție Cimișlia

MD-4101 or. Cimișlia, bulevardul Mihai Viteazul 42, tel/fax (373-241) 22980, email: ip.cimislia@igp.gov.md
pagina web: www.poliitia.md, c/f 1006601001894, Ministerul Finanțelor,

Dlui Dumitru Cherdivară
Președinte interimar al Judecătoriei Cimișlia
oficiul central

MD-4101, or. Cimișlia, str. Constantin Stamati nr.1

La data de 23.02.2024 în Secretariatul Inspectoratului de poliție Cimișlia a fost înregistrat cu nr.1154, Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului 610/2018, prin care Ministerul Justiției prezintă proiectul legii pentru modificarea unor acte normative înregistrat în Cancelaria de Stat, fiind însoțită de nota informativă și sinteza obiecțiilor și propunerilor.

În acest context Inspectoratului de poliție Cimișlia Vă informează că conform organizării structurale are în componență izolator de detenție provizorie care a fost renovat conform standartelor europene fiind dat în exploatare în anul 2019, acesta este format din 6 celule care cuprind 10 locuri.

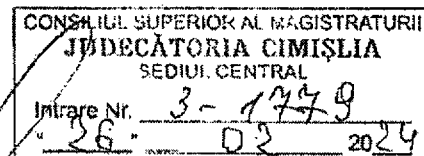
Totodată, conform atribuțiilor stabilite entitatea asigură detenția și escortarea persoanelor ce se află în custodia poliției din 3 raioane (Cimișlia- Leova- Basarabeasca).

La fel, Serviciul Detenție și Escortă asigură prezentarea persoanelor în fața magistraților din cadrul instanțelor de judecată. Judecătoria Cimișlia, sediul central, Judecătoria Cimișlia, sediul Leova, Curtea de Apel Comrat.

În vederea respectării normelor procesual penale, persoanele aflate în custodia poliției pot fi deținute în cadrul IDP al IP Cimișlia pe o perioadă ce nu depășește 72 ore, în urma aplicării altor măsuri procesuale (arest) persoanele în conformitate cu divizarea competenței teritoriale sunt escortate în cadrul penitenciarul nr.13 din municipiul Chișinău.

Cu respect,

Șef,
comisar

Oleg CHIRA

CERTIFICAT

Prin prezentul confirm că costul unui tichet de călătorie pe rute pentru anul 2024 constituie:

Nr d/o	Denumirea localităților		Distanța (km)	Prețul tichetului
1	Cimișlia	Ecaterinovca	7	5.95
2	Cimișlia	Valea-Perjei	12	10.20
3	Cimișlia	Gradiște	15	11.25
4	Cimișlia	Iurevca	22	16.50
5	Cimișlia	Porumbrei	27	20.25
6	Cimișlia	Hîrtop	18	15.30
7	Cimișlia	Gura-Galbenă	20	17.00
8	Cimișlia	Gura-Galbenă +	18	15.30
9	Cimișlia	Ivanovca-Nouă	26	22.10
10	Cimișlia	Munteni	32	27.20
11	Cimișlia	Lipoveni	27	22.95
12	Cimișlia	Mihailovca	12	10.20
13	Cimișlia	Selemet	17	14.45
14	Cimișlia	Satul-Nou	19	16.15
15	Cimișlia	Sagaidac	29	24.65
16	Cimișlia	Suric	25	21.25
17	Cimișlia	Codreni	28	23.80
18	Cimișlia	Fetița	20	17.00
19	Cimișlia	Albina	24	20.40
20	Cimișlia	Mereni	30	25.50
21	Cimișlia	Ciucur-Mingir	11	8.25
22	Cimișlia	Batîr	28	23.80
23	Cimișlia	Troițcoe	21	17.85
24	Cimișlia	Bogdanovca	7	5.95
25	Cimișlia	Javgur	38	32.30
26	Cimișlia	Marienfeld	28	23.80
27	Cimișlia	Ialpujeni	28	23.80
28	Cimișlia	Coștangalia	22	18.70
29	Cimișlia	Cenac	15	12.75
30	Cimișlia	Topal	19	16.15
31	Cimișlia	Sadaclia	14	10.50
	Cimișlia	Abaclia	25	18.75
32	Cimișlia	Iordanovca	18	13.50
33	Cimișlia	Chișinău	71	53.25
34	Cimișlia	Cahul	129	96.75
35	Cimișlia	Căușeni	63	47.25
36	Cimișlia	Hîncești	38	28.50
37	Cimișlia	Comrat	31	23.25
38	Cimișlia	Leova	51	38.25
39	Cimișlia	Cantemir	75	56.25
40	Cimișlia	Basarabeasca	27	20.25
41	Cimișlia	Ciadir-Lunga	67	50.25
42	Cimișlia	Taraclia	82	61.50
43	Cimișlia	Vulcănești	137	102.75
44	Cimișlia	Taraclia(Căușeni)	34	25.50

Prețul la 1 km la 15.01.2024 este 0,75 lei la rutele interraionale și 0,85lei la rutele suburbane.

Certificatul este eliberat pentru a fi prezentat la locul solicitat.

Șef Gara Auto Cimișlia

Ion Putină

REPUBLICA MOLDOVA
RAIONUL CIMIȘLIA
PRIMĂRIA ORAȘULUI CIMIȘLIA

4100, str. Ștefan cel Mare 14, or. Cimișlia, tel./fax: 0241 25739

www.cimislia.md e-mail: primaria@cimislia.md

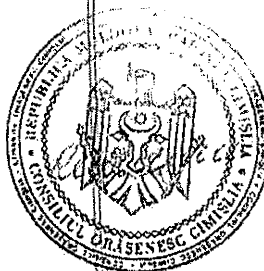
Nr. 801 din 27.12. 2021

Ministerului Justiție
Agenției de Administrare a
Instanțelor Judecătorești
Judecătoriei Cimișlia

Primăria orașului Cimișlia, vă expediază Decizia Consiliului orășenesc Cimișlia nr. 08/27 din 22.12.2021 Cu privire la modificarea deciziei Consiliului orășenesc Cimișlia nr. 4/18 din 09.06.2021 Cu privire la instituirea comisiei privind predarea-primirea bunului imobil- teren cu numărul cadastral 2901304015.

Cu respect,

Secretarul Consiliului

Cristina Pînzari

Ex. Erhan Lidia
Secretar
Tel.: 0241 21 87

29 3.12.2021 12 21

REPUBLICA MOLDOVA
RAIONUL CIMIȘLIA
CONSILIUL ORĂȘENESC CIMIȘLIA

4100, str. Ștefăncel Mare 14, or. Cimișlia, tel.: 0241 22842, fax: 0241 25739
www.cimislia.md

DECIZIA
nr. 3/24
din 14.04.2021

**Cu privire la transmiterea bunurilor
imobile din or. Cimișlia**

În temeiul art. 14, alin. (2), lit. (b), (c), art. 77 din Legea nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, art. 4, alin. (1), lit. (g) din Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435 din 28.12.2006, Legea nr. 354 din 28.10.2004 privind formarea bunurilor imobile, art. 9, alin. (2), lit. b) din Legea nr. 121-XVI din 04.05.2007 privind administrarea, deținutarea proprietății publice, Legii nr. 91 din 05.4.2007 privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor, Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 - XIII din 25.02.1998, Legii privind delimitarea proprietății publice nr. 29 din 05.04.2018, H.G. nr. 901 din 31.12.2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, Demersului Ministerului Justiției al R. Moldova nr. 01/11461 din 16.10.2017 privind transmiterea terenului public proprietate a orașului Cimișlia pentru construcția clădirii Judecătorei Cimișlia, Consiliul orășenesc Cimișlia, **DECIDE:**

1. A transmite din proprietatea or. Cimișlia în proprietatea statului bunul imobil - terenul cu numărul cadastral 2901304015, cu suprafața de 0,252 ha situat în or. Cimișlia, str.-la Livezilor f/n, pentru construcția clădirii Judecătorei Cimișlia de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.
2. În caz în care pe terenul indicat în punctul 1 a prezentei decizii în termen de cinci ani nu va fi construită clădirea Judecătorei Cimișlia, statul se obligă să restituie terenul nominalizat în proprietatea orașului Cimișlia.
3. Specialistul pentru reglementarea regimului funciar a primăriei Cimișlia, va perfectă actele necesare transmiterii terenului, și va trece informația necesară în Registrul cadastral al deținătorilor de teren.
4. La demararea lucrărilor de construcție a clădirii Judecătorei Cimișlia nu se vor afecta Monumentul repesaților politici, fântâna și alte obiecte de pe teren.
5. Se recomandă Ministerului Justiției al Republicii Moldova, ca odată cu construcția clădirii Judecătorei Cimișlia, să efectueze construcția și amenajarea zidului din beton armat din partea de vest a terenului nominalizat.
6. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina primarului orașului Cimișlia, Dul Sergiu Andronachi.
7. Secretarul Consiliului orășenesc, va aduce la cunoștința persoanelor vizate prezenta decizie.
8. Decizia va fi publicată în Registrul de stat al actelor locale și pe pagina oficială a primăriei orașului Cimișlia.

Președintele ședinței

Secretarul Consiliului

Ludmila CAPCELEA

Cristina PÎNZARI

REPUBLICA MOLDOVA
RAIONUL CIMIȘLIA
CONSILIUL ORĂȘENESC CIMIȘLIA

4100, str. Ștefan cel Mare 14, or. Cimișlia, tel.: 0241 22842, fax: 0241 25739
www.cimislia.md

DECIZIE
nr. 08/27
din 22.12.2021

**Cu privire la modificarea Decizie Consiliului
orășenesc Cimișlia nr. 4/18 din 09.06.2021
cu privire la instituirea comisiei privind
predarea - primirea bunului imobil
- teren cu numărul cadastral 2901304015**

În conformitate cu art. 4 alin. (1) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, art. 14 din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, Legea 121/2007 privind administrarea și deținerea proprietății publice, Hotărârea Guvernului nr. 901/2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, Decizia Consiliului orășenesc Cimișlia nr. 3/24 din 14 aprilie 2021 cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia, Demersul Ministerului Justiției nr. 01.1/3206 din 11 mai 2021, prin care se solicită transmiterea terenului pentru construcția clădirii judecătorei Cimișlia, **Consiliul orășenesc Cimișlia, DECIDE:**

1. Se modifică în pct. 1 din Decizia Consiliului orășenesc Cimișlia nr. 4/18 din 09.06.2021 cu privire la instituirea comisiei privind predarea - primirea bunului imobil - teren cu numărul cadastral 2901304015,
 - sintagma: "Liubovi Untilo, consultant superior Ministerul Justiției, secția financiar-administrativă, Ministerul Justiției" în sintagma "Reprezentantul Ministerului Justiției"
 - sintagma: "Alexandru Pleșca, secretar de stat, Ministerul Justiției" în sintagma "Reprezentantul Ministerului Justiției"
 - sintagma: "Petru Vîrlan, director adjunct Agenția de Administrare a instanțelor judecătorești a Ministerului Justiției" în sintagma "Reprezentantul Agenției de Administrare a instanțelor judecătorești a Ministerului Justiției"
2. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina primarului orașului Cimișlia, Dlui Sergiu Andronachi.
3. Secretarul consiliului orășenesc, Dna Cristina Pînzari, va include decizia în Registrul de stat al actelor locale, pe pagina oficială a Primăriei orașului Cimișlia și o va aduce la cunoștință în termen de 5 zile de la adoptare:
 - Ministerului Justiției;
 - Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești;
 - Judecătorei Cimișlia;
 - Persoanelor vizate.

Președintele ședinței

Olga GORBAN

Secretarul Consiliului

Cristina PÎNZARI

dosar №3-159/2021

PIGD №2-21131990-23-3-06092021-I

ÎNCHEIERE

30 septembrie 2020

mun. Chișinău

Judecătorul Judecătoria Comrat (sediu Central) Popovici Serghei, examinând admisibilitatea acțiunii în contencios administrativ depuse de consilierul orășenesc ***** către *****, cu persoane terțe OT Hîncești al Cămariei de Stat, ***** Sergiu Andronachi privind anularea deciziei "Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia" nr. 3/24 din 14.04.2021, -

a c o n s t a t a :

La 01.07.2021, consilierul orășenesc ***** a depus la Judecătoria Cimișlia cerere de chemare în judecată împotriva Consiliul orășenesc Cimișlia, cu persoane terțe OT Hîncești al Cămariei de Stat, Primarul or. Cimișlia Sergiu Andronachi privind anularea deciziei "Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia" nr. 3/24 din 14.04.2021.

La 24.08.2021, prin încheierea Curții de Apel Comrat, cauza civilă indicată în contencios administrativ se strămută pentru examinare la Judecătoria Comrat.

La 06.09.2021 cauza dată prin Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor a fost repartizată judecătorului S. Popovici.

Potențialul reclamant, consilierul orășenesc Gheorghe Raileanu și-a argumentat dreptul său la acțiune în felul următor: acțiunea în instanța de judecată a fost inițiată cu scopul de a proteja patrimoniul orașului de o înstrăinare fără argumentarea suficientă a interesului public și a oportunității pentru aciașă înstrăinare cu titlul gratuit. Admite că consilierul orășenesc Ion Țurcanu și alți consilieri ar putea avea angajament, interese personale nedecarate, care ar putea conduce la cedarea-pierderea terenului cu numărul cadastral 2901304015 din patrimoniul orașului și la ocuparea terenului cu numărul cadastral 2901304.374 cu construcții și amenajări impropriei statutului de spații verzi.

Judecătorul specializat în materie de contencios administrativ, studiind materialele dosarului conchide asupra necesității declarării inadmisibilității acțiunii înaintate de consilierul orășenesc Gheorghe Raileanu către Consiliul orășenesc Cimișlia, cu persoane terțe OT Hîncești al Cămariei de Stat, Primarul or. Cimișlia Sergiu Andronachi privind anularea deciziei "Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia" nr. 3/24 din 14.04.2021, recșind din următoarele:

Potrivit art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Potrivit art. 189 alin. (1) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Potrivit art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sînt îndeplinite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contencios administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Potrivit art. 207 alin. (2) lit. e) CA, acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special cînd reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17.

Articolul 17 CA prevede că, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitatea administrativă.

Din materialele cauzei nu rezultă încălcarea a careva drept/uri a/ale consilierului orășenesc Gheorghe Raileanu prin decizia "Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia" nr. 3/24 din 14.04.2021.

În primul rînd, în conținutul cererii de chemare în judecată, reclamantul nu invocă că i s-au încălcat careva drepturi și care anume. Din dosar rezultă că, consilierul orășenesc Gheorghe Raileanu a inițiat acțiunea în instanța de judecată cu scopul de a proteja patrimoniul orașului de o înstrăinare a unui teren fără argumentarea suficientă a interesului public și a oportunității pentru această înstrăinare cu titlul gratuit.

Respectiv, în cazul dat un eventual drept încălcat poate fi invocat de către Oficiul Teritorial al Cămarilor de Stat, către care, consilierul orășenesc Gheorghe Raileanu poate să se adreseze cu o cerere pentru a fi inițiat o acțiune de acest gen în instanța de judecată.

Prin urmare, pentru a pretinde apărarea pe calea contenciosului administrativ a unui drept al său, potențialul reclamant urmează să probeze că: 1) el deține un asemenea drept; 2) că acest drept i-a fost încălcat prin activitatea administrativă.

În speță, în situația în care consilierul orășenesc Gheorghe Raileanu nu a demonstrat care drept protejat de lege i-a fost încălcat prin decizia "Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia" nr. 3/24 din 14.04.2021, acțiunea acestuia este inadmisibilă în temeiul art. 207 alin. (2) lit. e) Cod administrativ.

Alegațiile consilierului orășenesc Gheorghe Raileanu în urma cărui fapt a inițiat acțiunea în instanța de judecată cu scopul de a proteja patrimoniul orașului de o înstrăinare a unui teren fără argumentarea suficientă a interesului public și a

oportunității pentru această înstrăinare cu titlul gratuit, nu pot fi reținute ca argumente care demonstrează că i se încalcă careva drepturi ale lui.

Astfel, avînd în vedere că consilierul orășenesc Gheorghe Raileanu nu a demonstrat că prin actul administrativ contestat (decizia "Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia" nr. 3/24 din 14.04.2021) i se încalcă un drept al său, acțiunea acestuia urmează a fi declarată inadmisibilă în baza temeiului prevăzut de art. 207 alin. (2) lit. e) Cod administrativ.

În conformitate cu prevederile art. art. 7, 207 alin. (1) și (2) lit. e), 230 și 242 din Codul administrativ, -

d i s p u n e :

Se declară inadmisibilă acțiunea depusă de consilierul orășenesc Gheorghe Raileanu către Consiliul orășenesc Cimișlia, cu persoane terțe OT Hîncești al Cămarilor de Stat, Primarul or. Cimișlia Sergiu Andronachi privind anularea deciziei "Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia" nr. 3/24 din 14.04.2021

Se explică reclamantului Gheorghe Raileanu că, declararea acțiunii ca inadmisibilă în baza temeiurilor specificate la alin.(2) lit. a) - e) exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant cu aceeași acțiune.

Încheierea poate fi atacată cu recurs la Curtea de Apel Comrat în termen de 15 zile de la notificare, prin intermediul Judecătoriei Comrat (sediul Central).

Judecătorul

Popovici Serghei

Dosarul nr. 3r-65/2021

instanță

Nr. comp. 2-21131990-06-3r-04112021

Serghei

I

judecător Popovici

judecătoria

Comrat

sediul

central

DECIZIE

28 decembrie 2021

mun. Comrat

Colegiul judiciar al Curții de Apel Comrat

în componența:

președintele completului, judecătorul Grigori Colev

judecători Ștefan Starciuc și Afanasi Curdov

examinând în ordine de recurs fără citarea părților, recursul declarat de consilierul orășenesc Răileanu Gheorghe împotriva încheierii judecătorei Comrat sediul central din 30 septembrie 2021 privind declararea inadmisibilității acțiunii în contencios administrativ depuse de consilierul orășenesc Gheorghe Raileanu către Consiliul orășenesc Cimișlia, cu persoane terțe OT Hîncești al Căncelariei de Stat, Primarul or. Cimișlia Sergiu Andronachi privind anularea deciziei "Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia" nr. 3/24 din 14.04.2021,

audiind raportul judecătorului pe fondul cauzei și argumentele recursului,

A C O N S T A T A T:

1. Circumstanțele cauzei

La data de 01.07.2021, consilierul orășenesc Gheorghe Raileanu a depus la Judecătoria Cimișlia cerere de chemare în judecată împotriva Consiliul orășenesc Cimișlia, cu persoane terțe OT Hîncești al Căncelariei de Stat, Primarul or. Cimișlia Sergiu Andronachi privind anularea deciziei „Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia” nr. 3/24 din 14.04.2021. (f.d.14)

La data de 24.08.2021, prin încheierea Curții de Apel Comrat, cauza civilă indicată în contencios administrativ s-a strămutat pentru examinare la Judecătoria Comrat. (f.d.63-64)

La data de 06.09.2021 cauza dată prin Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor a fost repartizată judecătorului S. Popovici. (f.d.67)

Potențialul reclamant, consilierul orășenesc Gheorghe Raileanu și-a argumentat dreptul său la acțiune în felul următor: acțiunea în instanța de judecată a fost inițiată cu scopul de a proteja patrimoniul orașului de o înstrăinare fără argumentare suficientă a interesului public și a oportunității pentru această înstrăinare cu titlul gratuit. Admite că consilierul orășenesc Ion Țurcanu și alți consilieri ar putea avea angajament, interese personale nedeclarate, care ar putea conduce la cedarea-pierderea terenului cu numărul cadastral ***** din patrimoniul orașului și la ocuparea terenului cu numărul cadastral ***** cu construcții și amenajări improprii statutului de spații verzi.

2. Soluția instanței de fond ce constituie obiect al recursului.

Prin încheierea judecătoriei Comrat sediul central din 30 septembrie 2021 s-a declarat inadmisibilă acțiunea depusă de consilierul orășenesc Gheorghe Raileanu către Consiliul orășenesc Cimișlia, cu persoane terțe OT Hîncești al Căminului de Stat, Primarul or. Cimișlia Sergiu Andronachi privind anularea deciziei „Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia” nr. 3/24 din 14.04.2021.

S-a explicat reclamantului Gheorghe Raileanu că, declararea acțiunii ca inadmisibilă în baza temeiurilor specificate la alin.(2) lit. a) - e) exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant cu aceeași acțiune. (f.d.68-69)

3. Argumentele recurentului vis-a-vis de pretinsele încălcări.

La data de 25 octombrie 2021, în dezacord cu încheierea emisă, consilierul orășenesc Gheorghe Raileanu a declarat recurs împotriva încheierii judecătoriei Comrat sediul central din 30 septembrie 2021, solicitând casarea integrală a încheierii recurate cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă cererea de chemare în judecată. (f.d.74-76)

În motivarea recursului a indicat că, judecătorul a ignorat, n-a dat importanță argumentelor reclamantului, expuse în punctul 9 din cererea de chemare în judecată, inclusiv - că sunt atinse interese publice. Acceptând că reclamantul a inițiat acțiunea în instanța de judecată cu scopul de a proteja patrimoniul orașului și

interesul public, dar dispunând inadmisibilitatea acțiunii, instanța îl discriminează în calitate sa de consilier orășenesc, persoană investită cu atribuții plenare în satisfacerea dezideratelor comunității, dar și în calitate de cetățean al orașului. Fără temei legal instanța îl discriminează în drepturi, dând prioritate Oficiului Teritorial al Cancelariei de Stat, instituție care de fapt nu se încadrează în sistemul de drept al Republicii Moldova, prevăzut-stabilit de constituție, nu are un statut de instanță care ar fi împuternicită, ori ar fi obligată să protejeze interesul public, să se pronunțe referitor la respectarea legislației și în special referitor la respectarea interesului public ori oportunității deciziilor adoptate de autoritățile publice.

A menționat că prin afirmația „*în cazul dat un eventual drept încălcat poate fi invocat de către Oficiul Teritorial al Cancelariei de Stat, către care, consilierul orășenesc Gheorghe Răileanu poate să se adreseze cu o cerere pentru a fi inițiat o acțiune de acest gen în instanța de judecată*” din încheiere, instanța de fapt insistă că doar Cancelaria de stat ar avea dreptul exclusiv să verifice (aprecieze) legalitatea deciziilor adoptate de consiliile locale, judecătorul încearcă să-și argumenteze decizi de a declara inadmisibilă cererea de chemare în judecată, motivând că consilierii n-ar avea dreptul să se adreseze direct în instanța de judecată în ordinea contenciosului administrativ, în cazurile nerespectării prevederilor legislației de către majoritatea în consiliul local la adoptarea deciziilor colective, decizie eronată și lipsită de logică. Ca analogie, nici primarul nu este abilitat cu dreptul de verificare a legalității actelor administrative, dar legea îi permite expres să se adreseze instanțelor în procedură de contencios administrativ - art. 20 alin. (4) din legea nr. 436. Adevărul este că cancelaria de stat cu oficiile sale teritoriale nu sunt instituții de drept cu atribuț de a stabili cu certitudine legalitatea ori ilegalitatea unui act administrativ.

Indică că Oficiul Teritorial Hîncești al Cancelariei de Stat (OTCS Hîncești) a verificat și s-a expus asupra legalității deciziei în cauză în măsura calificării personalului său și influenței politicului dar legea nu interzice alesului local să se adreseze direct în judecată, în procedură de contencios administrativ pentru confruntarea probelor și judecarea legalității actelor administrative, a deciziilor adoptate. Art. 67 (4) din legea nr. 436, referindu-se la controlul solicitat cancelariei de stat de către persoanele vătămate, stipulează expres că: „*Exercitarea dreptului prevăzut în prezentul articol nu lipsește solicitantul de dreptul sesizării directe a instanței de contencios administrativ, în condițiile legii*”. Interpretarea categoric eronată, data de prima instanță rolului cancelariei de stat, care este o structură a

guvernului, subordonată direct guvernului, este în contradicție cu principiile autonomiei locale, precum și cu principiul constituțional al separării puterii judecătorești de puterea executivă (puterea judecătorească este independentă și se supune doar legii), consfințite în art. 1 (3), art. 5 (1), art. 6, art. 38, art. 39, art. 113 din Constituție și în art. 3(1), (2), (4), art. 7 (1), art. 8 (1), (2), art. 11 din Carta europeană a autonomiei locale, adoptată la 15 octombrie 1985, semnată de Republica Moldova la 2 mai 1996, în vigoare de la 1 februarie 1998.

Mai indică că conform art. 68 (1) din legea nr. 436 „În cazul în care consideră că un act emis de autoritatea administrației publice locale este ilegal, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat notifică autorității locale emitente ilegalitatea actului controlat, cerînd modificarea sau abrogarea lui totală sau parțială.”, (3) „în termen de 30 de zile de la data primirii notificării, autoritatea locală emitentă trebuie să modifice sau să abroge actul contestat.”, (4) „în cazul în care, în termenul stabilit la alin. (3), autoritatea locală emitentă și-a menținut poziția sau nu a reexaminat actul contestat, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat poate sesiza instanța de contencios administrativ în termen de 30 de zile de la data primirii notificării refuzului de a modifica sau de a abroga actul contestat sau în cazul tăcerii autorității locale emitente în termen de 60 de zile de la data notificării cererii de modificare sau de abrogare a actului în cauză”. Prevederile art. 68 demonstrează și ele că cancelaria de stat nu este o instituție de drept, nu are atribuții de a adopta hotărâri definitive și irevocabile privind legalitatea actelor contestate prin notificare, precum CSJ ori Curtea constituțională și pînă la urmă legalitatea actelor este stabilită în instanța de drept. Este îndoielnică însuși constituționalitatea aprecierii legalității actelor administrative de către cancelarie. Conform art. 6 alin. 4 din legea nr. 436 „Orice control administrativ exercitat asupra activității desfășurate de către autoritățile publice locale nu trebuie să urmărească alt scop decît asigurarea respectării legalității și a principiilor constituționale, iar controlul de oportunitate poate viza doar realizarea competențelor care le-au fost delegate, în condițiile legii.”

Consideră că formulările din lege, precum „În cazul în care consideră... ilegalitatea...”, „poate sesiza” lasă mult loc pentru subiectivism, iar „asigurarea respectării legalității și a principiilor constituționale”, demonstrează că se are în vedere o competență a guvernului, care urmează a fi realizată în conformitate cu principiul separării și colaborării puterilor, consfințit în art. 6 din constituție „în Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate

și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.” și nu îngrădirea drepturilor cetățenilor sau a aleșilor locali de a contesta în instanță deciziile autorităților publice. În practică, majoritatea actelor administrative notificate de cancelarie sunt lăsate în vigoare de instanțele de judecată. Până la urmă OTCS Hîncești n-a atacat Consiliul orășenesc Cimișlia în instanța de judecată, cu toate că consiliul n-a reacționat la notificarea nr. 1304/OT7-103 din 24.05.2021 și nu și-a modificat decizia nr. 3/24 din 14.04.2021, după cum i s-a cerut. Din conținutul încheierii, se vede că instanța de judecată n-a ținut cont de principiile de bază a controlului administrativ, stipulate în art. 62 din legea nr. 436.

Aleșii locali își exercită mandatul în condițiile art. 3 (1), (2) din Legea privind statutul alesului local nr. 786 din 02.02.2000 „în unitatea administrativ-teritorială respectivă, alesul local este persoană oficială, el fiind reprezentantul autorității deliberative...”, „În exercitarea mandatului, alesul local este în serviciul colectivității respective”.

Susține că în cererea de chemare în judecată sunt aduse mai multe articole din constituție și din alte legi care se referă la drepturile sale lezate. Conform art. 39 din constituție „Cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor.”, iar decizia Consiliului orășenesc Cimișlia „Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia nr. 3/24 din 14.04.2021 se referă la administrarea treburilor publice. Art. 15 din constituție, dar și alte legi ai Republicii Moldova îl obligă să fie responsabil de deciziile colective, adoptate de organe colegiale, precum consiliile locale. Vezi art. 23 alin. (1), (2) din legea nr. 436 „Consilierii răspund solidar pentru activitatea consiliului local și pentru deciziile acestuia pe care le-au votat. ”, „ Fiecare consilier poartă răspundere juridică, conform legislației în vigoare, pentru propria activitate desfășurată în exercitarea mandatului.”

Referitor la afirmația din încheiere, precum că: „în cazul dat un eventual drept încălcat poate fi invocat de către Oficiul Teritorial al Cancelariei de Stat”. Evident că instanța, la adoptarea încheierii, n-a studiat și n-a ținut cont de conținutul Notificării OTCS Hîncești nr. 1304/OT7-103 din 24.05.2021, anexată la cererea de chemare în judecată, care confirmă pretențiile din cererea sa - „Tot odată prin p. 2 a deciziei date Consiliul local Cimișlia indică următoarele „în caz în care pe terenul indicat în punctul 1 a prezentei decizii în termen de cinci ani nu

va fi construită clădirea Judecătorei Cimișlia, statul se obligă să restituie terenul nominalizat în proprietatea orașului Cimișlia". .. Ținând cont de faptul că bunul este transmis în proprietatea statului, obligatia privind restituirea bunului poate și si-o asume statul la etapa prevăzută în pct. 8 alin (3) al legii 523/1999 (propunerea guvernului) ", adică la etapa de pînă la adoptarea deciziei de transmitere a bunului. De fapt statul nici într-o formă nu și-a asumat obligația de a restitui terenul dacă în termen de cinci ani nu va fi construită clădirea Judecătorei. Respectiv se poate concluziona că punctul 2 al deciziei nu are efect juridic și a fost impus pentru adoptare premeditat, doar cu scopul de a măguli, induce în eroare consilierii cînd au votat decizia și pentru ai lipsi de dreptul de a revendica terenul în cazul că în termen de 5 ani nu va fi construită clădirea judecătorei. Conform art. 6 alin (2) din legea nr. 436 „Raporturile dintre autoritățile publice centrale și cele locale au la bază principiile autonomiei, legalității, transparenței și colaborării în rezolvarea problemelor comune”, respectiv au patrimoniu propriu, care nu poate fi expropriat, decît pentru utilitate publică, decîsă în modul corespunzător și nu prin înșelăciune.

Menționează că concluziile din încheiere denotă faptul că instanța n-a interpretat corect prevederile art. 17 Cod administrativ, n-a dat o apreciere corespunzătoare drepturilor cetățenilor și aleșilor locali în privința administrării treburilor publice, promovării și respectării interesului public, protejării patrimoniului public al localității în care locuiesc ori o administrează, interpretează eronat drepturile consilierilor locali pe care îi discriminează chiar și în comparație cu simpli cetățeni:

- prin neglijarea, încălcarea Planului Urbanistic General (PUG), al orașului, aprobat prin decizia consiliului orășenesc, i-a fost vătămât dreptul la dezvoltarea urbanistică armonioasă a orașului în care s-a născut și locuiește, la crearea condițiilor optime de viață, inclusiv la protejarea spațiilor verzi. Îi neglijată participarea sa și a cetățenilor orașului la elaborarea PUG-ului orașului și la audierile publice privind conținutul lui, pînă la aprobare;
- prin ignorarea deciziei privind construcția Centrului vinului (proiect al unui complex cu un concept special), adoptată în conformitate cu PUG-ul și Planul strategic de dezvoltare a orașului Cimișlia, i-a fost vătămât dreptul la dezvoltarea economică a orașului în care locuiește cu crearea noilor locuri de muncă, cu construcția unui hotel și crearea altor precondiții pentru sporirea atractivității orașului, pentru valorificarea potențialului turistic, pentru sporirea

veniturilor cetățenilor și a bugetului public;

- prin adoptarea de către consiliul orășenesc a deciziilor manipulate și influențate de interese obscure cu inducerea în eroare a consilierilor și cetățenilor orașului prin prezentarea datelor falsificate și neglijarea prevederilor legislației, i-a fost vătămât dreptul de a participa la administrarea efectivă a treburilor publice, la adoptarea deciziilor argumentate în interesul public cu respectarea principiilor democratice;
- prin adoptarea deciziei Consiliului orășenesc Cimișlia „Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia” nr. 3/24 din 14.04.2021 i-a fost vătămât dreptul la protejarea patrimoniului public, la recuperarea terenului în cazul că pe el nu va fi construită clădirea judecătorei. Conform art. 9 alin. (1) din Legea privind administrarea și deținutizarea proprietății publice nr. 121 din 04.05.2007: *„împuternicirile de proprietar al patrimoniului unității administrativ-teritoriale sînt exercitate de consiliul local în numele unității administrativ-teritoriale.”*. Iar art. 109 alin. (2) din constituție stipulează, că: *„Autonomia privește atât organizarea și funcționarea administrației publice locale, cît și gestiunea colectivităților pe care le reprezintă.”*. Ori *„în numele unității administrativ-teritoriale ”*, este și în numele colectivității locale, care conform definiției date în art. 1 din legea nr. 436, este *„totalitatea locuitorilor dintr-o unitate administrativ-teritorială”*, inclusiv și persoana sa.
- prin construcția clădirii judecătorei în imediată vecinătate, la hotar cu clădirea claselor primare a liceului Ion Creangă, este pusă în pericol viața copiilor, inclusiv a nepotului său, elev în clasa a doua Răileanu Andrei, deoarece în judecătorie este prevăzută întreținerea, fie și temporară, a criminalilor periculoși pentru societate, aceștia în caz de evadare ar putea lua ostatici elevii din școala - pericol expus de reprezentanții ministerului Justiției și discutat la toate etapele selectării terenului. Se cere ca judecătoria să nu aibă hotar comun cu instituții de învățământ preșcolar și școli.

La adoptarea încheierii de declarare a inadmisibilității acțiunii, instanța a ignorat și poziția Curții de Apel Comrat din 24.08.2021 - încheierea în dosarul N 24r-13/2021 în care s-a expus în calitate de temei pentru strămătarea cauzei, citează: *„...pentru a nu crea bănuieți că nepărtinirea judecătorilor, care ar putea fi știrbită de circumstanțele pricinii, sau de calitatea participanților la proces...”*.

Aprecierea, dacă au fost lezate, sau nu drepturile consilierului orășenesc, cct. Gheorghe Răileanu la adoptarea deciziilor Consiliului orășenesc Cimișlia nr. 3/24

din 14.04.2021 „Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia” în sensul art. 17 și art. 39 din Codul administrativ, poate fi stabilită de instanța de judecată doar în cadrul examinării în fond a cererii cu probele anexate. În caz contrar, îmi este îngăduit accesul la justiție, drept consfințit în art. 20, art. 53 (1) din constituție.

La 04 noiembrie 2021 cauza menționată a parvenit pentru examinare în adresa Curții de Apel Comrat. (f.d.78)

Ulterior, în adresa participanților la proces a fost expediată copia recursului declarat de către consilierul orășenesc Răileanu Gheorghe împotriva încheierii judecătoreiei Comrat sediul central din 30 septembrie 2021, părților comunicându-li-se despre necesitatea prezentării referinței la recursul declarat. (f.d.81)

4. Argumentele intimatului vis-a-vis derecursul declarat.

La data de 24 noiembrie 2021, din partea primarului or. Cimișlia Andronachi Sergiu a parvenit referință la cererea de recurs înaintată, în care a indicat că recursul este inadmisibil, invocând faptul că potrivit situație la 14.04.2021 Consiliul orășenesc Cimișlia a adoptat decizia de transmitere a terenului sus descris statului pentru construcția Palatului Justiției. La 04.05.2021 Consilierul orășenesc Gheorghe Răileanu a depus Cererea prealabilă privind verificarea legalității și anularea deciziei sus descrise ca fiind aprobată contrar legislației în vigoare. Prin Decizia Consiliului orășenesc Cimișlia nr. 4/16 din 09.06.2021, cu privire la cererea prealabilă nr.46 din 04.05.2021 înaintată de consilierul orășenesc Gheorghe Răileanu împotriva Deciziei Consiliului orășenesc nr. 3/24 din 14.04.2021 cu privire la transmiterea bunurilor imobile din orașul Cimișlia, Consiliul orășenesc a decis:

A respinge ca inadmisibilă cererea prealabilă a consilierului orășenesc Gheorghe Răileanu, înregistrată în secretariatul primăriei Cimișlia cu nr. 46 din 04.05.2021 privind anularea Deciziei Consiliului orășenesc Cimișlia nr. 3/24 din 14.04.2021, cu privire la transmiterea bunurilor materiale din orașul Cimișlia „teren cu numărul cadastral *****”, pentru construcția clădirii judecătoreiei Cimișlia.

Decizia este cu drept de contestare în instanța de contencios administrativ în termen de 30 zile din momentul aducerii la cunoștință persoanelor cointeresate.

A indicat că potrivit Legii nr.436 din 28.12.2006 cu privire la administrația publică locală, art.14 alin.2 lit. e) competența de bază a consiliului local este de a decide atribuirea și schimbarea destinației terenurilor proprietate a statului (comunei), orașului (municipiului), după caz în condițiile legii.

Art. 29 al.(1) lit.a) Primarul asigură executarea deciziilor consiliului local.

Relatează faptul că în concepția Codului administrativ revindicarea dreptului trebuie să se deducă din susținerile formulate prin acțiunea de contencios administrativ, în conținutul căruia urmează a fi arătată vătămarea dreptului personal, deoarece expresiile utilizate în textul art. 17 și art. 189 din Codul administrativ - „drept vătămat” și de „încălcare a unui drept al său” se referă la drepturile subiective concrete, fiind excluse așa-numitele drepturi ipotetice, iluzii sau virtuale, precum și acțiunile populare. Această acțiune este fortificată și prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a statuat că pentru ca un reclamant să se poată declara victimă, acesta trebuie să prezinte dovezi plauzibile și convingătoare ale probabilității survenirii unei încălcări, la care ar fi supus personal, fiind insuficiente niște simple bănueli sau conjuncturi.

Consideră că din conținutul Deciziei supuse contestării nu rezultă careva drepturi lezate lui Gheorghe Răileanu cât și altor persoane. Decizia a fost adoptată de majoritatea consilierilor care este autoritatea reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, aleasă în vederea soluționării problemelor de interes local. Deci consiliul este un organ colegial care adoptă decizii în numele locuitorilor. Faptul că un membru sau altul din colectivul dat nu dorește sau are o poziție separată față de decizia adoptată el este în drept să se abțină sau să se opună cu votul său contra. Potrivit Legii 436/2006 art. 23 Consilierii răspund solidar pentru activitatea consiliului local și pentru deciziile acestuia pe care le-au votat. Fiecare consilier poartă răspundere juridică, conform legislației în vigoare, pentru propria activitate desfășurată în exercitarea mandatului. La cererea consilierului, votul și opinia lui separată pot fi consemnate în procesul-verbal al ședinței. În aceste cazuri, față de consilierul care și-a consemnat opinia separată și dezacordul cu decizia adoptată de consiliu nu poartă răspundere.

Referitor la calitatea de consilier a lui Gheorghe Răileanu, reiterează faptul că Consiliul este un organ Colegial și nu unipersonal exprimându-și poziția prin decizia nr. 4/16 din 09.06.2021. (f.d.85-86)

5. Verificarea termenului de declarare a recursului:

Conform art.242 Cod Administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea

contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

La caz, Colegiul judiciar a constatat că, reclamantul Răileanu Gheorghe a recepționat încheierea recurată la 14.10.2021, fapt confirmat prin avizul poștal de recepție. (f.d.73)

Prin urmare, Colegiul consideră că recursul declarat este depus în interiorul termenului legal.

6. Aprecierea instanței de recurs:

Studiind și analizând motivele invocate în recurs, în cumul cu materialele pricinii, Colegiul judiciar conchide că, cererea de recurs urmează a fi respinsă, reieșind din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art.195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

Conform prevederilor art. 241 alin. (1) Cod administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Potrivit art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

În conformitate cu prevederile art.243 alin. (2)-(3) Cod administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces, decizia prin care se soluționează recursul împotriva încheierii judecătorești se motivează în scris.

Astfel, din materialele cauzei se atestă că, la data de 01.07.2021, consilierul orășenesc Gheorghe Raileanu a depus la Judecătoria Cimișlia cerere de chemare în judecată împotriva Consiliul orășenesc Cimișlia, cu persoane terțe OT Hîncești al Cămarilor de Stat, Primarul or. Cimișlia Sergiu Andronachi privind anularea deciziei „Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia” nr. 3/24 din 14.04.2021. (f.d.14)

Prin încheierea judecătorești Comrat sediul central din 30 septembrie 2021 s-a declarat inadmisibilă acțiunea depusă de consilierul orășenesc Gheorghe Raileanu către Consiliul orășenesc Cimișlia, cu persoane terțe OT Hîncești al Cămarilor de

Stat, Primarul or. Cimișlia Sergiu Andronachi privind anularea deciziei „Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia” nr. 3/24 din 14.04.2021.

S-a explicat reclamantului Gheorghe Raileanu că, declararea acțiunii ca inadmisibilă în baza temeiurilor specificate la alin.(2) lit. a) - c) exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant cu aceeași acțiune. (f.d.68-69)

Colegiul concluzionează că instanța de judecată just a ajuns la această concluzie, or, reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă a unui drept în sensul art. 17 a prezentului cod.

Conform art. 207 alin. 2 Cod Administrativ – *acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când:*

a) *există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept;*

b) *există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între părți s-a încheiat o tranzacție de împăcare;*

c) *la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept;*

d) *acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.209;*

e) *reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art.17;*

f) *nu sînt întrunite condițiile prevăzute la art.208;*

g) *acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens;*

h) *cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art.211 alin.(1) și (2) și art.212 alin.(1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.*

(3) *Declararea acțiunii ca inadmisibilă în baza temeiurilor specificate la alin.(2) lit.a)–e) exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant cu aceeași acțiune.*

(4) *Declararea acțiunii ca inadmisibilă în baza temeiurilor specificate la alin.(2) lit.f) – h) nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant cu aceeași acțiune.*

Astfel, conform prevederilor art.17 Cod Administrativ, *drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.*

În conformitate cu prevederile art.39 alin.(1) și (2) Cod Administrativ, *controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.*

În temeiul prevederilor art.13 Legii privind statutul alesului local nr.768 din 02.02.2000, *consilierul este în drept:*

- a) să aleagă și să fie ales în organele consiliului;*
- b) să-și exprime opinia asupra componenței nominale a organelor formate de consiliu și asupra candidaturilor persoanelor cu funcții de răspundere în cadrul dezbaterilor pentru alegerea, numirea sau confirmarea lor de către consiliu;*
- c) să facă propuneri în scris pentru a fi examinate de consiliu;*
- d) să facă propuneri și observații privind ordinea de zi a ședinței consiliului și modul examinării chestiunilor puse în discuție;*
- e) să lanseze inițiative și să facă propuneri privind examinarea în ședințele consiliului a dărilor de seamă sau informațiilor prezentate de orice organ și persoană cu funcție de răspundere subordonate consiliului;*
- f) să pună în discuție chestiunea votului de încredere persoanelor alese, numite sau confirmate de consiliu dacă propunerea este susținută de cel puțin o treime din consilierii aleși;*
- g) să propună consiliului pentru examinare chestiunile privind verificarea modului în care persoanele fizice și juridice execută deciziile acestuia;*
- h) să participe la dezbateri, să facă apeluri, să adreseze întrebări raportorilor și președintelui ședinței, să ceară răspunsuri;*
- i) să-și argumenteze propunerile, să se pronunțe în chestiuni de procedură, să prezinte note informative;*
- j) să propună amendamente la proiectele deciziilor și ale altor acte prezentate pentru aprobare consiliului;*
- k) să participe cu drept de vot consultativ la examinarea de către autoritățile administrației publice centrale de specialitate, precum și de către autoritățile administrației publice locale din care nu face parte, a oricăror chestiuni ce vizează interesele colectivității pe care o reprezintă.*

Colegiul reține că în ședința instanței de recurs cert este stabilit faptul că procedura de verificare obligatorie a legalității Deciziei Consiliului orășenesc este prevăzută în Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală.

Astfel, conform dispozițiilor art.68 alin.(1)-(4) Legii vizate, în cazul în care consideră că un act emis de autoritatea administrației publice locale este ilegal, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat notifică autorității locale emitente ilegalitatea actului controlat, cerând modificarea sau abrogarea lui totală sau parțială. Oficiul teritorial al Cancelariei de Stat notifică autoritatea administrației publice locale în termen de: 30 de zile de la data includerii actului în Registrul de stat al actelor locale – în cazul controlului obligatoriu și facultativ; 30 de zile de la data primirii cererii de efectuare a controlului – în cazul controlului solicitat de autoritatea administrației publice locale sau de persoana vătămată. În termen de 30 de zile de la data primirii notificării, autoritatea locală emitentă trebuie să modifice sau să abroge actul contestat. În cazul în care, în termenul stabilit la alin.(3), autoritatea locală emitentă și-a menținut poziția sau nu a reexaminat actul contestat, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat poate sesiza instanța de contencios administrativ în termen de 30 de zile de la data primirii notificării refuzului de a modifica sau de a abroga actul contestat sau în cazul tăcerii autorității locale emitente în termen de 60 de zile de la data notificării cererii de modificare sau de abrogare a actului în cauză.

Respectiv, Colegiul conchide că contestarea deciziei Consiliului orășenesc Cimișlia „Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or.Cimișlia” nr.3/24 din 14.04.2021, nu este inclusă în atribuțiile consilierului.

Astfel, reclamantul în calitatea sa de consilier a Consiliului orășenesc Cimișlia, cum se indică în acțiune, nu este în drept să depună o astfel de acțiune.

În speță Colegiul consideră că, instanța de fond corect a declarat inadmisibilă acțiunea depusă de consilierul orășenesc Gheorghe Raileanu către Consiliul orășenesc Cimișlia, cu persoane terțe OT Hîncești al Cancelariei de Stat. Primarul or. Cimișlia Sergiu Andronachi privind anularea deciziei „Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia” nr. 3/24 din 14.04.2021. Or, prin prisma legii susmenționate, luînd în considerație prevederile art.207 Cod Administrativ și materialele cauzei, cert rezultă că unica entitate cu drept de a se adresa în instanța de judecată cu cererea de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ în cazul în care consideră că un act administrativ emis de autoritatea publică locală nu corespunde rigorilor legale este Cancelaria de Stat

sau oficiile sale Teritoriale, reclamanții, în calitate sa de consilieri locali nu dispun de acest drept.

Astfel, raportând circumstanțele de fapt ale pricinii la prevederile legale enunțate mai sus, și ținând cont de faptul că încheierea instanței de fond este întemeiată și argumentată, Colegiul concluzionează despre faptul că cererea de recurs declarată de consilierul orășenesc Răileanu Gheorghe împotriva încheierii judecătorecii Comrat sediul central din 30 septembrie 2021 este neîntemeiată - motiv din care aceasta urmează a fi respinsă.

În conformitate cu prevederile art.243 alin. (1) lit. b), alin. (3) Cod Administrativ, Colegiul judiciar

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de reclamantul consilierul orășenesc Răileanu Gheorghe împotriva încheierii judecătorecii Comrat sediul central din 30 septembrie 2021 privind declararea inadmisibilității acțiunii în contencios administrativ depuse de consilierul orășenesc Gheorghe Răileanu către Consiliul orășenesc Cimișlia, cu persoane terțe OT Hincești al Cămarilor de Stat, Primarul or. Cimișlia Sergiu Andronachi privind anularea deciziei "Cu privire la transmiterea bunurilor imobile din or. Cimișlia" nr. 3/24 din 14.04.2021.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte de ședință, judecător:

Judecător:

Judecător:

Grigori Colev

Starchuc Ștefan

Afanasi Curdov

MD - 3805, mun. Comrat, str.
Lenin, 177 tel./fax: (+ 373 298)
23446
email: caco@justice.md

MD - 3805, мун. Комрат, ул.
Ленина, 177
тел./факс. (+373 298) 23446
email: caco@justice.md

Nr. 510 din 26 februarie 2024
La 03/1635 din 20 februarie 2024

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA
Domnul Stanislav COPETCHI

La solicitarea Dumneavoastră din 20 februarie 2024 parvenită la Curtea de Apel Comrat la 21 februarie 2024 și înregistrată cu nr. de intrare 338/e din 21.02.2024 ce vizează Proiectul de Lege cu privire la *modificarea unor acte normative (revizuirea hărții judiciare)*, înregistrat de Cancelaria de Stat cu nr. unic 1109/MJ/2023, ajustat pe baza avizelor recepționate (inclusiv ca urmare a avizului repetat), fiind însoțit de o notă informativă și de o sinteză a obiecțiilor și propunerilor, Vă informăm următoarele.

Curtea de Apel Comrat, analizând efectele Proiectului de Lege în varianta finală din 20 februarie 2024, este de opinia că acesta urmează a fi definitivat.

I. Ținem să subliniem, că în urma reorganizării instanțelor de judecată se schimbă numărul instanțelor de judecată în Republica Moldova. Însă aceste modificări nu au fost analizate prin prisma numărului de judecători în instanțele de judecată din Republica Moldova, numărul cărora este aprobat la art. 21 alin. (2) din Legea privind organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06.07.1995.

Vorbind despre specificul organizării activității privind înfăptuirea justiției de către judecătorii curților de apel, urmează de specificat faptul că spre deosebire de instanțele de fond, aici cauzele se judecă de un complet din trei judecători, președintele curții de apel fiind președintele unui din completele de judecată formate.

Măsurile luate de Consiliul Superior al Magistraturii de a reduce procentul dosarelor repartizate președinților nu au avut rezultate dorite. Aceste măsuri nu au eliberat suficient timp pentru ca președinții să-și îndeplinească eficient funcțiile. În consecință, președintele instanței de apel, chiar și atunci când nu este judecător-raportor, practic în fiecare zi face parte din completul de judecată în sala de ședință. Problema apărută se referă la administrarea și gestionarea eficientă a instanței de judecată în domeniul înfăptuirii justiției.

Funcția de șef al secretariatului în instanța de apel era prevăzută pentru a asigura activitatea organizatorică și cea administrativă a instanței judecătorești. Însă, există un șir de atribuții ale președintelui instanței de apel care țin exclusiv de competența acestuia, conform Legii privind organizarea judecătorească (art.16¹).

Astfel, este esențial să se ia o decizie cu privire la cele trei instanțe de apel și la numărul de judecători în aceste instanțe în așa fel, încât unitatea de președinte să fie supra numărului de judecători, care constituie completul de judecată din 3 judecători (după formula $X * 3 + 1$, unde X – numărul de complete).

II. *Articolul III alineatul (3)* precizează că „Unitățile de grefieri și de asistenți judiciari din cadrul curților de apel fuzionate vor fi transferate la Curtea de Apel Sud. Grefierii și asistenții judiciari din cadrul curților de apel fuzionate vor fi angajați în regim prioritar la Curtea de Apel Sud”. Această formulare ridică preocupări în ceea ce privește respectarea principiilor fundamentale ale serviciului public.

Din motive necunoscute, prin introducerea textului respectiv, autorul sugerează ideea precum că, persoanele încadrate în funcțiile respective în prezent vor fi eliberate din funcție odată cu fuzionarea instanțelor de apel menționate.

Curtea de Apel Comrat subliniază importanța principiului stabilității funcției, ca fiind unul dintre pilonii de bază ai serviciului public.

Având în vedere prevederile art. 63 alin. (1) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158 din 04 iulie 2008, reorganizarea instanței propusă la art. III alin. (2) lit. c) nu constituie temei de eliberare din funcție a personalului.

De asemenea, art. 197¹ alin. (1) din Codul Muncii stabilește că, în caz de reorganizare a unității, cesionarul preia toate drepturile și obligațiile existente la data producerii evenimentului ce decurg din contractele individuale de muncă și din contractele colective de muncă în vigoare.

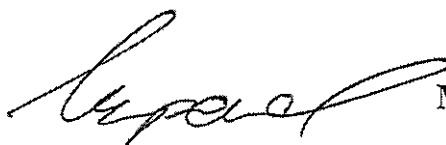
Prin urmare, viitoarea Curtea de Apel Sud va prelua toate drepturile și obligațiile ce decurg din ordinele de numire în funcții publice și contractele individuale de muncă, semnături ai căroră sunt atât instanțele de apel care fuzionează, cât și funcționarii publici care activau în instanțele respective.

Având în vedere argumentele prezentate, la art. III alin. (3) propoziția a treia (cu privire la angajarea în mod prioritar) este una eronată.

Prin urmare, *Curtea de Apel Comrat avizează negativ propunerea menționată, iar textul urmează a fi modificat, aplicându-se aceleași raționamente ca și în cazul judecătorilor: funcționarii publici din cadrul curților de apel fuzionate se consideră funcționari publici ai curții de apel nou-create*.

III. Evidențiem, că la art. III după alineatul (6) nu se regăsește alineatul (7). Iar la alineatul (8) sintagma „Cererile pe cauzele penale, contravenționale, civile și de contencios administrativ, ...” trebuie prezentată corect în următoarea redacție: „Cauzele penale, contravenționale, civile și de contencios administrativ, ...”. Autorul proiectului urmează să țină cont nu doar de cauze (civile, penale, contravenționale, etc) repartizate spre examinare, dar și cele pendinte.

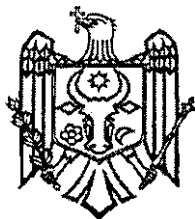
Președinte interimar
al Curții de Apel Comrat

Mironov Andrei

Ex.: Șef al Secretariatului
Diacenco Valentina,
Șef al secției generalizare, sistematizare,
monitorizare a practicii judiciare și relații publice
Juravliova Tatiana

**CONSILIUL SUPERIOR
AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA ANENII NOI**
MD-6501, R. Moldova, or. Anenii Noi,
str. Mărțișor-15

**ВЫСШИЙ СОВЕТ
МАГИСТРАТУРЫ
СУД АНЕНИЙ НОЙ**
MD-6501, Р. Молдова, г. Анений Ной,
ул. Мэрцишор-15

Tel: (+373) 265 22641

Fax: (+373) 265 21127

www.jan.instante.justice.md

e-mail: jan@justice.md

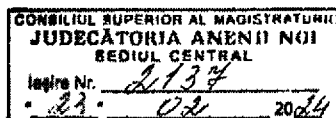
MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

MD - 2012, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, nr. 82

tel.: +373 22 20 14 24

web: www.justice.gov.md,

e-mail: secretariat@justice.gov.md

OPINIE

Prin prezenta, corpul judecătoresc al Judecătoriei Anenii Noi aduce la cunoștință poziția/dezacordul față de proiectul „legii pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare)”, înregistrat de Cancelaria de Stat cu nr. unic 1109/MJ/2023, prezentat spre cunostință la data de 20 februarie 2024.

Astfel, prin efectul Legii nr. 76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, sistemul instanțelor judecătorești din Republica Moldova a fost reorganizat, prin fuziune, fiind instituite 15 instanțe de judecată, cu stabilirea sediului de bază și a celor secundare, care și-au început activitatea la 1 ianuarie 2017. În acest context, Judecătoria Bender fuzionând prin contopire cu Judecătoria Anenii Noi.

Judecătoria Anenii Noi, a format Judecătoria Anenii Noi (sediul Central și sediul Bender situat în s. Varnița). Prin Lege, citată supra, s-a dispus ca unificarea sediilor judecătoriilor să se efectueze treptat până la anul 2027.

Prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 122/10 din 26 mai 2020 a fost instituit Grupul de lucru pentru analiza hărții judiciare, care și-a propus revizuirea hărții judiciare în vederea identificării necesităților de modificare a unor circumscripții ale instanțelor judecătorești, pornind de la necesitatea optimizării procesului de administrare a acestora și de corelare a activității lor cu necesitățile justițiabililor. Grupul de lucru a avut drept scop evaluarea rezultatelor implementării reformei de organizare a sistemului judecătoresc și înaintarea propunerilor de modificare a hărții judiciare, necesare pentru buna funcționare a instanțelor și realizarea drepturilor și necesităților justițiabililor.

Este de remarcat faptul că pe parcursul anului 2023, au fost organizate mai multe runde de discuții publice cu privire la optimizarea hărții judiciare din Republica Moldova, cu participarea reprezentanților sistemului judecătoresc și altor subiecți interesați, în care la nici o discuție sau proiect de lege prezentat anterior nu s-a pus în discuție fuzionarea Judecătoriei Anenii Noi prin absorbție la careva altă instanță de judecată.

La 12 decembrie 2023, Ministerul Justiției a publicat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative privind revizuirea hărții judiciare, în care tot nu s-

a indicat careva fuzionare prin absorbție a Judecătoriei Anenii Noi cu Judecătoria Căușeni.

Or, din anul 2020, de când a fost creat grupul de lucru privind revizuirea hărții judiciare și pînă în 2024, la prezentarea prezentului proiect de lege, nu a fost pusă în discuție fuzionarea prin absorbție a Judecătoriei Anenii Noi, din care considerent la moment ne exprimăm dezacordul privind introducerea fuzionării prin absorbție a Judecătoriei Anenii Noi în prezentul proiect de lege cu Judecătoria Căușeni, or pretensele motive nu corespund stării reale de fapt.

Argumentul indicat în nota informativă „Fuziunea Judecătoriei Anenii Noi, inclusiv cu sediul secundar Bender (Varnița) prin absorbția acesteia de Judecătoria Căușeni este rațională, având în vedere volumul redus de muncă atât la Judecătoria Căușeni, cât și la Judecătoria Anenii Noi, în cumul volumul de muncă al acestor două judecătorii fiind suficient pentru un număr maxim de 19 judecători care să acopere localitățile din raioanele Ștefan – Vodă, Anenii Noi și Căușeni. Infrastructura rutieră între localitățile din aceste raioane este bună, aceste orașe fiind pe traseul drumului republican R-30 Anenii Noi – Căușeni – Ștefan -Vodă – frontiera cu Ucraina;”

Printre rezervele ce servesc inacceptabil fuzionarea prin absorbție a Judecătoriei Anenii Noi, opinăm asupra următoarelor aspecte.

În nota informativă, anexă la proiectul de lege este indicat că „au fost luate în considerare volumul de lucru înregistrat în instanțele judecătorești în anii 2022 și 2023, numărul de locuitori din fiecare circumscripție raională, inclusiv infrastructura rutieră națională, și s-a ajuns la concluzia că o eventuală reorganizare a unor circumscripții judecătorești este iminentă, or, instanțele ca și oricare alte instituții ale statului trebuie să fie eficiente, iar această eficiență nu trebuie să afecteze principiul accesibilității justiției” totuși proiectul de lege menționat în partea fuzionării prin absorbție a Judecătoriei Anenii Noi cu Judecătoria Căușeni, va afecta semnificativ principiul accesibilității justiției, or distanța de la s. Puhăcenii r-l Anenii Noi și or. Căușeni unde urmează a fi construit un nou sediu este de peste 70 km; distanța s. Florenii r-l Anenii Noi și or. Căușeni este de aproximativ 70 km, prin urmare doar enumerând unele sate se atestă că accesibilitatea a justițiabililor va fi îngreunată semnificativ.

Notă: Satul Chetrosu care se află în jurisdicția Judecătoriei Anenii Noi este la o distanță de 13 km pînă la Chișinău, 20 km pînă la or. Anenii Noi și 50 km pînă la or. Căușeni.

Exemplu: la moment prezența justițiabililor la ședințele de judecată din s. Puhăcenii care se află în jurisdicția Judecătoriei Anenii Noi și este amplasat la o distanță de 31 km pînă la or. Anenii Noi deja este problematică din lipsă de transport regulat și prețul călătoriei, iar deplasarea la o distanță de 71 km pînă la or. Căușeni, va fi ireală, fapt ce va acționa negativ asupra actului de justiție.

În nota informativă este indicat că „infrastructura rutieră între localitățile din aceste raioane este bună, aceste orașe fiind pe traseul drumului republican R-30 Anenii Noi – Căușeni – Ștefan -Vodă – frontiera cu Ucraina;”, la acest capitol remarcăm că pe traseul R-30 Anenii Noi – Căușeni sunt amplasate doar 5 sate (Balmaz Ciobanovca, Mirnoe, Zolotievca, Troița Nouă), iar restul satelor (Albinița, Batîc, Beriozchi, Botnărești, Botnăreștii Noi, Bulboaca, Calfa, Calfa Nouă,

Chetrosu, Chirca, Cobusca Nouă, Cobusca Veche, Crețoaia, Delacău, Floreni, Florești, Geamăna, Gura Bîcului, Hîrbovăț, Hîrbovățul Nou, Larga, Maximovca, Mereni, Merenii Noi, Ochiul Roș, Picus, Puhăcenii, Roșcani, Ruseni, Salcia, Socoleni, Speia, Șerpeni, Telița, Telița Nouă, Todirești, Troița Nouă, Țîntăreni, Varnița, Bender, Proteagailovca), nu sunt amplasate pe traseul R-30 or. Anenii Noi – or. Căușeni, prin urmare argumentul acesta în opinia noastră nu este justificativ întru susținerea proiectului de lege în partea fuzionării prin absorbție a Judecătoriei Anenii Noi cu o altă instanță, mai mult ca atât drumul republican R-30 Anenii Noi – Căușeni înconjoară or. Anenii Noi, prin urmare nu este clar cum justițiabilii se vor deplasa de la gara auto din or. Anenii Noi la drumul republican R-30 Anenii Noi – Căușeni care înconjoară orașul.

Este de menționat că majoritatea acțiunilor sunt reprezentate de către avocații, administratori ai insolvenței și alți profesioniști din cadrul mun. Chișinău, iar în cazul fuzionării prin absorbție și pînă la construcția sediului în or. Căușeni, majoritatea acțiunilor vor fi înregistrate doar la Judecătoria Anenii Noi, sediu mai aproape de mun. Chișinău, prin urmare va crește semnificativ volumul de lucru a sediului Anenii Noi, care la moment este echilibrat în volumul de lucru în coraport cu Judecătoria Căușeni și alte instanțe raionale.

La moment în cadrul Judecătoriei Anenii Noi este un echilibru real în activitatea judiciară și între instanțele de judecată de același nivel; este asigurată distribuirea aleatorie a cauzelor în instanța de judecată; precum și personalul în instanță este asigurat pe deplin.

Eronat este indicat în notă că Judecătoria Anenii Noi are și sediul Dubăsari, prin urmare sintagma dată nu urmează a fi luată în considerație la proiectul de lege prezentat, fapt ce indică că nota conține unele date eronate.

Eronat este indicat în nota informativă că: Bender(Varnița) are o populație de 5.200, or în circumscripția Sediului Bender situat în s. Varnița sunt examinate cauze din s. Varnița și tot mun. Bender, care potrivit informației are o populație de peste 50000 de persoane, prin urmare vădit eronat a fost inclusă populație de 5.200 de oameni pentru sediul Bender(Varnița).

Mai mult ca atât Judecătoria Anenii Noi la moment în jurisdicția sa are și Penitenciarul nr. 8 și Penitenciarul nr. 12 din mun. Bender, care examinează un număr semnificativ de dosare, informație care nu este reflectată în nota informativă.

În această ordine de idei, pare nejustificat și neargumentat ca r-l Anenii Noi cu populația de 60400 de oameni (cum este indicat în notă) și populația mun. Bender de aproximativ 50000 de oameni să fie fuzionată prin absorbție la Judecătoria Căușeni a cărui raion are o populație de 63.900 de oameni.

Mai mult ca atât în cazul în care nu va fi fuzionată Judecătoria Anenii Noi, faptul dat nu va afecta volumul Curții de Apel Centru.

Nu este clară justificarea indicată în nota informatică că „Judecătoria Criuleni cu un volum de 4.917 dosare cu o sarcină anuală de 492 dosare/judecător în anul 2023; Judecătoria Anenii Noi cu un volum de 6.483 dosare și o sarcină anuală de 648 dosare / judecător în anul 2023, raportat la numărul de 10 funcții de judecător conform statelor de personal”, iar în final Judecătoria Anenii Noi /care potrivit notei nu i se revine un număr mai mic de dosare per judecător/, urmează a fi fuzionată, care este scopul/necesitatea de a fi fuzionată prin absorbție Judecătoria

Anenii Noi? Or, observăm că încărcătura per judecător este ca în alte instanțe din alte raioane, chiar puțin mai mare.

Scopul propus privind specializarea judecătorilor se va realiza prin construcția Palatului Justiției (pentru care la moment deja cu reprezentanții Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești și Ministerului Justiției a fost identificat teren și începută procedura de perfectare a acelor primare) or, la moment în cadrul Judecătoriei Anenii Noi activează pe state 10 judecători care permite specializarea acestora, iar proiectul prezentat este în defavoarea justițiabililor din r-l Anenii Noi și angajaților Judecătoriei Anenii Noi.

În nota informativă a proiectului de lege nu este analizată, argumentată colaborarea/interacțiunea a instituțiilor de stat cum Procuratura r. Anenii Noi, IP Anenii Noi, Biroul de Probațiune Anenii Noi, Administrația publică locală a r. Anenii Noi în cazul fuzionării Judecătoriei Anenii Noi prin absorbție.

Mai mul ca atât, cum președinții judecătoriilor să asigure transferul angajaților din judecătorii la alt sediu, în cazul în care deja unii angajați se deplasează către sediul Anenii Noi la o distanță de aproximativ 30 km, iar or. Căușeni se află la o distanță de 35 km de la or. Anenii Noi.

Astfel, în vederea eficientizării procesului de reorganizare a sistemului judecătoresc, precum și a evitării trecerii nejustificate de la un mod de organizare la altul, având în vedere amplasarea geografică a judecătoriilor; distanța dintre acestea, distanța dintre Judecătoria Anenii Noi și mun. Chișinău; volumul de lucru per judecător în coraport cu numărul populație (care este cu mult mai mare decât cel indicat în nota informativă) cât și infrastructura drumurilor și transporturilor, faptul că majoritatea satelor nu au legătură cu traseul or. Anenii Noi – or. Căușeni, este cel mai optim ca Judecătoria Anenii Noi, inclusiv cu sediul secundar Bender (Varnița) să nu fie fuzionată prin absorbția acesteia de Judecătoria Căușeni.

Cu referire la cele indicate supra considerăm nejustificat inoportun și contrar scopului propus partea ce se referă la fuziunea Judecătoriei Anenii Noi, inclusiv cu sediul secundar Bender (Varnița) prin absorbția acesteia de Judecătoria Căușeni, din cadrul proiectului legii pentru modificarea unor acte normative (privind revizuirea hărții judiciare)”, înregistrat de Cancelaria de Stat cu nr. unic 1109/MJ/2023, prezentat spre cunoștință la data de 20 februarie 2024.

Judecătorii Judecătoriei Anenii Noi

Andrei Mocanu

Aurelia Pleșca

Olga Fiodorov

Nicolae Ghedrovici

Andrei Cașcaval

Alexandru Bogdan